

Memento mori

J.T. de Meesters

bron

J.T. de Meesters, *Memento mori*. N.V. v/h Batteljee & Terpstra, Leiden 1934

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/mees067meme01_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

[Hoofdstuk I]

Dr. Temming opende de deur van zijn studeervertrek, met de snelheid van iemand die het toch al hoge tempo van den tegenwoordigen tijd nog een beetje wil opvoeren. Met een ongedurig gebaar gooide de bijna veertigjarige medicus zijn colbertjasje op den divan en hulde zich in het verfomfaaide huisjasje waarin hij zich altijd in een heel andere, rustiger sfeer voelde.

Hij wierp een vriendschappelijken blik op de schrijftafel; gelukkig dat hij zich een oogenblik aan zijn studie kon wijden.

In zijn geheele voorkomen lag het ondefinieerbare van den dokter die z'n patienten vooral telt onder de betere standen. Hij was lang en slank; z'n prettig gezicht dat eenigszins naar het zachtvaardige zweemde, toonde flinker door een kastanjebruinen baard en een stevige snor. Op z'n voorhoofd vlamde een rood litteken.

Dr. Temming, een van de bekendste Utrechtsche zenuwspecialisten, had een ontzettend druk leven. Daar was in de eerste plaats z'n zeer omvangrijke praktijk. Deze bestond oorspronkelijk uit de behande-

ling der vele vrouwen, die een zenuwarts als steun behoeven. Maar vooral sinds de crisis de materiele basis van zoovelen ondermijnde, hadden ook de mannen zijn hulp gezocht. Zijn innemende persoonlijkheid en zij ongelooflijk geduld hadden, met zijn groote vakkennis, samengewerkt om hem een drukke praktijk te bezorgen. Zijn wetenschappelijke kwaliteiten waren zoodanig, dat hij tot die figuren behoorde waarvan men zei, dat zij reeds professor geweest zouden zijn, ware ons landje niet zoo klein en waren niet de weinige beschikbare hoogleeraarszetels gedeeltelijk nog in beslag genomen door lieden, die hun benoeming aan protectie dankten.

Het waren echter niet alleen deze antecedenten, die een harden werker van Dr. Temming hadden gemaakt. Hij werd ook, en niet voor het geringste deel, voortgezweept door de noodzakelijkheid om zijn inkomen te vermeerderen, teneinde te kunnen voldoen aan de excessieve eischen die z'n verkwistende, egoïstische en luxueus-aangelegde vrouw aan hem stelde.

De dokter zette zich aan de met boeken en papieren bezaaide schrijftafel.

Wie ooit zou willen twifelen aan het afmattende van geestelijken arbeid, dien zou men een bedevaart naar de schrijftafel van een geleerde kunnen aanraden. Zelfs de meest cynische ongeloovige Thomas zou bekeerd worden wanneer hem, staande voor al die boeken en paperassen, gezegd werd: Zie, er is een man, die den weg weet in al deze bedrukte en beschreven bladen, talrijk als de baders aan het strand op een heeten zomerdag.

Toch zuchtte Dr. Temming toen hij zich, gereed voor zijn arbeid, neerzette.

Eigenlijk was hij te moe. Hij had den heelen dag gejakkerd, en ook gisteren en eergisteren, en zooveel dagen daarvoor. En hij wist dat de dag van morgen en van overmorgen, en zooveel dagen daarna, ook niet veel anders voor hem zouden beteekenen dan jakkeren. Hoe dikwijls had hij niet verlangd naar een rustiger tempo, waarbij hij zijn werk zorgvuldiger zou kunnen doen; beter afgewerkt, volmaakter, doordachter. Hij wist dat hij dikwijls conclusies, die hij nog maar gedeeltelijk getoetst had, als volkomen doordacht moest poneeren. Zijn omstandigheden dwongen hem om alles wat zijn inkomen kon vermeerderen aan te pakken. En wanneer hij bitter gestemd was, dan was de ergernis die hij het moeilijkst kon verkroppen deze, dat hij bedacht er zich schuldig aan te maken, steenen voor brood te verkoopen.

Nauwelijks had hij z'n aantekeningen geordend en de reeks van ritueele handelingen verricht, die de mensch automatisch doet als hij begint te werken, in casu: het roode potlood links gelegd, den aschbak recht vooruit geplaatst, de klep van de verchromde blocnote opengeslagen, de versche sigaar aangestoken, - of zijn vrouw kwam binnen.

Lenny was, wat men noemt het type van een begeerlijke vrouw. Haar lange en bijna slanke figuur bewoog zich met katachtige gratie; de roomig-witte huid stak verleidelijk af tegen de donkergrijze robe-princesse, die zoo gemaakt was dat de vormen hun excellente eigenschappen zooveel mogelijk demonstreerden. Het zou een Gioconda-type geweest zijn,

als de oogopslag niet zoo brutaal en de mond niet zoo vol en sensueel geweest waren. Haar heele voorkomen vestigde op het eerste gezicht den indruk van een vrouw, geschapen voor de lichamelijke liefde. Maar de oogen, zoo vaardig in het lonken en lokken, konden ook hard zijn en fel. En wee dengene, die het waagde deze vrouw te weerstreven.

De dokter keek op, een beetje onaangenaam getroffen. Hij kende dat plotselinge binnenkomen. Het beteekende: onrust, spanning, en wanneer hij niet al zijn geduld en beleid in het vuur bracht: twist. In de eerste jaren van zijn huwelijk had zijn mannelijke fierheid hem in deze veelvuldig herhaalde steekspelen naar een overwinning gedwongen. En dan naar een overwinning voor eens en voor al. Maar op den duur had hij leeren inzien, dat een overwinning in dezen ongelijken strijd uitgesloten was.

Men kan een partij tennis winnen, indien de tegenpartij zich aan de regels van het spel houdt. Maar wanneer deze zich de luxe permitteert om 'out' te noemen wat 'in' is, en 'in' wat 'out' is, en dan bovendien nog verkeerd telt, is een overwinning inderdaad onmogelijk. En het oeroude recept om iemand die onredelijk is, af te leiden, ook door hem in dezen toegepast, hielp niet. Zij liet zich niet afleiden. Ze wilde wat ze wilde, en dat zou nog tot daar aan toe geweest zijn, ware het niet dat ze het onmogelijke wilde, vooral op geldelijk gebied. Twee duizend gulden uitgeven als ze er duizend bezat; dwingerig en humeurig zijn als niet aan haar wenschen voldaan kon worden. Eerbied eischte zij voor

haar minderwaardigheid en bij dat alles volkomen devotie voor alles wat haar persoon betrof.

Temming stond op toen zijn vrouw binnenkwam en bood haar een stoel aan, in de hoop door hoffelijkheid den storm te bezweren.

‘Ga je alweer zitten werken?’ vroeg zij nukkig.

‘Dat was m'n plan,’ antwoordde hij, ‘je weet, ik heb vanmiddag tot kwart over vijf spreekuur gehad. Jammer genoeg was je niet aan het diner. Maar ik begrijp dat je wel eens een verzetje moet hebben,’ vergoelijkte hij terstond, bang dat zijn gezegde over haar afwezigheid aan het diner anders aanleiding tot een aanval harerzijds zou worden.

‘Dan had je je in ieder geval vanavond wel met mij kunnen bemoeien!’ zei zij.

‘Wat heb ik op zoo'n manier aan mijn leven!’ barstte zij uit, met den dooddoener van alle mislukten.

‘Je weet,’ ging hij rustig verder, ‘dat mijn artikel over dwangneurose morgen af moet en ik hoop de artikelen, die ik totnogtoe gepubliceerd heb, verzameld uit te geven, want dan kan ik van het geld dat ik daarmee verdien, weer eens een paar rekeningen betalen.’

Een vluchtig rood op haar wangen bewees dat deze steek onder water raak geweest was.

‘Krijg ik soms weer een zuinigheidspreek? Dan ga ik maar liever direct weg. Toen je me trouwde, heb je beweerd dat je me op je handen zou dragen en dat je voor me door het vuur zou gaan. En nu kan je al niet meer hebben dat ik me behoorlijk kleed, een enkelen keer ontspanning zoek of een taxi gebruik.’

Hij glimlachte vermoeid en antwoordde: ‘Toen wij

trouwen, heb ik dat inderdaad gezegd, en ik doe nóg alles wat ik kan om je een goed leven te bezorgen. Maar je moet begrijpen dat het me minder krachtsinspanning kost, naarmate je meer medewerking geeft. Ik heb nooit beweerd dat ik, jou op mijn handen dragende, door het vuur zou lopen zonder brandwonden te krijgen en als jij me dan nog een beentje licht bovendien, lukt het me heelemaal niet. Ik bedoel dit, Lenny: als jij meent, dat de hoge uitgaven die je doet verantwoord zijn, is het mij goed, maar dan moet je mij tenminste tijd en gelegenheid geven om in jouw dienst te arbeiden. Maar als je een hoger inkomen eischt en tevens wilt dat ik mijn tijd aan jou wijd, den tijd waarin ik dat hoger inkomen moet verdienen, dan stel je me voor een onmogelijke taak.'

Zelfs Lenny wist op deze argumenten niets te antwoorden; iets wat vrouwen van haar karakter ongeloofelijk irriteert. Wrokkend stond ze op en met een: 'dan zal ik wel zien of ik ander gezelschap kan krijgen', ging ze heen.

De zwaarbeproevede man maakte nog een beweging om haar tegen te houden, maar zich het nuttelooze van dergelijke pogingen van vroeger herinnerende, ging hij weer zitten.

Hij wist maar al te goed, wat zij met deze bedekte toespeling bedoelde. Lenny, nooit in staat zichzelf bezig te houden en er altijd behoefte aan hebbend dat iemand tegen en vooral óver haar sprak, slechts gelukkig in 't gezelschap van mannen, koos dan één van die vlindersaars uit, die in elke groote stad bij tientallen zijn te vinden: te futloos om zelf een gezin te stichten, te onevenwichtig om een normaal liefdeleven te

leiden. Deze opgejaagde in den wijngaard des Heeren zag in gedachten de achtervolgster die hij voedde, kleepte en koesterde, ontevreden omdat het haar nog niet gelukt was den laatsten druppel uit zijn lichaam en geest te zuigen, flirtend haar tijd doorbrengen op een wijze die hij verafschuwde. En het ergste was wel dat hij dat lichaam en dien geest slechts verdedigde in haar eigen belang.

Neen, deze toestand was onhoudbaar. Een van tweeën: hij moest zichzelf offeren op het altaar van de vampier, of...

Zijn adem stakte; een gedachte, die nog nooit bij hem was opgekomen, schoot door z'n brein, tegelijk met het besef dat er toch óók nog een helpend Opperwezen is, en ondanks zichzelf prevelde Dr. Temming: 'God, verlos mij van deze vrouw...'

Hij schrok van zijn zondigen wensch. Een bijna hoorbare stilte vulde de kamer.

In de opgeslagen metalen klep van z'n blocnote weerspiegelde zich z'n gelaat, dat aschgrauw was...

Met een diepen zucht verdreef hij zijn obsessie. Energiek greep hij z'n pen, en hij werkte tot diep in den nacht.

[Hoofdstuk II]

Het liep reeds tegen vijven.

De voor boodschappen-doen uitgegane Stichtenaren beëindigden hun moeizaam werk - want boodschappen-doen is een zeer zware arbeid - met een kopje thee en een gebakje in een der vele lunch- en tearooms, of savoueerden een cocktail in het Jaarbeurs-restaurant.

Lenny had het niet bij een dreigement gelaten. Reeds den vorigen avond, na den twist met haar man, had zij de gretige belangstelling van den bekenden lady-killer Verzwaayen uitgebuit, door in zijn gezelschap het Rembrandt-theater te bezoeken. Al etende komt de eetlust, en zoo was, na afloop van de bioscoopvoorstelling, in de taxi die beiden huiswaarts voerde, voor den volgenden middag een afspraak gemaakt in het Jaarbeurs-restaurant.

Alzoo voerde een Sneltax Lenny naar de voor Utrecht pompeuze weelde van dit restaurant, waar Verzwaayen reeds op haar wachtte.

Met de waardeering van een kenner en met blijkbaar welbehagen ontdeed hij haar van haar mantel. Reeds de aanraking der zoo luxueuze vrouw verleven-

digde zijn matte, schoon niet onknappe trekken. En spoedig daarna zaten zij, in een druk gesprek gewikkeld, in het afgelegen hoekje dat Verzwaayen met zorg had uitgekozen.

Men beweert dat het in den tijd der *précieuses* een heele kunst was om een gesprek te voeren. Maar een zorgvuldig luisteraar zou hebben moeten toegeven, dat een gesprek zooals tusschen deze twee gevoerd werd, toch ook vrij zware eischen stelde. Beurtelings waardig en gewaagd, zinrijk en onzinnig, over iets en over niets, eischte het, naast gevoel voor kleur en aroma, *feeling* en begrip van de zeer grillig getrokken grenzen, en vooral bekendheid met exclusieve kringgewoonten.

Het geviel dat Verzwaayen en Lenny den vorigen avond de film ‘Doctor Jekyll and Mr. Hyde’ hadden aanschouwd, zoodat deze, èn de indruk dien de film op hen had gemaakt, als het ware door hun gesprek geweven werden.

‘Een cocktail, Lenny?’

Lenny keek van onder haar lange wimpers in het knappe mannengelaat.

‘Je weet dat de kans dan groot is, dat ik dwaze dingen doe of zeg.’

‘Dus een cocktail,’ concludeerde Verzwaayen, ‘want als je dwaze dingen doet of zegt, ben je nòg aanbiddelijker.’

‘Je ziet,’ zei Lenny, ‘dat de grondidee van die film van gisteravond toch nog niet zoo gek is. Niet alleen dat we zèlf anders dan normaal willen zijn, maar we willen ook ànderen zoo graag anders zien dan ze zijn, of zich voordoen.’

‘Natuurlijk,’ zei Verzwaayen, die als iedere ladykiller, probeerde uit elk gezegde van een vrouw munt te slaan, ‘ik zou jou bijvoorbeeld wel eens een keer niet zoo ellendig koel willen zien. Als ik even je hand vasthoud, of mijn arm om je heen sla, of, zooals gisteravond, probeer je een kus te ontstelen, dan doe je direct of je hoogst geïndigneerd bent en lijk je wel een ijsberg.’

‘Meneer,’ gichelde ze, quasi imponeerend, ‘ik ben een getrouwde vrouw. Wat denkt U wel van me...’

‘Schoon ik zelf ongetrouwd ben, ben ik op dat punt toch zeer vergevingsgezind,’ meesmuilde Verzwaayen. ‘Het huwelijk is een vergissing die men niemand, evenmin als eenige andere vergissing, kwalijk mag nemen. Voor mij ben je een mooie vrouw, en een begeerenswaardige vrouw. Eventueele rijtoeren die je gemaakt hebt naar 't bureau van den burgerlijken stand, interesseeren mij niet.’

‘Zoo,’ zei Lenny, besluitend dit pikante onderwerp nog niet los te laten, ‘en wat doe je dan met zulke dingen als huwelijkstrouw en kinderen, de panden der liefde?’

‘Hm,’ zei Verzwaayen, ‘nou moet je niet vulgair worden, dat staat je niet. Een studie van volksgeneugten ligt niet op mijn terrein....’

‘En welke geneugten ambieert meneer dan wel?’ vroeg Lenny met een coquetten blik.

‘Op het oogenblik heb ik alleen aandacht voor alles wat op jou betrekking heeft. Ik wil met jou samen zijn, met jou uitgaan, je omarmen, je kussen, je lieve woordjes toefluisteren en wat niet al.’

En de daad bij het woord voegende, kuste hij haar

hand, terwijl hij zoogenaamd iets van den grond opraapte.

‘Ben je op het oogenblik Dr. Jekyll of Mr. Hyde?’ vroeg Lenny, terwijl ze niet al te boos haar hand terugtrok.

‘Eerlijk gezegd....’ Verzwaayen aarzelde om verder te gaan.

Lenny lachte spottend: ‘Dat heb je ervan. Als je je zin zoo gek begint, kun je allicht niet verder. Beste jongen, je bent te weinig gewend om eerlijk te zijn, 't idee alleen brengt je al in de war.’

Verzwaayen keek sip. Als ongetrouwd man was hij dergelijke persoonlijke aanvallen niet gewend. Maar zijn opkomende boosheid werd bedwongen door een geraffineerde combinatie van lonk en knipoog uit de mooie oogen.

‘Dat is de zaak niet,’ zei Verzwaayen. ‘Je vraag is niet zoo gemakkelijk te beantwoorden. Ik zou niet graag een beestmensch zijn zooals de heer Hyde, maar ik moet toegeven dat ik wel eens ongeveer gelijke begeerten koester. Die Dr. Jekyll met z'n uitgestreken facie laat bij allerlei gelegenheden allerlei dingen na, die mij op z'n minst zéér aanlokkelijk voorkomen. Het lijkt mij dus de beste combinatie om er uit te zien als Dr. Jekyll en de rol te spelen van Mr. Hyde. Alleen zou ik niet ambieeren om er zoo op los te slaan en moorden te plegen als deze heer. Dat zijn van die bezigheden waarvan ik totnogtoe het genoeg niet inzie.’

‘Zoo zoo,’ antwoordde Lenny. ‘Ik moet eerlijk bekennen dat je openhartigheid me nu toch meevalt. Het is goed dat ik nu meteen weet waar ik aan toe ben. Ik

kan dus verwachten dat meneer Verzwaayen vandaag of morgen met een eleganten zwaai door het raam m'n slaapkamer binnen springt, weliswaar met het gezicht van Dr. Jekyll, maar met den hartstocht van Mr. Hyde. Overigens zonder moordzuchtige bedoelingen....'

Dit zeggende, keek ze hem quasi-onschuldig in de van hartstocht brandende oogen. Zijn hals werd rood en z'n opeengeklemden kaken deden haar beseffen dat hij op dit oogenblik volkomen haar prooi was.

'En wat zou jij dan doen, Lenny?' vroeg hij heesch.

'Ach, ik zou je een kopje thee aanbieden, of een cocktail en je vervolgens verzoeken, vanwege de convenances, om met me mee naar de huiskamer te gaan.'

Verzwaayen meesmuilde. 'Doe niet zoo verschrikkelijk bakvischachtig! Je begrijpt toch zeker wel dat ik liever een duidelijk antwoord heb op m'n vraag?'

'Vind je het niet een beetje erg gevaarlijk om in zoo'n geval van een vrouw duidelijkheid te eischen? Het spel van aantrekken en afstooten verliest toch oogenblikkelijk z'n charme, zoodra je van tevoren den uitslag kent?'

'Dus je speelt met me,' zei Verzwaayen gebelgd, daarmee verradende, dat hij op het punt stond werkelijk verliefd te worden.

'Nou,' zei Lenny, 'er zijn verschillende soorten spelen. Als je bang bent voor het spel van kat en muis, dan wil ik wel zeggen dat dit spel niet in mijn bedoeling ligt.'

Een veelzeggende blik maakte den man, spin in het

web, nog opgewondener. ‘Je bent een plaaggeest, máár... je bent lief.’

‘Dank je,’ antwoordde ze coquet.

Bij dit erotische steekspel hadden zij geen van beiden gemerkt dat zij werden gadeslagen door een man, die op eenigen afstand aan een tafeltje was gaan zitten en door zijn armoedig uiterlijk in dit milieu volkomen uit den toon viel. Het was zonder twijfel een eigenaardig type. De gebogen houding en het in de schouders weggedoken, naar voren uitstekende hoofd, deden denken aan een gier met een doodskop. Deze indruk werd nog verscherpt door een geel-bleeke gelaatskleur en door het volkomen ontbreken van wenkbrauwen.

Al eenigen tijd had hij het tweetal gadeslagen en vooral de vrouw gefixeerd.

Het was dan ook geen toeval dat Lenny, juist toen ze Verzwaayen aanhalig op z'n arm tikte, den blik ontmoette van den vreemden man en schrok van de starende uitdrukking in diens sombere oogen. Iets griezeligs en weerzinwekkends deed den filmglimlach van haar lippen verdwijnen.

Ze rilde. En als gebiologeerd zag ze hoe de man den kellner ontbood, afrekende en heen ging, daarbij den weg kiezend die langs hun tafeltje leidde.

Nu bleek dat de natuur hem bovendien nog voorzien had van een horrelvoet. Het onregelmatige tikken van z'n moeizame passen beangstigde haar nog meer. Even scheen het alsof hij in zichzelf pratende, recht op Lenny afkwam. Het hart klopte haar in de keel van een dollen, ongemotiveerden angst; maar vlak bij hun tafeltje veranderde hij van richting, liep

achter hen om en - was het verbeelding of werkelijkheid? - Lenny meende duidelijk te verstaan dat hij meer béét dan fluisterde: 'Memento mori....'

Lenny's plezier in het samenzijn met Verzwaayen was meteen voorbij. Plotseling verlangde zij naar haar natuurlijke beschermer, naar haar man.

Verzwaayen, die haar schielijk opgekomen angst wel bemerkte had, probeerde haar gerust te stellen. Met al zijn ervaring wist hij blijkbaar nog niet dat, als een dergelijke vrouw eenmaal uit haar evenwicht is, het herstel daarvan lang niet eenvoudig is. Ondanks alle pogingen, die Verzwaayen nog deed om den draad van het gesprek weer op te vatten; ondanks z'n bijna teeder streven om haar in een andere stemming te brengen, besloot Lenny om naar huis te gaan.

Het ongeluk wilde dat ze geruimen tijd moest wachten eer zij een taxi kon krijgen. Daardoor werd zij nog nerveuzer. Toen ze eindelijk thuis was, hielp de ijlings toegeschoten dienstbode haar uit haar mantel en kreeg de opdracht om den dokter van zijn studeerkamer te gaan halen.

Maar de gediensdige had de deur nog niet bereikt, of de zenuwachtige vrouw veranderde alweer van inzicht en zei: 'Nee nee, ga niet weg, ik wil niet alleen zijn. Roep de keukenmeid maar, laat die meneer maar gaan halen.'

Kaatje, een gezellige dikke schommel, zeer verontwaardigd dat ze uit haar heiligdom werd gehaald op een moment dat haar aanwezigheid voor het gasfornuis onmisbaar was, voldeed mopperend aan het haar toegeroepen verzoek.

De dokter kwam snel naar beneden en met de ge-

baren-duidelijkheid van den geneesheer werd de dienstbode het vertrek uitgewezen. Terwijl hij zich bezorgd over Lenny heen boog, die zich slap in een easy-chair had neergelaten, vroeg Temming haar ontdaan, wat haar scheelde, daarbij mechanisch haar pols voelend.

Met een ongeduldig gebaar rukte zij zich los. ‘Schei uit met je nonsens, ik ben niet ziek. Ik ben alleen maar erg geschrokken. Ik was in Centraal en daar heb ik me een ongeluk geschrokken. Er was een griezel van een man, die me eerst een tijd heeft zitten fixeeren en toen bij het weggaan langs mijn tafeltje liep, en ik kan er een eed op doen dat ik hem hoorde fluisteren: “Memento mori”. Ik geloof zeker dat die man me wil vermoorden. Ik ben direct naar huis gegaan, maar ik ben den schrik nog niet te boven. Je moet me beschermen, je moet de politie waarschuwen.’

‘Kom, kom,’ kalmeerde Temming, ‘speelt je verbeelding je niet een beetje parten?’

‘Houd in godsnaam op met je vervelende praatjes, je hebt niet een van je patiënten voor je. Ik heb geen last van ziekelijke verbeeldingen. Als jij me niet beschermt, zal ik wel ergens anders bescherming zoeken.’

‘Het spreekt vanzelf dat ik je zal beschermen,’ zei Temming rustig, en met een vermoeiden glimlach voegde hij eraan toe: ‘Ik ben immers je natuurlijke beschermer! Laten we eerst eens rustig gaan eten; daarna zal ik, althans voorloopig, wel in je omgeving blijven tot je weer wat gekalmeerd bent.’

‘Ik kan mezelf toch niet als een gevangene in m'n eigen huis beschouwen,’ zei Lenny, verontrust door

het vooruitzicht dat ze nu uitsluitend op het gezelschap van haar man was aangewezen.

‘Natuurlijk niet. Maar dat is ook niet nodig. We leven ten slotte in een beschaafde maatschappij en er staan voldoende wegen open om bescherming te verkrijgen. Maar, zoals ik je zei, probeer nu eerst een beetje tot rust te komen. In ieder geval wil je mij misschien één medische opmerking vergeven: het drinken van cocktails is zeer zeker niet bevorderlijk voor je psychisch evenwicht.’

‘Wil je daarmee zeggen dat ik te veel gedronken heb?’ vroeg Lenny woedend.

‘Dat bedoel ik heelemaal niet. Maar slechts enkele cocktails acht ik, en zéér zeker voor een vrouw, anders dan bij hoge uitzondering, al volkomen verkeerd. Al was het enkel maar uit esthetische overwegingen. Dacht je dat er geenerlei causaal verband bestond tussen het feit, dat de vrouwen zich zijn gaan verven en het feit, dat zij zich hebben aangewend om veel meer alcohol te drinken dan vroeger en te rooken? De door die gewoonten ontstane gore gelaatskleur, waar overigens ook het nachtbraken en het kunstlicht het hunne toe hebben bijgedragen, is alleen nog te verbergen onder een laag poeder en een laag verf.’

‘Houd nu op met je getheoretiseer!’ zei Lenny, niet begrijpend dat hij door praten probeerde haar af te leiden.

‘Voel je er iets voor om vanavond naar de bioscoop te gaan?’ vroeg Temming rustig, haar uitval negerend.

‘Dat is weer echt iets voor jou! Je wéét dat ik in

doodsangst zit, je wéét dat er iemand met het voornemen rondloopt om te vermoorden - en dan zou jij, alsof er geen kou aan de lucht was, doodleuk met me naar de bioscoop willen gaan! Ik begrijp je wel, jij zou wel willen dat ik al dood was, al was het alleen maar om met die vervloekte boeken van je in je studeerkamer te kunnen zitten, zonder gestoord te worden.'

Woedend stond ze op en ijsbeerde door de kamer, op de typische manier van gedesequibreerde mensen, die hun eigen bewegingsrythme syncopeeren om het hoogtepunt van hun nijd te kunnen bereiken.

'Hoe kan je dat nu zeggen,' suste hij. 'Je weet dat je de eenige op de wereld bent die iets voor me beteekent. Kom, zet al die nare gedachten uit je hoofd en ga mee naar de eetkamer. We zullen een fleschje Yquem opentrekken en het ons zoo gezellig mogelijk maken.'

'Wel allemachtig,' sputterde ze nog tegen, 'net heb je gezegd dat alcohol niet goed voor me was, en nu wil je het me zelf laten drinken!'

De vreugde over het feit dat zij haar man op een zoo groote inconsequentie had betrapt, verbeterde haar kwade luim in zooverre, dat zij erin toestemde mee te gaan dineeren.

Na het eten, dat - gelukkig voor den dokter - nogal goed was uitgevallen, werd het gebeurde nog eens ampel besproken en Lenny begon het zelf bijna interessant te vinden, toen Temming haar beloofd had, den volgenden dag een particulieren detective te zullen aanstellen om haar te bewaken.

In ieder geval was deze avond een van de merkwaardigste in de huwelijks-historie dezer echtelieden,

wat gezelligheid betreft. Lenny schonk zelf, en nog wel met groote zorgzaamheid, thee; zij praatte honderd-uit en werd slechts nu en dan even onrustig, als ze zich het angstaanjagende uiterlijk van den vreemden man herinnerde. In hoeverre de herinnering aan Verzwaayen's pogingen om haar te veroveren het hunne ertoe bijdroegen om haar stemming op peil te houden, laten we in het midden. In ieder geval werd zij nog geprikkeld door de gedachte aan de pikante situatie, die ontstaan zou indien Verzwaayen den moed zou hebben om zijn voornemen te volvoeren en aan haar raam te verschijnen.

Had Dr. Temming haar geheime gedachten kunnen volgen, dan zou hij niet zóó verbaasd geweest zijn als hij nu was, toen zij hem om een uur of tien voorstelde om op te breken; dan kon hij nog wat gaan studeeren en kon zij vast naar haar boudoir gaan, teneinde zich gereed te maken voor den nacht. Hij bracht haar naar haar kamer, welke hij zorgvuldig inspecteerde, of er zich geen dieven of adspirant-moordenaars verborgen hadden onder bedden of in kasten, en liet haar daarna alleen.

Neuriënd en bedrijvig verrichtte Lenny al de tallooze handelingen, welke de welgestelde vrouw zich tot taak pleegt te stellen als zij zich ter ruste gaat begeven. Nadat zij zich gewasschen had, koos zij met zorg een flatterende pyjama, waarvan de blauwe zijde met zilveren kraag en brandebourgs dankbaar contrasteerde met haar donkere hoofdje.

Scherp luisterend in de avondlijke stilte, vol verwachting over de dingen die zouden kunnen komen, zette zij zich voor haar kaptafel. Voorloopig hoorde

zij slechts het tikken van kam en borstel op de glazen plaat van haar tafel.

Een zacht gefluit deed haar opkijken.

Zou dat Verzwaayen zijn?

Een triomfantelijke glimlach plooide haar lippen.

Het gefluit herhaalde zich, nu iets luider.

Met een snelle beweging stond zij op, trok het lancaster gordijn een eindje open en keek naar buiten.

Haar verwachting bleek juist. Daar stond Verzwaayen! Hij was wèl in staat om haar slaapkamer te zien, maar daar hij geen geveltoerist was, kon hij niet over de vensterbank naar binnen wippen. De herinnering aan opera- en filmachtige balconscènes deed het haar nog pikanter vinden. Ze schoof het raam open, wat niet zoo roekeloos was als men geneigd zou zijn te denken, omdat ze uit ervaring wist dat haar man, eenmaal op zijn studeerkamer, daar slechts met moeite vandaan te halen was.

‘Wat doe jij daar, ondeugd?’ riep ze zachtjes tegen den avondlijken minnaar, die van zins scheen de balconscène te spelen, echter zonder balcon en zonder zelf een Romeo te zijn.

‘Kun je me niet binnen laten?’ fluisterde hij.

‘Nee hoor,’ antwoordde ze coquet, ‘ik ben al uitgekleeed.’ En als om dit te toonen, schoof ze het gordijn iets verder open om hem duidelijker te laten zien de verleidelijke schoonheid, die hij wenschte te bezitten, maar niet zou bezitten.

‘Wat ben je wreed!’ klonk nu weer zijn stem uit het half-duister, onbewust een cliché-uitdrukking uit het jargon der Don Juans gebruikende.

Wat was dat? Hoorde zij iemand op de gang? Zacht

roepende: ‘Ga weg, ga weg!’ sloot zij bliksemsnel raam en gordijn. Daarna liet zij zich neervallen op een stoel en trachtte haar hevigen schrik te verbergen door intens haar lokkenpracht te borstelen.

De veronderstelling dat haar man eens kwam kijken hoe het met haar was, bleek niet juist. Tenminste, vooralsnog ging de deur niet open om haar man binnen te laten, gelijk zij verwacht had. Pruilend verwenschte zij haar schrikachtigheid, die haar het contact met den vurigen Romeo had doen beëindigen.

Met een klein gouden pincet, merkwaardigerwijze een geschenk van den scheepsdokter van het schip waarmee zij haar huwelijksreis had gemaakt, poogde zij eenige, nauwelijks zichtbare, haartjes, die haar kin dreigden te ontsieren, uit haar huid te trekken. Om dit te kunnen doen, bracht zij haar gelaat zoo dicht mogelijk bij den spiegel en daarbij viel haar blik op het lancaster gordijn, dat zij zoo even gesloten had. Tegelijk hoorde ze een zwak geluid. Ze verstijfde van angst. De adem stakte haar in de keel en zonder eenige beweging te maken, staarde ze naar het beeld, dat het spel van licht en schaduw op het gordijn had getooverd.

Was de gestalte van Verzwaayen, vaag omlijst daar straks in de spaarzaam verlichte straat, omhoog gestegen tot het venster? Had deze gestalte zich losgemaakt van de aarde, om zich in angstaanjagende duidelijkheid op het gordijn af te teekenen?

Neen, het was de levensgrootte schaduwfoto van den manke! Welke bovennatuurlijke of bovenzinnelijke krachten zonden hier hun donkere dreiging naar haar uit?

Een ondeelbaar oogenblik vroeg zij zich af of zij krankzinnig was geworden, of aan hallucinaties leed.

Zoo stil als poseerde zij bij een tableau-vivant, bleef zij staren naar de voor haar zoo onheilspellende afbeelding op het gordijn.

Zij staarde.... Toen hief de schaduw de rechterhand met een hypnotiseerend gebaar omhoog en voelde zij een nauwelijks merkbare aanraking, niet veel meer dan een speldeprik op haar schouder.

Deze aanraking gaf haar 't gebruik van hare stem terug. Ze slaakte een snerpenden gil, snakte naar adem en gleeed van haar stoel.

Bijna onhoorbaar werd de deur van haar kamer weer gesloten, en het zou nog even duren voordat men ontdekte, dat de dood zijn intrede had gedaan in het huis van Dr. Temming.

Op het hooren van den gil kwam de dienstbode toegelopen en klopte aan de deur van mevrouws slaapkamer. Toen zij geen antwoord kreeg, waagde zij het nog niet naar binnen te gaan. Angstig liep zij naar de studeerkamer van den dokter, waar op haar kloppen direct met een: 'Binnen!' werd geantwoord.

'Wat is er?' vroeg Temming, eenigszins geprikkeld.

'Ik ben bang,' zei het meisje bedremmeld, 'dat mevrouw iets overkomen is. Ik heb een gil in haar slaapkamer gehoord, en op mijn kloppen heeft ze niet geantwoord.'

'Was dan naar binnen gegaan zonder kloppen, bangerd,' zei de dokter opstaande. En met groote passen liep hij naar de slaapkamer van z'n vrouw.

Met een ruk opende hij de deur. Op den drempel

bleef hij echter, als door een onzichtbare hand tegengehouden, stokstijf staan.

Op het zilvergrijze vloerkleed lag het lichaam van zijn vrouw, zóó onwezenlijk stil, dat er een akelige beklemming van uitging.

De beklemming van zich afschuddende, knielde hij bij het levenlooze lichaam neer, trok de kleeren open, betastte het hart, nam schier mechanisch een spiegel van de toilettafel en hield dien voor den half-geopenden mond. Doch geen spoor van aanslag bewees dat er nog eenig leven in het lichaam was.

Als iemand die zich zoo juist tot levenslang heeft hooren veroordeelen, zoo richtte Dr. Temming zich op en fluisterde: ‘Dood. Ik moet een collega opbellen.’

Met haar boezelaar voor het gelaat ging de dienstbode snikkend naar boven, om aan het tweede-meisje te vertellen wat er gebeurd was en zich aldus op de wijze der primitieve zielen, door praten te ontlasten.

De collega van den specialist liet niet lang op zich wachten. Doch ook hij kon slechts den dood constateeren.

Het Utrechtsch Dagblad gaf den volgenden morgen een uitvoerig relaas van het gebeurde, voorzoover men dit wist, met bijzonderheden omtrent het milieu en de levenswijze van de doktersfamilie. Het blad vermeldde bovendien als de meening van de beide artsen, dat hartverlamming de doodsoorzaak was. De krant vermeldde niet dat de consulterende arts, of, zooals Kaatje het noemde, ‘de als consul geroepen arts’, als een merkwaardigheid had opgemerkt dat naast het lijk *een wit stukje papier* gelegen had, *niet*

veel groter dan een postzegel, met in grove lijnen erop geteekend een doodskop, waaronder twee gekruiste doodsheenderen en de letters: 'M.M.' - De arts had dit als een der vele voorbeelden van een toevallig samengaan van omstandigheden beschouwd en er verder geen acht op geslagen.

Door de bekwame handen van twee pleegzusters werd Lenny op haar doodskop gelegd. Nog enkele dagen en de aarde zou zich sluiten boven het stoffelijk omhulsel van een verdoolde ziel, maar ook boven het geheim van een geraffineerden moord.

Hoofdstuk III

Van Arkel was, wat men noemt 'geen kwaje vent'. Of hij zelf met deze qualificatie erg ingenomen zou zijn geweest, mag intusschen betwijfeld worden.

Als de meeste middelmatige mannen was hij van zijn eigen beteekenis nogal overtuigd en al zei hij 't niet hardop, diep in zijn ziel vond hij toch dat hij de meeste dingen beter deed dan anderen. Verstond hij de een of andere menschelijke bedrijvigheid al eens niet, of niet zoo bijster goed, dan kwam dat doordat hij er zich toevallig nog niet op had toegelegd. Booze tongen beweerden wel dat het juist andersom was en hij angstvallig vermeed zich te bemoeien met dingen waarvan hij vermoedde dat hij er niet in zou uitblinken, - doch zooveel wijsheid bezat hij toch eigenlijk niet.

Zijn lang niet onknappe gezicht - een fortuintje van veel donkere mannen - was niet dom, maar muntte toch stellig ook niet uit door bijzondere intelligentie. Dat hij te boek stond zooals wij hem zoeven beschreven, was te danken aan z'n ernstig, schoon niet bepaald geslaagd streven om ook in het mensch-zijn boven het middelmatige uit te komen. Zoo trachtte hij

b.v. loyaler en royaler, sportiever en objectiever, logischer en conscientieuzer te zijn dan iemand anders. Wij zeiden het echter al: ook hierin stak hij zeer zeker niet boven de middelmaat uit.

Maar wie bereid was om het streven voor lief te nemen, die zou aan van Arkel stellig een hoge plaats hebben toegekend op de kwaliteitsladder van het mensendom.

Dat zijn schoone streven, nauwkeuriger bezien, nog slechts weinig resultaat had, lag wel hieraan, dat op het kritieke moment z'n dierbare eega hem den voet pleegde dwars te zetten. Wat hem ontbrak om boven het middelmatige uit te stijgen, was de wetenschap, dat men in het leven het hoogere plan slechts kan bereiken door te doen wat het Fransche spreekwoord eischt: 'il faut payer de sa personne'. En hoewel deze veertigjarige, naar menselijke berekening, nog een aardig stuk van de leerschool des levens te doorlopen had, was het toch wel waarschijnlijk dat hij zijn noodlot: de dubbel overgehaalde middelmatigheid, overgoten met een saus van kinderlijke Streberei, niet zou ontlopen.

In gehalte gaf zijn wettige echtgenoot hem niet veel toe. Met een onbelangrijk wipneusje in een lief-zoet gelaat, dat niettemin bijwijlen onmenselijk ontevreden kon staan, en de bijbehorende haren van indifferente blondheid, waarbij de Hollandsche molligheid van het ietwat onbehouwen lichaam zeer goed paste, was zij het type van de middenstandsvrouw die zich, om tenminste nog iets te lijken, wanhopig vastklemt aan haar fatsoen.

Men beweert dat het complete vocabulaire van den

normaal-ontwikkelden mensch nog slechts een gering aantal woorden bevat. Voor wie mevrouw van Arkel ontmoette, scheen het wel alsof háár vocabulaire niet veel meer omvatte dan de uitdrukkingen: ‘ik kom zoo’ en ‘mag ik?’, welke laatste uitdrukking dan nog dikwijls verbonden werd met het hulpwerkwoord: hebben.

Deze hebbelikheden van mevrouw Van Arkel waren het refrein geweest van vrijwel ieder lied, dat de heer Van Arkel sinds zijn bruiloft had vernomen.

Beide hebbelikheden waren hem zeer onaangenaam. Het uit-den-treure bedelen, bij iedere gelegenheid, te pas en te onpas, om een kopje koffie of een portie vanille-ijs, om een paar verleidelijke slangenleeren schoentjes of een mooi hoedje, had niet alleen de geslotenheid van zijn portemonnaie nog grooter gemaakt, maar had óók ten gevolge gehad, dat hij z'n vrouw was gaan zien als wijlen Vader Cats een kind, dus in den geest van: ‘kinderen hinderen’.

Maar dit kinderlijke, door de dichters ook wel het ‘ewig weibliche’ genoemd, was iets waar hij nog overheen kon komen. Veel erger was de misère aan het ‘ik kom zoo’ verbonden.

Wanneer we bedenken dat de man al een jaar of tien ge-ik-kom-zoo-'t was, kunnen we ons voorstellen dat deze hebbelijkheid zijner vrouw ten slotte haat in hem had doen groeien.

Hij kon het tot een buitengewone zeldzaamheid rekenen, als hij het eerste nummer van een bioscoopprogramma te zien kreeg. Alle pogingen om op tijd te komen, ja alle kunstgrepen dienaangaande leden schipbreuk. Hij was al lang zóó ver dat hij een half

uur voordat vertrekken noodzakelijk was, meedeelde: ‘we moeten weg’.

Doch dat was nog lang niet alles. Een kwartier tevoren stond hij klaar met mantel en hoed van zijn vrouw, maar als hij dan vroeg: ‘gaan we nu?’, was stereotiep het antwoord: ‘ik kom zoo’. En dan moest er nog een hond gevoerd worden, of een neus gepoederd, of een andere blouse aangetrokken, of een tante opgebeld, en het eind van het lied was onvermijdelijk dat ze nèt de tram misten en te laat kwamen.

In de ijdele hoop deze funeste eigenschap, deze treiterige langzaamheid - of was het alleen treiterigheid? - den kop in te drukken, had hij eens op een avond, toen het vertrekuur alweer verstreken was, de stoute schoenen aangetrokken en was alléén naar den Schouwburg getogen, na zijn vrouw haar eigen plaatsbewijs te hebben gegeven.

Met onwillige honden is het slecht hazen vangen en met groote heeren is het slecht kersen eten, maar met onbillijke vrouwen is heelemáál niets aan te vangen. Dat ondervond ook de heer Van Arkel op den avond, waarop hij den strijd had aangebonden.

Een kwartier nadat de voorstelling was begonnen, kwam Saartje - zoo heette het lieve wicht - naar haar plaats. Terwijl ze ging zitten en alle oogen in de omgeving gedurende deze ceremonie op haar gevestigd waren, zei ze, zóó luid dat iedereen het hooren kon: ‘Je had zeker gehoopt, dat ik thuis zou blijven, hè?’

Sindsdien ging de heer Van Arkel nooit meer vooruit naar schouwburg of bioscoop. De herinnering aan het gevoel een uitgekookte zak te zijn, dat hij dien

avond had gehad, was voldoende om hem te weerhouden zijn verzenen nogmaals tegen de prikkels te slaan.

In hoeverre het feit, dat hij meer en meer zakenreizen moest maken, verband hield met de ergenis die zijn vrouw hem bezorgde, laten wij gaarne in het midden.

Men zegt wel dat een man dit met een goede sigaar gemeen heeft, dat ook hij bederft als men hem laat uitgaan. In ieder geval bevorderde de aangename stemming waarin hij verkeerde wanneer hij *niet* in gezelschap van zijn Saartje was, zijn verdraagzaamheid niet.

Het gaat met het huwelijk als met de sport. Men moet in training blijven om, mee te kunnen doen - en door zijn veelvuldige afwezigheid kreeg Van Arkel te weinig oefening, zoodat zijn verdragen dulden werd, z'n hinder afkeer.

Nóg eenmaal, zoo besloot hij, zou hij den strijd aanbinden. Dat hij daartoe besloot, ondanks de hem bekende groote gevaren aan zoo'n strijd tegen het andere geslacht verbonden, kwam doordat hij voelde dat zijn zenuwgestel langzaam maar zeker gesloopt werd door de voortdurende ergenis.

Waren grootscher hartstochten in het geding geweest, feller bewogenheid zou eraan verbonden zijn geweest en men had van een doodendans kunnen spreken. Nu was het, door de burgerlijke kleinmenselijkheid, een soort touwtrekkerij met irriterende rukjes van de zijde der vrouw, totdat bij tijd en wijle één der beide partijen in het graf zou duikelen.

Het is een bekende paedagogische misgreep als de

opvoeder een straf kiest die hemzelf voordeel biedt; als het ware winst oplevert.

Ook Van Arkel verviel in deze fout.

Hij trachtte z'n vrouw tot gehoorzaamheid te dwingen door den indruk te vestigen, dat hij ernstige plannen koesterde om een andere Eva boven haar te verkiezen als levensgezellin.

De Eva, die door Van Arkel was uitgekozen voor dit doel, pleitte wèl voor z'n smaak, maar niet voor z'n begrip van veiligheid.

De omstandigheden hadden hem trouwens tot deze oplossing gedreven.

Toen hij eens, van een van z'n zakenreisjes terugkeerend, in Amsterdam in den trein stapte, bleek een van de hoekplaatsen reeds bezet te zijn door een meisje, dat in ieder geval wel zóó knap was dat een ongeveer veertigjarig man er hevig van onder den indruk moest komen. Hij deponeerde jas en hoed met breeden zwaai in het bagagenet en zette zich neer met het bekende gebaar, dat verhinderen moet dat de pantalon te vroeg de teekenen van veel-gedragen-zijn zal gaan vertoonen. Daarna begon hij zijn diagonale vis-à-vis - want hij was bescheidenlijk niet in den hoek vlak tegenover haar gaan zitten - eens goed op te nemen.

Wat hém het eerst opviel - en ook ieder ander het eerst opgevallen zou zijn - was de sfeer van kalme opgewektheid, die van het meisje uitging. Een paar heldere, vriendelijke oogen, die onverschrokken en toch niet brutaal de wereld in keken; een gezichtje, waarvan de natuurlijke kleur zóó was dat de eigenares terecht begrepen had poeder en verf te kunnen ont-

beren, omlijst door donkerroode lokken - van dat donkerrood dat kastanjes hebben; een kloek figuur en een mond met parelwitte tanden. Dit alles maakte dat men niet meer zag dat de jukbogen eigenlijk te ver uitstaken, de neus een beetje eigenwijs eindigde, terwijl de ietwat te sterk uitstekende kin werd geneutraliseerd door allerguitigste, zéér kleine oortjes. Een eenvoudige, donkere rok, een zeer goed zittende, aan den hals gesloten witte blouse, een paar zachtgrijze zijden kousen en schoentjes van slangenleer gaven haar het eigenaardige cachet van goed-gekleed-zijn, waarop de Hollandsche vrouw zoo zelden kan bogen.

Een geluk komt zelden alleen. Bij het instappen had zijn vis-à-vis haar hand verwond aan het portier en met een minuscuul zakdoekje trachtte zij het bloed te stelpen.

Van Arkel, die steeds voorzien was van middeltjes om de kleine ongemakken des levens zoo spoedig mogelijk weg te nemen, greep zijn kans, haalde een boekje met hechtpleister uit zijn zak en vroeg: 'Kan ik U misschien dienen met een pleister?'

'Heel graag,' antwoordde zij, hem onbevangen aanziende. 'Dank U wel.'

En dankbaar nam zij een stukje pleister, ter grootte van een miniatuur postzegel, aan uit zijn even trillende hand.

Spoedig was het wondje behandeld en het moment leek gunstig voor het aanknoopen van een gesprek.

'Moet U ook naar Utrecht?' vroeg hij, aannemende dat het ijs nu wel gebroken was.

'Ja,' antwoordde ze, 'ik woon in Utrecht.'

‘Ik ook,’ zei Van Arkel, van de gelegenheid gebruik makende om zich voor te stellen.

‘O, heeft U die bekende zaak op het Oude Kerkhof? Die ken ik wel, ik heb er wel eens iets gekocht. Misschien heeft U mij zelfs wel geholpen in den winkel.’

‘Dat is niet waarschijnlijk,’ zei Van Arkel hoffelijk, ‘anders zou ik me U beslist wel herinneren, juffrouw...’

‘Willy Calkhoven,’ vulde zij aan.

‘Is U bij Uw ouders thuis, of studeert U?’ vroeg Van Arkel listig, wèl wetend dat men een jong meisje een groot genoegen doet door haar voor studente te verslijten.

‘Ik ben bij m'n ouders thuis. Maar ik ben wel van plan binnenkort een betrekking te zoeken. Ik heb eindexamen Mulo en de diploma's machineschrijven en steno, en ik hoop hier of daar een baantje te vinden. Alleen één ding zou ik nog zoo dolgraag willen leeren: ik zou zoo verschrikkelijk graag auto leeren rijden. Maar m'n vader vindt het nonsens voor een jong meisje.’

‘O, maar daar hoeft Uw vader toch niks van te weten!’ vond Van Arkel, die in een romantische sfeer geraakte en samenzweordersneigingen begon te vertoonen, ‘dat kunt U toch zonder Uw vader óók wel leeren?’

‘Dat wel,’ glimlachte ze, ‘maar de lessen kosten 25 gulden en ik zie geen kans om het geld zonder m'n vader op den kop te tikken...’

‘Dan weet ik misschien wel raad. Ik bezit een auto en heb niet al te veel te doen in dezen slechten tijd. Als ik U nu eens leerde chauffeeren? Tenminste, wan-

neer U niet bang is om U aan een getrouwd man toe te vertrouwen.’

‘Het idee is wel erg verleidelijk, maar getrouwde mannen gelden als erg gevaarlijk, meneer Van Arkel!’

Toen ze dit gezegd had, hief hij z'n kop van uit-een-Griekschen-tempel-weggelopen-Godheid op. Of het was dank zij dien kop, of niettegenstaande dien kop, zal wel eeuwig een geheim blijven; voor ons is slechts van belang te weten, dat Willy verklaarde dat ze in ieder geval gaarne van z'n vriendelijk aanbod gebruik zou maken mits hij er niets van aan haar ouders vertelde. Later, als zij het geleerd had, zou zij het dan wel met haar vader in orde maken.

Nu kwam niets Van Arkel zóó goed te pas als geheimhouding, want hij verbeeldde zich geen oogenblik dat Saartje zich met het geven van dergelijke lessen zou vereenigen... Even moest hij glimlachen bij de gedachte dat de wetenschap: ‘m'n man leert een aardig meisje autorijden’, haar eeuwige ‘ik kom zoo’ waarschijnlijk zou omtooveren in een ‘ik ben er al’...

De rest van de treinreis werd gebruikt om samen te zweren. Na ampel onderzoek van diverse projecten werd ten slotte besloten dat, te beginnen den volgenden dag, Van Arkel met z'n wagen om 5 uur in de Maliebaan bij het monument voor Burgemeester Reiger zou zijn en daar Willy zou vinden teneinde de eerste lessen te ontvangen.

Voordat zij het vermoedden, minderde de trein al z'n vaart en passeerde de brug over het Merwedekanaal, om kort daarop het centraal station van de oude Bisschopsstad binnen te stoomen.

‘God, we zijn er al,’ zei Van Arkel. ‘De tijd is omgevlogen.’

‘Dank u,’ zei Willy. ‘Van hetzelfde.’

Om argwaan te vermijden namen zij reeds in den coupé afscheid. Willy stak hem haar bepleisterde handje toe en hij keek dankbaar naar het zalmroode plekje, bedenkende dat hij daar dit gezellige avontuurtje, dat nog geprolongeerd zou worden, aan te danken had.

Het was den volgenden middag nog even voor vijven, toen Van Arkel's auto den Maliesingel afkwam en op de afgesproken plaats stopte, waar Willy reeds, gevolg van begrijpelijk enthousiasme, stond te wachten. Hij opende het portier en Willy stapte in alsof het zoo hoorde.

In vliegende vaart nam hij de singels.

Op het Ledig Erf werd hij opgehouden door de daar ter plaatse gebruikelijke verkeersstremmingen en enkele minuten later was de Koningsweg bereikt, ideaal om de eerste lessen in het autorijden te ontvangen.

Willy toonde zich een vlotte leerlinge. Niet alleen dat ze de bedoeling van de verschillende bewegingen snel genoeg begreep, maar ook haar vermogen om te reageeren bleek, zooals trouwens meestal op dien leeftijd, groot genoeg.

Het is in het algemeen gesproken al geen onaardig werk om iemand te leeren chauffeeren, en Van Arkel kweet zich in dit bijzonder geval dan ook voortreffelijk en opgewekt van zijn taak. Af en toe dreigde de auto de langs den weg loopende slootjes met een bezoek te gaan vereeren, maar het gevaar werd telkens

bezworen door een snellen ruk aan het stuur of een vastzetten van de handrem.

Van Arkel voelde zich weer jong. De tijd vloog voorbij en voordat ze het wisten, bleek het noodzakelijk om den terugtocht te aanvaarden, daar Willy om kwart voor zes moest eten.

Dat zij afspraken om den volgenden dag op hetzelfde uur en dezelfde plaats samen te komen, kon men nog beschouwen als een logisch gevolg van den eenmaal aanvaarden opzet; maar dat er al andere elementen in hun verhouding kwamen, bleek spoedig. Willy vertelde, misschien toevallig, dat ze dien avond naar de Flora-bioscoop zou gaan - en Van Arkel was er gauw bij om te zeggen dat hij er dan misschien ook eens kwam kijken.

‘Dat vind ik leuk,’ zei Willy, welke opmerking een donkerrooden blos op haar wangen tooverde. Van Arkel glimlachte, maar was fijngevoelig genoeg om niet te vragen, waarom...

Thuisgekomen, wachtte den gelegenheidsleeraar in autorijden de gebruikelijke teleurstelling. Niet alleen dat van een voorbereiding tot den maaltijd nog geen sprake was, maar Saartje was zelfs nog druk bezig om de huiskamer eenigszins begaanbaar te maken, daar ter eere van het begrip ‘kamerdag’ de heele zaak ondersteboven gegoooid was.

‘Zou je een beetje voort willen maken?’ vroeg hij aan zijn echtgenoot, wier haren schuil gingen in een om het hoofd geknoopten doek, waarmee ze inderdaad gelijkenis vertoonde met een mislukte Bretonsche.

‘O ja, 't is zoo klaar,’ antwoordde Saartje, ‘ik

moet nog even de piano in de was zetten en uitwrijven en dan kan ik aan het eten beginnen.’

Van Arkel zuchtte. Voorzoover zijn ervaring van huishoudelijke bezigheden strekte, zou het dus nog wel een drie kwartier duren eer met de voorbereiding van den maaltijd werd begonnen. Het zou dus weer zijn zooals gewoonlijk: tot op het laatste moment zou hij in angst en vreeze moeten zitten of hij te laat zou komen of niet. Wel een bewijs dat de mensch steeds blijft hopen, want we weten het reeds, hij kon er gerust zeker van zijn dat hij te laat zou komen - wat in dit verband voor hem dubbel onaangenaam moest zijn, omdat zijn hart nu eenmaal vervuld was van het zondige verlangen om Willy nog even te zien.

‘Ik wilde vanavond wel naar Flora,’ begon hij eenigszins schuchter, want schuld bewust.

‘O, net weer iets handigs van jou, om op kamerdag uit te willen gaan, als ik doodmoe ben en nergens anders naar verlang dan om rustig vanavond de krant te lezen.’ Zoo begon haar gepruttel, dat, zooals gewoonlijk, na een heelen omhaal van klaagliederen, toch eindigde met de mededeeling dat ze meeding, want een film was haar eenige verzet, enz....

Wat te voorzien was, geschiedde: een aardig stukje van het journaal was reeds afgedraaid voordat hij en zijn vrouw hun plaatsen in de bioscoop innamen.

Toen het licht aanknipte, overgang naar het volgende programmanummer, keek hij snel de zaal rond. Hij had geluk. Eenige rijen schuin rechts achter hem zat Willy, vergezeld van vader en moeder, en dat zij ook hem zag, bewees een nauw merkbaar knipoogje, waarover iedere vrouw par droit de naissance be-

schikt, en waarvan het raffinement den nieuwelings op het terrein van de liefde dikwijls versted doet staan.

Ook in de pauze gelukte het hem eenige malen haar plaats voorbij te loopen, waarbij ze elkaar onmerkbare teekenen van verstandhouding gaven - althans, dat meenden zij...

Het was dan ook een verrassing voor Van Arkel toen zijn vrouw, nadat zij thuisgekomen waren, hem plotseling vroeg: 'Wie was toch dat meisje achter ons dat je zoo interesseerde?'

Even schrok hij, net genoeg om nòg meer haar argwaan op te wekken.

'Ik ben me niet bewust dat ik me voor eenig meisje in de bioscoop geïnteresseerd heb,' antwoordde hij met eenige aarzeling.

'Dat lieg je,' zei Saar.

Van Arkel werd kwaad.

'Ik verbied je op een dergelijken toon tegen me te spreken, en als je nou óók nog jaloersch wordt, dan is het heelemaal onmogelijk om met je samen te blijven leven. In plaats dat je je schaamt omdat we vanavond wéér te laat gekomen zijn, speel je ook nog de Xantippe.'

'Net alsof ik het kan helpen, als je me op het alleruiterste nippertje komt vertellen dat we uit zullen gaan. Avonden achtereen zit je thuis, en juist op kamerdag kom je met de boodschap dat we uit moeten. Anders zou ik wel op tijd geweest zijn...'

'Ik veronderstel eerder dat je ánders nòg meer te laat geweest zou zijn,' zei Van Arkel met een zucht.

Langzaam maar zeker groeide de ergernis in hem, trok door zijn zenuwen en veroorzaakte die eigenaar-

dige hartkloppingen, die zoo menig zenuwpatiënt het leven ondragelijk maken.

Zonder verder een woord te zeggen, begaf hij zich nijdig naar zijn slaapkamer, nog lang wakker gehouden door de langdurige operaties, die z'n vrouw moest verrichten eer ze voor den nacht gereed was.

Den volgenden morgen was Van Arkel weer aardig opgeknapt en hij maakte zich welgemoed op om te gaan ontbijten, in zijn sas vanwege het vooruitzicht, 's middags weer een bijeenkomst met Willy te hebben.

Dat hij zijn thee pas kreeg nadat hij tot z'n vierde boterham had zitten droogkauwen; dat de kaas nog gehaald moest worden en de boter nauwelijks toereikend was; dat de kachel niet brandde, omdat vergeten was intijds anthraciet te bestellen, dat alles was nog niet in staat om z'n goede stemming te verstoren.

Maar toen een dwangbevel van de belasting door een knorrigen deurwaarder werd aangeboden, werd het hem weer te machtig.

‘Hoe kan dat nu,’ zei hij tegen zijn vrouw, ‘ik had je toch verleden week al gezegd dat je dat bedrag moest gireeren?’

‘Ja,’ zei Saartje, ‘dat is ook zoo, maar ik ben er nog niet aan toe gekomen.’

Van Arkel zei niets meer. De hinderende hartkloppingen gaven hem een gevoel van volkomen machteloosheid en hij vond het meer dan vervelend, dat hij 's middags ook weer genoodzaakt zou zijn om bij een medicus steun te zoeken tegen de langzame ondermijning van zijn gestel.

's Middags om vijf uur herhaalde zich de geschiedenis van den vorigen dag.

Willy vorderde nu niet zoo snel in de rijkunst, waaraan wel schuld geweest zal zijn dat verscheidene malen gestopt werd om het gesprek rustig te kunnen vervolgen. Een gesprek dat overigens o zoo onschuldig was. Over de film die ze gezien hadden; over de ontmoeting den vorigen avond; over het leven in het algemeen en wat niet al...

Maar zoo groeide tusschen hen langzaam maar zeker die intimiteit, waaruit alles kan voortkomen...

'Het zal een tegenvaller zijn, als ik je vanavond niet zie,' gooide Van Arkel een vischje uit onder het terugrijden.

'Maar dan toch een tegenvaller, die vermeden kan worden,' liet Willy zich ontvallen.

'Hoe dan?'

'Wel, ik ga 's avonds om half tien altijd de brieven voor Vader op de bus doen.'

A bon entendeur, demi mot suffit - en 's avonds om half tien drukte een ondeugend meisje een zondigen man de hand in het halfduister van de stad in avondlicht...

'Dag Willy,' fluisterde hij.

'Dag menéér Van Arkel,' zei ze spottend en snelde van de korte ontmoeting terug naar huis.

Met het gevoel van een zwaar-verliefden schooljongen keerde Van Arkel terug.

Hij schrok toen hij bij het thuiskomen tot de ontdekking kwam, dat de voordeur openstond. Was het weer een van de staaltjes van ergerlijke nonchalance van Saartje, òf was het een poging tot inbraak?

Hij trad binnen en riep met luide stem: ‘Saartje!’

Geen antwoord.

In de huiskamer zag hij, na het licht aangeknipt te hebben, met één oogopslag dat de huiskamer de typische kenmerken vertoonde van het-verlaten-zijn-om-naar-bed-te-gaan.

Hij snelde naar de slaapkamer. Daar brandde licht. En op den grond lag een witte massa die hem, wie zal zeggen waarom, dwong om met een gevoel als had hij lood in zijn beenen, stil te blijven staan.

Eindelijk lukte het hem zich te vermennen. Hij trad op het lichaam van zijn vrouw toe en één enkele oogopslag zei hem dat hier de dood een einde had gemaakt aan een menschenleven.

Haar doode oogen keken in een richting, als het ware door hem heen, met een starende, wilde uitdrukking.

Het gelaat was verwrongen, als door doodsangst bezeten. Verwondingen waren er, voorzoover hij vluchtig kon opmerken, niet te bespeuren.

Naast het lijk lag *een wit stukje papier, niet veel grooter dan een postzegel, met in grove lijnen er op geteekend een doodskop, waaronder twee gekruiste doodsbeenderen en de letters: ‘M.M.’*

Van Arkel bukte zich, stak het papiertje in zijn zak en na een half meewarigen, half verdwaasden blik te hebben geworpen op het lijk van zijn vrouw, ging hij versuft naar beneden om den dokter te waarschuwen.

Deze kwam betrekkelijk snel en kon niet anders dan den dood constateeren tengevolge van hartverlamming.

Hoofdstuk IV

Niet al te lang nadat Van Arkel zijn levensgezellin verloren had, werden de lessen in het chauffeeren hervat.

Minder geheimzinnigheid dan voorheen behoefde hierbij betracht te worden, al duurde het ontzettend lang voordat leermeester en leerlinge vonden, dat Willy er iets van begon te kennen.

Toch toonde Van Arkel zich een goed en charmant leeraar. Zóó charmant dat Willy met groote vlotheid zijn verschillende aanwijzingen aanvaardde en haast ongemerkt ook dié aanwijzingen, welke niet bepaaldelijk op de edele rijkunst betrekking hadden. Dit had tengevolge dat het eene hoogtepunt samenviel met het andere, d.w.z. toen Willy het bestaan had om zonder fouten achteruit een glooiing op te rijden, daarna te stoppen en zonder een centimeter vooruit te glijden weer verder achterwaarts den rijweg te vervolgen, tikte de leermeester zijn leerlinge zeer tevreden op den schouder.

De kleur van opwinding en de heldere schittering in de oogen, gevolg van het bereikte succes, gaven Willy de ondefinieerbare charme der jonkheid en

voordat hij het zelf goed beseftte, volvoerde hij, wat al zoo dikwijls in hem was opgekomen: hij sloeg zijn arm om haar heen en kuste haar-

‘Dat is tegen de regels van den weg,’ zei Willy, echter zonder ál te zeer tegen te streven - en gemakshalve tegen zijn schouder blijvende aanleunen.

‘Waarom?’ vroeg hij.

‘Wel,’ antwoordde ze, zenuwachtig aan een knoop van zijn jas draaiende, ‘omdat - - -.’

‘Omdat,’ vulde hij aan, ‘ik je nog niet ten huwelijk gevraagd heb? Ik doe het bij deze.’

Willy trok een pruillipje.

‘Wie doet er nou op een dergelijke wijze een huwelijksaanzoek. Ik heb eens een tooneelstuk gezien, waarin de mannelijke hoofdpersoon aan het meisje zijner keuze het volgende huwelijksaanzoek deed: “Ben je wel eens in Schotland getrouwd? Niet? Krijg dan je hoed en je mantel en ga mee naar Schotland.” - En ik heb me altijd voorgenomen dat ik, als iemand me op zoo'n manier een huwelijksaanzoek zou doen, hem een draai om z'n ooren zou geven.’

‘Dat heb je intusschen niet gedaan,’ zei Van Arkel, zeker van z'n overwicht - begrijpelijk, gezien de nog steeds méér dan tegemoetkomende houding.

‘Ik doe het bij deze,’ antwoordde Willy, en de daad bij het woord voegende, tikte zij hem op de wang.

‘Waarmee we nog net zoo ver zijn als voorheen,’ constateerde hij, ‘maar, femme qui frappe, demande baisers.’

En de gretige jongemeisjeslippen genoten tegelijk

met hem de toepassing van zijn kennis der Fransche taal.

‘Talenkennis kan je toch altijd te pas komen,’ grinnikte Van Arkel, en weer ernstig wordend: ‘mag ik nu eens weten wat je antwoord is?’

Willy keek naar de lucht waar de in Nederland zoo typische loodgrijze wolken afstaken tegen den overigens helderen hemel - als wilde ze daar het antwoord lezen dat ze reeds lang wist - en antwoordde: ‘Ja.’

Het was nu voor de beide gelieven nog slechts de kwestie, den tijd door te komen. Beiden vonden dat de piëteit eischte met trouwen te wachten tot een jaar verstreken was na den dood van Saartje.

Om dezelfde reden verloofden zij zich slechts ‘in stilte’.

Voor al Van Arkel vond het noodzakelijk om een behoorlijken tijd te wachten. Willy was 't daar niet al te zeer mee eens, vooral toen het engagement een paar maanden had geduurd.

Niettegenstaande dit kleine meeningsverschil waren zij gelukkig in de maanden die volgden, want zij ontdekten getweeen de wereld opnieuw. Samen gingen zij, waar ze vroeger alleen gegaan waren en in het ‘samen’ lag hun groote vreugde.

Van Arkel had zich met nieuwen moed aan zijn zaken gewijd; de zorgelijke trek van stille ergernis was van zijn gelaat verdwenen, en de vroolijke uitdrukking verhoogde zijn charme.

Willy was gelukkig met haar bezit. Blij als hij haar zou komen afhalen of bezoeken, bestudeerde zij

met kloppend hart den minutenwijzer van de klok, tegen den tijd dat hij komen moest.

‘Weet je wel,’ zei Willy, ‘dat we nog nooit samen naar den schouwburg zijn geweest,’ toen Van Arkel had voorgesteld om het feit dat zij nu zes maanden verloofd waren te vieren met een of ander uitstapje.

‘Ja,’ antwoordde Van Arkel, ‘maar vind je dat nog niet een beetje te vroeg?’

Even trokken rimpels in haar voorhoofd, terwijl ze dacht of hij het misschien niet zoo prettig zou vinden om met haar in het openbaar te verschijnen. Tenminste niet zóó prettig als een man dat vindt wanneer hij écht van een vrouw houdt.

Zou 't dan misschien een voorbijgaande verliefdheid van hem zijn? Zou ook deze genegenheid van hem sterven, zooals de genegenheid voor zijn vrouw was gestorven?

‘Wat scheelt er aan?’ vroeg hij, toen hij zag dat haar anders zoo vroolijke snuitje betrok.

‘Niets hoor,’ lachte zij geforceerd; ‘ik had 't wel eens leuk gevonden om met je naar den schouwburg te gaan, anders niet.’

‘Wel, dan gaan we naar den schouwburg; wat kunnen ons eigenlijk de menschen schelen,’ zei hij dapper.

Daarmee werd de sater van den twijfel tijdelijk bezworen in Willy's brein, wat bleek uit het voor Van Arkel onbegrijpelijke antwoord:

‘Neen, laten we toch maar naar de bioscoop gaan, je hebt gelijk, dat is toch beter!’

Maar slechts een luttel aantal dagen zou de twijfel in Willy's hart zwijgen.

Zij had reeds eenige malen geconstateerd dat haar aanstaande man, zoo hij al eenigen smaak bezat, dan toch op het stuk van dassen dezen niet toonde. Den eenen keer was het een gewrocht van helgroene zijde met oranje ballen, dan weer hardblauw met paars, waarmede hij zichzelf meende te verfraaien.

De goedmoedige aanmerkingen die zij zich dienaangaande veroorloofd had, vielen gelukkig in goede aarde, zoodat zij het bestond er nog een schepje op te gooien en ook zijn stijve boord te veroordeelen, als ouderwetsch en misstaand.

Vandaar dat Van Arkel besloot om voortaan zijn heerenmodeartikelen met Willy te gaan koopen, dankbaar voor haar belangstelling, die blijkbaar voor alles wat zijn persoon betrof, zeer groot was.

Zoo stapten zij op een regenachtigen namiddag naar de Oude Gracht om inkoopen te doen. Gearmd, in volledige harmonie, gingen zij een winkel binnen.

Schuchter hield Willy zich op den achtergrond, terwijl Van Arkel aan een lang niet onknappe juffrouw vroeg of hij 'eens overhemden met slappen boord mocht zien'.

Met een beroepsglimlach en een vervaarlijke snelheid étaleerde de juffrouw er een aantal van, in diverse prijzen.

Een grijs exemplaar met een wit streepje bekoorde hem het meest, en vragend wierp hij een blik op zijn verloofde om te zien of zij er haar goedkeuring aan hechtte.

Dit sein was voldoende om de situatie te veranderen.

En dra waren nu de bordjes verhangen. Nu stond

er een geanimeerd jong meisje voor de toonbank, met Van Arkel op den achtergrond.

Tenslotte liet zij hem de keus tusschen twee stuks, er op aandringende zelf te kiezen, echter duidelijk naar voren brengend welk van de twee zij het mooiste vond.

Hetwelk hij natuurlijk kocht.

De juffrouw tikte verheugd met haar potlood op haar bonboekje, als stemde zij af op de percenten die voor haar aan den verkoop vastzaten en vroeg minzaam, ‘of mijnheer er geen das bij moest hebben.’

Welk duiveltje bezielde Van Arkel, toen hij op den vriendelijken glimlach van de niet onknappe juffrouw teruglachte als ware hij... vrijgezel?

Willy verstijfde toen zij het zag. Een gevoel beving haar als kneep een moordenaarshand haar keel dicht en haar hart bonsde angstig-snel.

Plots was haar ongekunstelde blijheid verdwenen.

Zou hij dan tóch een don Juan zijn? Zou hij haar dan zoo makkelijk vergeten als hij zijn eerste vrouw vergeten had? Zou hij een vlinderaar zijn?

Afwezig en down zag zij toe hoe de juffrouw hem das na das voorlegde, zij keek langs zijn telkens vragenden blik heen, tot zij zich eindelijk in zooverre beheerscht had, dat zij een das aanwees die ze mooi vond. Maar... ze dacht er niet bij na, en wees een kleur aan, die bij het hemd totaal niet harmonieerde.

Verbaasd zei de toonbanknymph: ‘Maar die zal bij dit overhemd niet kleuren, Mevrouw!’

Het ‘Mevrouw’ hielp Willy in haar strijd tegen zichzelf, en kalmer nu, koos zij verstandiger.

Maar ten tweeden male had twijfel aan de deur van haar vertrouwen geklopt.

Arme Willy.

Verder wikkelde de tijd zijn kluwen af.

En het jaar scheen hun als voorbij gevlogen toen de ambtenaar van den burgerlijken stand hen in den echt verbond.

In allen eenvoud waren zij naar het stadhuis gegaan; Willy in een keurige tailor-made en Van Arkel in een afternoon-jacket.

De korte huwelijksplechtigheid had beiden aangegrepen, en het feestgedruisch van het déjeuner-dinatoire ging hun grootendeels voorbij.

Vriendelijk gereserveerd beluisterden zij toasten en jolijt. Telkens weer moesten zij opstaan om te klinken en om bezongen te worden. Dan, gezeten weer, vonden hun handen elkaar in een stille bezegeling: straks zijn we alleen voor elkaar.

Willy's zusje was onder den indruk van het aanstaand vertrek van haar getrouwde zuster.

Een meiske was ze, zooals ze er in den Biedermayertijd waarschijnlijk meer waren. Blank en blond, maar kleur genoeg van nature om de merkwaardige gelijkenis met een perzik te toonen, die aan dien leeftijd zooiets aantrekkelijks geeft.

Wie zal Van Arkel kwalijk nemen, dat hij dat ook zag?

Helaas zag ook Willy, dat die aantrekkelijkheid Van Arkel was opgevallen.

Daar was weer dat ellendige gevoel van verlatenheid en kilte.

Ze trok haar hand terug, toen ze zijn blik zag.

Hij keek haar aan, verbaasd, en trok haar hand weer in de zijne.

‘Is er iets, Willy?’ vroeg hij.

Zij wilde in geen geval haar trouwdag bederven, liet haar handje in de zijne en fluisterde in nauwmerkbare mineur: ‘Niets, jongen.’

Kort nadien verlieten zij het feest, en reisden af.

Hoofdstuk V

Willy had zich snel genoeg gewend aan haar nieuwe positie van vrouw des huizes en bleek in alle opzichten een model-echtgenote. Niet alleen dat Van Arkel niet meer overal te laat kwam en telkens weer onderworpen werd aan het zoo hatelijke antichambreeren, maar ook voor de zaak bleek Willy een niet te onderschatten kracht. Door de prettige manier waarop ze de klanten te woord stond, wist ze menige aarzeling van adspirant-koopers te overwinnen, zeer tot vreugde van haar man.

Het eenige wolkje aan den gereconstrueerden huwelijksheemel van Van Arkel was en bleef haar jaloezie, die er met den tijd niet minder op werd.

Als hij even te lang of even te vriendelijk of even te vroolijk praatte met een vrouwelijke kennis of cliënt, kon hij er op rekenen, dat dit tengevolge had een minder vriendelijke houding van zijn vrouw. Niet dat zij bepaald scènes maakte, doch ze pruilde dan maar wat, onttrok zich aan zijn liefkoozingen, antwoordde niet of nauwelijks als hij tegen haar sprak, en juist dit boudeeren maakte hem dwars en kopschuw.

Dat had weer tengevolge dat hij zijn oude systeem van schadevergoeding toepaste en zijn heil zocht in vriendelijkheidjes tegenover leden van het zwakke geslacht.

Onder zijn favorieten was er één die in zéér sterke mate de overprikkelde fantasie van zijn jaloersche vrouw in beslag nam. Het was de vrouw van den schuin tegenover wonenden makelaar, die, rijk en kinderloos, zeer veel tijd over had om te winkelen en dan ook heel dikwijls in de zaak kwam om bestellingen te doen of te bespreken.

Naar Willy's meening in ieder geval veel meer dan wenschelijk was!

Mevrouw Desmet, zoo heette ze, was een eigenaardige persoonlijkheid. Een vrouw van middelmatige lengte, met een eenigszins tanige huid; een knap, zeer regelmatig gezicht, groote ronde blauwe oogen, de zwarte haren in het midden gescheiden en coquet gefriseerd; kleine, nerveuze handen, een haastigen en toch doordringenden oogopslag, geschminkt en be-odeurd op een wijze die haar Waalsche afkomst verraadde.

Willy beweerde altijd dat ze rook naar een goedkoop theater en hoezeer een vrouw tóch veel van een kater weg had.

Er was ook in de manier waarop ze Van Arkel aankeek, iets van den cynischen kater die zich vorstelijk neerzet na zich te hebben opgestreken met een gezicht van: 'Nou mag je me wel eens aaien.'

Willy had dezen blik meermalen opgevangen en in wezenloozen angst vreesde ze het oogenblik dat hij aan deze stille bede zou voldoen.

Als ze dan ook maar éven kon, zorgde ze dat ze zelf deze cliënte bediende.

Vooraf sinds ze, onverwacht naar beneden komende, gezien had dat Van Arkel en deze diabolische vrouw sámen over een prijscourant gebogen stonden, zóó dicht bij elkaar dat Willy de grootste moeite had gehad om zich te beheerschen. Maar het lukte haar nog. Want, bedacht zij, een goede klant mag ik toch niet onaangenaam zijn; waarom ze maar weer naar boven terugkeerde.

Hoe kil was het in haar hart geworden toen Van Arkel, na Mevrouw Desmet te hebben uitgelaten, boven kwam, en duidelijk die teekenen van opwinding toonde, die men bij een man kan waarnemen als hij onder de lichamelijke bekoring van een vrouw is gekomen.

‘Als je nog eens flirt met die vrouw,’ viel zij haar man aan, ‘dan is het uit tusschen ons.’

‘Begin je weer met je ellendige, onmogelijke jaloezie,’ antwoordde hij. ‘Ik heb genoeg van je vervelende gezeur.’

En zonder verder een woord te zeggen stond hij op, sloeg de deur achter zich dicht en verdween.

Met de handen in den schoot gevouwen zat Willy daar; onbeweegelijk als een doodgevrorene. Onmachtig om ten volle te dragen, dat haar man zóó tegen haar optrad, dus nièt van haar hield... dus nièt van haar hield.

Een droge snik krampte uit haar keel.

Als een beschonkene stond ze op, en mechanisch, plichtsgetrouwe die ze was, ging ze voort met haar huiselijke werkzaamheden, die in dit geval hierin be-

stonden dat ze den bontjekker van Van Arkel ging kloppen en uitschuiëren, haar verdriet afleidende in haar gebaar.

Bij het binnenste-buiten-keeren van de zakken fladderde een stukje papier voor haar voeten.

Zij bukte zich en raapte het op.

Het was: *een wit stukje papier, niet veel grooter dan een postzegel, met in grove lijnen er op geteekend een doodskop, waaronder twee gekruiste doodsbeenderen en de letters: 'M.M.'*

Het zal wel eeuwig onbekend blijven welke instincten Willy bij haar handelingen leidden, maar, zooals later zou blijken, deze handelingen zouden voor vele menschen van zeer groot belang zijn.

Zij snelde met het papiertje naar boven en verstopte het zorgvuldig tusschen de voering van haar taschje.

Bij het eten was haar man weer thuis gekomen, zonder met een enkel woord te laten blijken dat hij spijt had van zijn brute houding. Integendeel, hij nam de houding aan van den verontwaardigden schoolmeester die vindt, dat de leerling ernstige straf verdient.

Ook 's avonds ging hij uit en toen hij om elf uur thuis kwam, hulde hij zich in een sinister stilzwijgen, wat Willy méer hinderde dan een uitbarsting haar gehinderd zou hebben.

Het was pas den volgenden dag ná de lunch, toen hij weer op een eenigszins normale manier tegen haar sprak en dat wel naar aanleiding van het volgende bericht in het Utrechtsch Dagblad:

MOORD.

Gisteravond heeft zich binnen de muren van onze stad een gruwelijk misdrijf afgespeeld. De om zijn weldadigheid zoo bekende Ds. van Eck kwam van een vergadering thuis, toen hij tot de vreeselijke ontdekking kwam dat zijn vrouw vermoord was.

De ongelukkige was blijkbaar op het punt geweest zich te bed te begeven. Zij was gekleed in nachtkleeding, doch het bed was nog onbeslapen. Het slachtoffer lag naast haar bed.

Men gelooft hier met een moord te doen te hebben, want de burens hebben een doordringenden gil gehoord. Naast het lijk lag *een stukje papier, iets grooter dan een postzegel, met in grove lijnen erop geteekend een doodskop, waaronder twee gekruiste doodsbeenderen en de letters: 'M.M.'*

Volgens de doktoren moet de moord om ongeveer tien uur hebben plaats gehad. De recherche heeft de zaak in handen.

Toen Van Arkel het bericht had voorgelezen en opkeek van zijn krant, schrok hij van de uitdrukking van wilde ontzetting die op Willy's gezicht lag.

‘Wat heb je?’ vroeg hij angstig, ‘ben je er zóó van geschrokken?’

‘Ja,’ prevelde ze.

Verwarring, angst en afkeer maakten zich van haar meester.

Gisteravond... waar was haar man toen?

Niet thuis... en bij het lijk was net zoo'n briefje gevonden als zij den vorigen dag had ontdekt.

Zou hij, háár man, moordenaar zijn en óók zijn eigen vrouw vermoord hebben?

Ach neen, dat mocht ze niet van hem denken. Zoo was zijn aard niet. Hoe goed was hij altijd voor haar!

Had ze hem niet midden in den winter bezig gezien om de katten uit den tuin te jagen, teneinde te verhinderen dat deze dieren de halfbevoren vogeltjes buitmaakten? Neen, moordenaar was hij niet; kón hij niet zijn.

....Maar hoe kwam dat papiertje dan in zijn zak?

Toeval?

Of had dezelfde man die de vrouw van Ds. van Eck vermoord had, ook de eerste vrouw van Van Arkel vermoord?

‘Kende je Mevrouw van Eck?’ vroeg Van Arkel haar.

‘Ja, ze kwam vrij dikwijls bij ons thuis. Het was wat je noemt een beetje een stumperig vrouwtje. Altijd klagend over een of andere ingebeelde ziekte. Jarenlang heeft ze de Stichtsche specialisten trachten te overtuigen dat ze een of andere ernstige interne kwaal had. En tenslotte hebben die specialisten er háár van overtuigd dat ze als “malade imaginaire” bij een zenuwarts thuishoorde. Ik meen dat Dr. Temming haar nu al geruimen tijd onder behandeling had.’

‘Dat was óok niet prettig voor haar man,’ zei Van Arkel.

‘Zooals je 't nemen wilt,’ zei Willy, blijkbaar verbitterd doordat uit zijn antwoord de opvatting doorstraalde dat een man nooit eenigen overlast van zijn echtgenote mag ondergaan.

‘In ieder geval was hij altijd even goed voor haar. Dat familiefeestjes, gezellige avondjes, buitenlandsche reizen telkens weer mislukten, omdat Mevrouw

op het kritieke moment last kreeg van een van haar ingebeelde kwalen, verdroeg hij met bewonderenswaardige zachtmoedigheid.’

‘Ja, misschien was het beter geweest,’ antwoordde hij, ‘wanneer hij eens wat flinker tegen haar opgetreden was. Zachte heelmesters maken stinkende wonden, en men zegt dat Van Eck tot groote dingen in staat geweest zou zijn, als zijn vrouw niet voortdurend zooveel van zijn tijd had opgeëischt. Hij had een beroemd hoogleeraar kunnen worden, in plaats van, zooals nu, een bekend philanthroop, heeft Dokter Temming me verteld.’

‘Wie weet zou hij dan lang zoo gelukkig niet geworden zijn,’ antwoordde Willy, zijn cynisme instinctief verwerpende.

De reporters van het Sticht hadden de gelegenheid om sensatieberichten te vergaren niet voorbij laten gaan, en in de hardnekkige nieuwsgierigheid dezen menschen eigen, hadden ze zelfs kans gezien deze sensatie tot groote hoogte op te voeren.

Zoo kwam het dat Willy, voortdurend vechtend tegen den telkens weerkerenden twijfel omtrent de onschuld van haar man, direct het avondblad greep om de nadere nieuwtjes daarover te kunnen lezen.

Wat zij daar las was niet geschikt om haar twijfel te verminderen:

‘Nader meldt men ons, naar aanleiding van den verschrikkelijken moord op de vrouw van een zeer gezien Utrechtsch ingezetene, dat er over de geheele geschiedenis een zeer geheimzinnig waas hangt.

Het is den doktoren namelijk niet gelukt om de doodsoorzaak vast te stellen.

Dit zou er op kunnen wijzen dat men hier niet met een moord te doen heeft, maar dat Mevrouw van Eck een natuurlijke dood zou zijn gestorven.

In strijd met deze veronderstelling zijn echter de reeds vermelde angstkreet van de vermoorde en het geheimzinnig stukje papier met de eigenaardige teekening erop. Men kan toch niet aannemen dat men hier met een ongepaste grap te maken heeft - en dat deze teekening bij het slachtoffer zoo'n vreeselijken angst tengevolge heeft gehad dat hartverlamming er op gevolg is.

Wel heeft het den menschen die het lijk gezien hebben getroffen, dat op het gezicht van de doode een uitdrukking van grooten angst lag.

Zeer merkwaardig is nu, dat in een betrekkelijk kort tijdsbestek, binnen de muren van het Sticht, drie vrouwen plotseling gestorven zijn, waarbij de doktoren moesten besluiten dat de dood was ingetreden tengevolge van hartverlamming, terwijl in twee gevallen, zooals ons bij nadere informatie is gebleken, de geheimzinnige teekening naast het lijk werd gevonden.

Dit zou kunnen leiden tot de hypothese dat in onze stad een soort Mabuse of een Haarmann of een Matuschka verblijf houdt, die zijn slachtoffers speciaal onder de vrouwen zoekt.

Ook het feit dat de drie slachtoffers - indien wij aannemen dat onze hypothese juist is - op vrijwel dezelfde wijze aan hun eind kwamen, zooals ons bij onderzoek is gebleken, namelijk: op hun slaapkamer, in den na-avond en ná zich gekleed te hebben voor den nacht, wettigt deze hypothese.

Wij hopen van harte dat het de recherche moge gelukken om den misdadiger te ontmaskeren.

Er is hier een belangrijke taak weggelegd voor den

nieuwen Hoofdinspecteur der recherche, bekend door de meesterlijke wijze waarop hij in Den Haag het moordmysterie van den bekenden bankier Van Weezel heeft opgelost.’*)

Willy rilde toen zij dit gelezen had.

Een soort afgrijzen vervulde haar toen haar man de kamer binnentrad om haar te zeggen dat hij even sigaretten ging halen.

‘Dat is goed,’ zei ze. ‘Heb jij die Mevrouw Temming gekend?’

‘Ja zeker,’ zei Van Arkel, ‘heel goed zelfs. Ik ben nog onder behandeling geweest van den dokter, haar man. Het was wat je noemt een knappe vrouw, maar haar man had meer verdriet van haar dan plezier.’

Dit zeggende verliet hij de kamer en ging naar beneden. Ze hoorde hem friemelen aan den kapstok.

Blijkbaar trok hij nu zijn jas aan.

Wat zij in haar gelukkigen tijd zoo vaak gedaan had, deed ze ook nu. Ze ging naar het raam en keek haar man na.

Had ze dat maar niet gedaan....

Aan den overkant opende zich de deur van het huis van den heer Desmet om Mevrouw Desmet uit te laten.

Wat nu volgde was een periode waarin elke opwelling tegelijkertijd handeling werd.

Ze rende naar boven, pakte haar taschje, schoot een mantel aan en met den hoed in de eene hand, de andere gebruikende om de deur dicht te trekken,

*) Zie ‘Straperlo’, No. I van de B & T-serie van J.T. de Meesters.

vloog ze in de richting die haar man gegaan was.

Eenige honderden meters verder zag ze wat ze gevreesd had: haar man in druk gesprek. Uit alles bleek dat het een intiem gesprek was met de vrouw die zij verfoeide.

Dit was haar voldoende.

Ze riep een passerende Utam, gaf den chauffeur order haar zoo snel mogelijk naar het Hoofdbureau van politie te brengen.

De dienstdoende inspecteur ontving haar zonder te laten blijken dat hij de opwinding op haar gezicht kon lezen.

‘U wenscht, Mevrouw?’

‘Ik wensch den Hoofdrechercheur Jonkmans te spreken. Die is immers belast met het onderzoek in de moordzaak Van Eck?’

De inspecteur die de belangrijkheid van dit bezoek aanvoelde, vroeg haar even te gaan zitten, teneinde haar bezoek te kunnen aankondigen.

Even later kwam hij terug met de mededeeling dat zij ontvangen kon worden.

In het rookerige bureau waar ze binnengelaten werd, zat, achter een onmogelijk leelijke schrijftafel, in schoonheidstekort concurrerende met de plaatjes, kalenders en dienststaten aan den wand, een man van korte gestalte met een vierkanten kop en staalgrijze oogen, steil haar en een zeer zakelijke manier van optreden.

‘Gaat U zitten, Mevrouw,’ zei hij, na ter verwelkoming te zijn opgestaan. ‘U heeft mij mededeelingen te doen over een zeer belangrijke zaak, heb ik vernomen van den inspecteur.’

Willy had tegenover dezen man het gevoel of zij op de schoolbanken zat en alsof zij haar les nu zonder een enkele fout moest opzeggen.

In minder dan geen tijd had hij haar naam, leeftijd en adres genoteerd en Willy schrok, zich nu pas realiseerende wat zij bezig was te doen, toen hij afgemeten de vraag stelde:

‘En, welke mededeeling heeft U mij te doen, Mevrouw?’

Kón zij, of wilde zij niet meer terug?

Zoo zij nog terug wilde, dan was er toch in het optreden van dezen man iets dat haar dwong om door te gaan op den ingeslagen weg.

‘Dit vond ik bij het schoonmaken van den bontjekker van mijn man, in een zijzak.’

Jonkmans staarde verbaasd naar het papiertje dat zij voor hem neerlegde en dat precies hetzelfde was als de twee die hij reeds in dossier had.

‘Ik verzoek U,’ zei Jonkmans, nadat hij haar zooveel mogelijk had uitgehoord, ‘voorloopig over dit alles te zwijgen.’

Thuisgekomen wierp zij zich in een easy-chair en Van Arkel schrok toen hij, terugkeerende van zijn escapade, een bleeke vrouw, met een sigaret nonchalant in den mondhoek en een half-geledigd glas whisky zag zitten, als een héél andere vrouw dan hij in Willy gewend was en die met een minachtenden glimlach tegen hem zei:

‘Tegenover verraad staat.... verraad.’

Van Arkel rilde.

[Hoofdstuk VI]

Jonkmans was den volgenden morgen reeds vroeg op zijn bureau, vastbesloten om den draad dien de wraak eener vrouw hem in handen had gespeeld, te volgen totdat hij het raadsel had opgelost.

Vast stonden twee dingen: ten eerste, dat bij het lijk van de domineesvrouw een papiertje was gevonden met een zeer eigenaardige teekening erop; ten tweede, dat in den zak van den jekker van Van Arkel een soortgelijk papiertje met vrijwel dezelfde teekening erop, was aangetroffen.

In het ten spoedigste aangelegde dossier had hij ook gelegd een knipsel uit het Utrechtsch Dagblad, behelzende het artikel, waarin ongerustheid werd uitgesproken over het eventueel aanwezig-zijn van een massa-moordenaar.

Het potlood van den speurder trok vierkantjes op de voor hem liggende blocnote, terwijl hij de weinige feiten die hem bekend waren de revue liet passeeren.

Welke jonge vrouwen waren er bedoeld in het uitgeknipte krantenartikel?

Jonkmans belde, door een ingeving gedreven, de

krant op, en vroeg aan den hoofdredacteur of hij ook verbonden kon worden met den journalist die het artikel had geschreven.

Dit was gauw genoeg uitgevonden en uit het gesprek bleek dat bedoeld waren, behalve Mevrouw van Eck, de eerste Mevrouw van Arkel en Mevrouw Temming.

Nu werd de daadkracht weer vaardig over den politieman.

Hier waren weer aanknoopingspunten.

Hij belde, om den binnenkomenden politieman opdracht te geven den oudsten inspecteur te ontbieden. ‘Hoe vlugger hoe liever,’ voegde hij er aan toe.

In minder dan geen tijd verscheen de inspecteur op zijn bureau.

‘Kunt U mij een en ander vertellen over den dood van Mevrouw Temming, inspecteur?’

‘Niet anders dan dat zij plotseling overleden is.’

‘Oud of jong?’

‘Jong.’

‘Doodsoorzaak?’

‘Mij niet bekend, maar dat kunnen we informeeren.’

‘Goed. Wat voor een type was ze; ik bedoel als mensch?’

‘Nogal wereldsch en nogal een flirt, naar men zei.’

‘Juist. Wilt U dan zoo spoedig mogelijk voor mij doen informeeren wat de doodsoorzaak geweest is, en welke geneesheer de verklaring dienaangaande heeft afgegeven?’

De inspecteur salueerde en de vierkantjes volgden weer op de gemaakte aantekeningen.

Jonkmans aarzelde, niet goed wetende waar hij zijn onderzoek moest beginnen. Bij den dader, of bij de motieven.

Wanneer ik aanneem, zoo redeneerde hij bij zichzelf, dat Van Arkel de dader is, welke motieven kan die man dan gehad hebben om èn Mevrouw Temming èn Mevrouw Van Arkel èn Mevrouw Van Eck te vermoorden? Is hij een psychopathisch individu, waarom is zijn moordlust dan bij deze drie menschen blijven staan? Of heeft hij voordien wellicht reeds moord bedreven en kunnen we misschien nadien nog moorden van hem verwachten?

Dit laatste deed hem dubbel zijn verantwoordelijkheid beseffen. En dan was er nog de kwestie van de motieven, als men eens aannam dat Van Arkel de dader niet was.

Toen hij zoover met zijn overpeinzingen was gekomen, besloot hij voor zichzelf een reeks vragen te formuleeren. Vragen, waarop de antwoorden hem misschien licht zouden kunnen verschaffen.

1. Wie had er belang bij den dood van Mevrouw Temming?
 - 1a. Was zij gefortuneerd?
 - 1b. Was haar man de eenige erfgenaam?
 - 1c. Hoe was het huwelijksleven van Temming en zijn vrouw?

2. Wie had er belang bij den dood van Mevrouw van Arkel?
 - 2a. Als boven.
 - 2b. Als boven.
 - 2c. Als boven.

3. Wie had er belang bij den dood van Mevrouw Van Eck?
 - 3a. Als boven.
 - 3b. Als boven.
 - 3c. Als boven.
4. Voor het geval aangenomen zou moeten worden dat één en dezelfde persoon de dader is, welke gemeenschappelijke kenmerken vereenigen deze drie personen tot één groep? Een groep die één bepaalde moordenaar wenscht uit te moorden.
5. Wat was de doodsoorzaak?

Een klop op de deur onderbrak zijn werkzaamheden.

Het was de inspecteur die zijn instructies had uitgevoerd en hem nu kwam mededeelen dat de doodsoorzaak in het geval Mevrouw Temming ook alweer was geweest: hartverlamming, welke doodsoorzaak door een collega van Dr. Temming was vastgesteld.

‘Dank U zeer,’ zei Jonkmans, en hij voegde aan punt 5 een zinsnede toe, zoodat deze nu luidde:

Wat was de doodsoorzaak, indien in één van deze drie gevallen òf in alle drie hartverlamming niet de oorzaak geweest is?

Hij klapte zijn blocnote dicht en ging op weg.

Tien minuten later stapte hij uit de tram, vlak bij de woning van Van Arkel.

Door een impuls gedreven, stapte hij den winkel binnen alsof hij een gewone klant was.

Willy schrok toen ze, naar beneden komende, hem in de zaak zag staan. Wel had ze nog het overmoedige en verbitterde van den vorigen dag, maar

nu het voltooien van haar wraak zoo dichtbij scheen te komen, stond haar het verraad toch tegen.

‘Wat komt U doen?’ hakkelde zij.

‘Alleen maar eens een praatje met Uw man maken, Mevrouw.’

‘U zult hem toch zeker niet vertellen....’

‘Mevrouw, ik vertel hem niets, hij moet *mij* wat vertellen. Vraagt U maar gauw of ik hem even kan spreken.’

Van Arkel keek vreemd op, toen zij hem vertelde wie er was om hem te spreken.

Zijn verwilderde oogen, met den blik van den door Eva getergden man, brandden in haar hart.

Met droge lippen en een wanhopig gevoel bracht zij de boodschap van haar man over, dat Jonkmans boven kon komen.

De wraak smaakte toch niet zoo zoet als ze gedacht had.

Jonkmans had zich gauw aan Van Arkel bekend gemaakt, en deelde hem droogjes mee dat hij in verband met een politieonderzoek eenige inlichtingen wilde hebben en hem derhalve eenige vragen wilde stellen.

‘Ik wil U gaarne van dienst zijn,’ antwoordde Van Arkel, wiens geheele manier van doen voor Jonkmans onverklaarbaar nerveus was.

‘Meneer Van Arkel, was Uw eerste vrouw gefortuneerd?’

‘Mijn eerste vrouw bezat niets.’

‘U had dus op geenerlei wijze voordeel van haar overlijden?’

‘In geenen deele.’

‘U houdt me de vraag ten goede, maar was Uw huwelijksleven met Uw eerste vrouw gelukkig?’

‘Mijn God, wat bedoelt U?’ zei Van Arkel.

‘Geeft U alstublieft antwoord op mijn vragen.’

Van Arkel klemde een oogenblik zijn tanden op elkaar en op zijn gezicht verscheen een koppige trek, die bewees dat hij toch nog meer man was dan men zou denken, waarna hij antwoordde:

‘Ik was met m'n eerste vrouw *niet* gelukkig, als U dat per sé weten wilt.’

Jonkmans keek hem recht in 't gezicht.

‘Het doet mij zeer veel leed het U te moeten vragen, meneer Van Arkel, maar voor mij persoonlijk neemt dit eerlijke antwoord althans een deel van de veronderstelling, die ik zou kunnen opperen, weg. Ik moet U echter nog meer vragen.

Heeft U Uzelf er niet over verbaasd, dat Uw vrouw zoo plotseling overleden is, of was zij zwak van huis uit?’

‘Ik heb er eigenlijk nooit bij stil gestaan. De gebeurtenissen hebben mij overdonderd,’ zei Van Arkel. ‘Ze had inderdaad een zeer gezond gestel, en ik heb me dan ook wel eens afgevraagd, of mijn optreden in de scène die we gehad hebben, kort vóór haar dood, misschien de oorzaak kon zijn geweest van de hartverlamming die haar getroffen heeft.’

‘Dus U heeft kort vóór haar dood een scène gehad?’ viel Jonkmans hem in de rede.

‘Ja,’ zei Van Arkel, ‘een hevige scène, maar toch verzeker ik U dat ik haar niet vermoord heb.’

Jonkmans was te verbaasd om iets te zeggen.

Wilde deze man zichzelf belasten? Of was hij zóó

zeker dat men hem z'n schuld toch niet zou kunnen bewijzen, speelde hij dus een beetje met vuur?

‘Zou U mij alles wat U zich van den dood van Uw vrouw herinnert nog eens omstandig willen vertellen, meneer Van Arkel?’

‘Als het moet, in Godsnaam.’

‘U begrijpt wel dat alle gegevens ons welkom zijn, dus, probeert U het.’

Nu gaf Van Arkel een gedetailleerd verslag van de gebeurtenissen die aan den dood van zijn vrouw voorafgingen, voorzoover hij zich die herinnerde, en vertelde dus ook van het zonderlinge papiertje, dat hij gevonden had, en achteloos in zijn zak had gestoken.

Jonkmans had op dat moment een gevoel of de wereld een labyrint was geworden. Hij had zich namelijk voorgenomen om op een daarvoor gunstig oogenblik Van Arkel te overdonderen met de vraag: ‘Hoe kwam dit papiertje in Uw zak?’

En nu had de man het hem zelf al verteld!

‘Ik heb weer bot gevangen,’ dacht hij bij zichzelf, terwijl hij tot Van Arkel zei: ‘Voordat we ons onderhoud besluiten, wilde ik wel graag nog een paar kleinigheden aan U vragen. Kende U Mevrouw Temming?’

‘Welzeker, ik heb haar meermalen gezien, want ik ben onder behandeling geweest van Dr. Temming. Het was een knappe vrouw.’

‘Kunt U verder niets over haar meedeelen?’

‘Van een doode niets dan goeds, zou ik zoo zeggen,’ antwoordde Van Arkel.

‘Het belang van de levenden gaat echter voor het

belang van een doode - en ik wou toch wel graag dat U Uw meening daarover zei.’

‘Nou, behalve dan dat het nogal een flirt was, meen ik me ook een uitlating van den dokter te herinneren, waaruit men zou kunnen afleiden, dat ze hem niet zoo heel erg gelukkig maakte.’

‘Welke uitlating was dat?’ zei Jonkmans gespannen.

‘Toen ik aan den dokter eens zei dat ik door mijn huiselijk leven steeds nerveuzer werd, antwoordde hij: M'n beste man, het moge waar zijn dat de vrouwen veel goeds doen, maar ik vraag me wel eens af of ze niet meer kwaads dan goeds doen. In ieder geval is de positie van getrouwd man lánɡ geen sinecure.’

‘Zoo, zoo,’ zei Jonkmans. ‘Nog even wou ik één kwestie met U aanroeren en dan zal ik U niet langer in beslag nemen. Kende U Mevrouw van Eck?’

‘Ook al,’ zei Van Arkel, ‘maar ik zou U alleen kunnen vertellen wat iedereen U kan zeggen: dat ze ziekelijk en sikkeneurig was en dat ik naar aanleiding van wat ik zoo over haar gehoord heb, altijd moet denken aan een uitspraak van mijn grootmoeder: “een ziekelijke vrouw is het ergste wat een man kan overkomen”.’

Jonkmans sloot zijn aantekenboek en stond op om te vertrekken.

‘Ik denk - van politiestandpunt gezien zou ik zeggen: ik vrees - dat ik U van de lijst van verdachten zal moeten schrappen, maar ik zal U nog wel eens over een en ander moeten lastig vallen. Het zwakke punt in Uw positie is, naar U begrijpen zult, dat U

zelf erkend heeft, met Uw eerste vrouw een hevige scène te hebben gehad, kort vóór haar geheimzinnigen dood, en dat U géén kennis heeft gegeven aan de politie van de eigenaardige aanwijzing die U bij het lijk hebt gevonden.’

Hiermede nam Jonkmans afscheid en liet in de kamer achter een geïrriteerd en verbaasd man, en een nerveus heen en weer loopende, zich schamende, maar nog steeds verbitterde vrouw.

‘Haal mijn jekker eens van den kapstok, Willy?’

Zij schrok.

‘Waarvoor? Doe het maar zelf; ik ben je bediende niet.’

Hij trok de schouders op en haalde zelf de jas.

Willy rilde; een akelig beven trok door haar ledematen en maakte zich geheel van haar meester.

Toen Van Arkel weer teruggekeerd was met den jekker begon hij zenuwachtig in alle zakken te zoeken, doch hij vond niets.

‘Verdomme,’ zei hij, ‘wie is er in mijn zakken geweest?’

Willy's eerlijkheidsgevoel kreeg de overhand.

‘Ik,’ zei ze, ‘ik heb dat papiertje ook gevonden en ik heb het aan Jonkmans gegeven en daarom kwam hij hier.’

Van Arkel staarde haar aan.

Zijn gezicht zag grauw; zijn vuisten balden zich.

‘Waarom deed je dat?’

‘Omdat je me bedroog met dat walgelijk mensch van den overkant. Ik heb je gegeven álles wat een vrouw te geven heeft. En jij scharrelde met een

mooie pop en bedroog me. Ik wilde me wreken en toen ik 's middags in je zak dat briefje vond, toen dacht ik: Hier is mijn wraak.'

'Dus je zou me overgeleverd hebben aan de politie, en je zou het misschien nog een genot gevonden hebben als ze me tot levenslang veroordeeld hadden.'

'Zoover dacht ik niet,' zei zij. 'Ik wilde me alleen maar wreken.'

'Ja, je wilde je wreken door me te verraden,' beet Van Arkel.

'Já,' zei zij, hem uitdagend aanziende.

Zooals ze daar stond, met fonkelende oogen, met die eigenaardige harde uitdrukking op het gelaat, die het gevolg is van de verstrakking der spieren, welke optreedt bij een hevigen zenuwtoestand, prikkelde ze hem tot het uiterste.

Zijn laatste beetje zelfbeheersching ging verloren in de wilde warreling van gedachten. Beelden flitsten door zijn brein: herinneringen aan haar uitingen van jaloezie, haar houding van onbereikbaarheid van den vorigen avond. Zooals zij daar voor hem stond, vrouw tot in de toppen van haar zenuwen, onderworpen en tóch in verzet, liefelijk en tóch duivelsch, aantrekkelijk en tóch afstootend, ontketende zij in zijn dooreengestampde gevoelens een wilde drift.

'Jij, jij wou je wreken!'

Hij greep haar bij de keel en schudde haar door elkaar.

De lust om te vernietigen overwon hem.

Met een wilde beweging scheurde hij haar kleeven

open. De aanraking met het zachte vleesch gooide zijn gevoelens weer ondersteboven.

Bleek, met dikke tranen in de oogen, de jonge borsten trachtend te bedekken met de zenuwachtig-trillende handen, prevelde ze:

‘Vergeef mij.’

Deze woorden verlostten hem van den wilden storm van tegenstrijdige gevoelens in zijn binnenste.

Een oneindige teederheid kwam over hem.

Met een vasten greep trok hij het tengere vrouwenlichaam naar zich toe en in de zwoelte die hem omving, kustte hij lang en innig haar lippen.

‘Bitter-zoet,’ dacht Willy, zich aan hem vastklemmende, als wilde ze in zijn omhelzing verdwijnen.

[Hoofdstuk VII]

Mevrouw Desmet had niet alleen den heer Van Arkel om zijn huwelijkstrouw gebracht. Ook de bekende concertzanger Alfred van Rooy behoorde tot haar slachtoffers.

Het was dan ook in verband hiermee dat zij den avond, volgende op het bezoek van Jonkmans aan Van Arkel, in het Bolwerk, 's avonds om elf uur zat te wachten, waar Van Rooy zich, na in Tivoli te hebben geconcentreerd, bij haar zou voegen.

Het was een druilige avond.

Nu eens werd de mist motregen, dan weer werd de motregen mist. Alles was in natte kleeren gehuld. De lichten der straatlantaarns kwamen niet meer door den damp heen en schenen, somber teruggetrokken, van hun gele straling ontdaan.

De boomen van het park hadden in hun wazig kleed een spookachtig silhouet.

Tik, tik, tik. De druppels van den boom waaronder de taxi stond, componeerden een eentonige, angstaanjagende muziek op het metalen dak van de auto.

Instinctief trok Mevrouw Desmet zich verder terug in de kussens, verwenshende den zwijgenden en

dienstbaren rug van den achter het stuur zittenden chauffeur.

Tik, tik, tik, zeiden de druppels.

Plotseling ging ze rechtop zitten. Kwam daar iemand?

Ja, er keek iemand naar binnen, door het ruitje van het portier naast haar.

Iemand?

Of was het een spook, of een hallucinatie....?

Wat haar aanzag door het portier, geleek als twee druppels water op een doodskop, angstaanjagend grauw-geel.

Maar een doodskop met oogen.

De schrik verstomde haar.

Ze wilde den chauffeur iets toeroepen, maar haar tong weigerde den dienst.

Weg was het beeld.

Bijna was ze voldoende van den schrik bekomen om wat tegen den chauffeur te zeggen, toen aan den kant waar ze zat het portier werd opengerukt en de doodskop naar binnen keek. Half bezwijmd van angst voelde zij een hand die haar hals beroerde. Dit gaf haar in zooverre de beschikking over haar zintuigen, dat ze zich wild terugtrok met een snerpenden gil, zoodat de hand langs haar rug afgleed.

Meteen verdween de spookgestalte.

Door den gil was de chauffeur ontwaakt uit het hazenslaapje dat deze menschen nu eenmaal altijd als geringe tegemoetkoming voor hun veel te zware vermoeienissen trachten te genieten.

Hij sprong uit den wagen, nog net vlug genoeg

om te zien hoe zich in het donker een gestalte wegspoedde.

De gestalte van iemand die zwaar mank liep.

Na even te hebben gearzeld of hij den manke zou vervolgen of wel zich overtuigen zou van den toestand van zijn passagiere, besloot hij tot het laatste.

Eén blik overtuigde hem dat de dame hulp noodig had.

Zij lag, naar het scheen bezwijmd, achterover in de grijze kussens.

Als het ware instinctief gooide de chauffeur het portier weer dicht.

Starten en inschakelen was het werk van een oogenblik.

Recht-toe, recht-aan reed hij naar het politiebureau op den Wittevrouwensingel, waar hij, na de auto te hebben gestopt, naar binnen rende om den dienstdoenden inspecteur te gaan zoeken, die gauw genoeg gevonden was en met hem naar buiten snelde.

Voorzichtig tilden de twee mannen de nog volkomen bewusteloze vrouw uit de auto en brachten haar naar binnen.

Onder het naar buiten loopen had de inspecteur al order gegeven den politiedokter te waarschuwen.

Voorloopig werd het lichaam neergelegd op een brits en het was beklemmend om te zien hoe de vrouw er aan toe was.

Doodsbleek, bijna geel, de oogen gesloten en nauwelijks ademhalende.

‘Wat is er in Godsnaam gebeurd,’ vroeg de inspecteur aan den chauffeur, ‘en wie is dit?’

‘Wie het is, weet ik niet; de dame is op het Vreeburg ingestapt en heeft me gelast om naar het Lucas Bolwerk te rijden en daar te wachten. Terwijl ik een beetje zat te knikkebollen, hoorde ik opeens een gil; ik vloog uit den wagen. Het rechter-achterportier stond open. In het donker zag ik de gestalte van iemand die zwaar mank liep zich verwijderen en ik vond Mevrouw achterin den wagen zoals ze nu hier ligt.’

‘Een gestalte die zwaar mank liep,’ zei de inspecteur. ‘Brigadier,’ sprak hij een van de manschappen op den achtergrond toe, ‘geef onmiddellijk opdracht om den omtrek van het Lucas Bolwerk en overigens de heele stad te doen afzoeken naar een mank loopende gestalte. Wat denkt u, chauffeur, was het een man en was hij lang?’

‘Ik weet niet waarom, inspecteur, want het was te mistig om veel te kunnen zien, maar ik zou zeggen dat het een man was en dan een man van normale lengte.’

‘Gehoord, brigadier?’

‘Jawel, inspecteur.’

De brigadier spoedde zich weg en botste in de deur tegen den politiedokter aan, die juist arriveerde.

‘Wat hebben we hier?’ vroeg de dokter.

‘Een bewustelooze, op zijn minst,’ antwoordde de inspecteur.

Pols voelen, kleeding losmaken, hart onderzoeken, het was alles in een oogwenk gebeurd.

Uit zijn instrumententaschje haalde de dokter, onder het mompelen ‘dat ziet er leelijk uit’, een doos met ampullen en een spuitje.

Zoo vlug mogelijk werd het spuitje in aether gereinigd, een ampul met kamfer werd uitgezocht en aan de vrouw werd, onder het beduusd toezien van den inspecteur, een injectie toegediend.

‘Misschien helpt dat nog,’ zei de dokter. ‘Maar wat is dat?’

Een heel dun streepje bloed had zijn weg gevonden naar den schouder. Iets wat aan den dokter een zacht gefluit ontlokte.

‘Kunnen we haar eens even oprichten, inspecteur?’

Dat was voor den sterken politieman een kleinigheid, en met een handige beweging bracht hij het lichaam van Mevrouw Desmet in zittende houding.

De dokter trok haar mantel uit, schoof de japon van het bovenlichaam en zag toen een streep van circa vijf centimeter lengte; een kras eigenlijk, waarschijnlijk met een speld of iets van dien aard toegebracht.

Snel onderzocht hij of misschien aan den binnenkant van de japon of van den mantel een scherp voorwerp aanwezig was, maar dit was niet het geval.

‘Mooi, leg maar weer neer,’ zei hij tegen den inspecteur. ‘De patiënte moet naar het ziekenhuis, maar ik zal even wat bloed afnemen.’

Nadat hij zich van een druppel bloed van het slachtoffer had verzekerd, gaf hij de noodige orders om de patiënte te vervoeren naar het ziekenhuis, aan den inspecteur het politioneele gedeelte overlatende.

‘We zullen om te beginnen dit bloed onderzoeken,

en ik zal mij zelf in verbinding stellen met den behandelenden geneesheer.’

Inmiddels voelde hij nogmaals den pols van de vrouw en zei tot den inspecteur: ‘Ik geloof dat de toestand iets beter wordt. Als ze sterk is, haalt ze het er misschien nog wel door. Dit is een heel merkwaardig geval. Misschien doet u verstandig als U uw chef van een en ander in kennis stelt.’

De inspecteur, die voelde dat hij hier voor een zeer groote verantwoordelijkheid stond, had niet meer dan deze kleine vingerwijzing noodig om te besluiten Jonkmans te waarschuwen.

Jonkmans kennende zal het ons niet verwonderen dat hij zeer korten tijd daarna arriveerde en met zijn gewone zakelijkheid aan het werk toog.

Nadat hij van den inspecteur vernomen had wat deze wist en wat er inmiddels gedaan was, gaf hij kort en droog z'n aanwijzingen.

‘Stuur een mannetje naar het Lucas Bolwerk met de auto en laat hij op dezelfde plaats gaan staan waar hij stond toen hij den gil hoorde. Als iemand zich tot den chauffeur wendt, dan onmiddellijk hierheen brengen.

‘Heeft de dame verder iets bij zich, waaruit je kunt afleiden wie zij is? Heeft ze iets in de auto achtergelaten misschien? Onderzoek de auto,’ gelastte hij een van de manschappen, uit het aarzelen van den inspecteur terecht afleidende dat dit nog niet geschied was.

Al zijn aanwijzingen werden uitgevoerd met de snelheid en stiptheid die ondergeschikten aan den

dag leggen, wanneer ze niet alleen ontzag voor, maar ook vertrouwen in hun chef hebben.

De ziekenauto was intusschen gearriveerd om de patiënte te halen en, geleid door een agent, kwamen twee ziekendragers met een brancard binnen.

De riemen van de dekzeilen werden losgegespt, het bed werd gespreid, het lichaam van de zieke werd door de beide mannen voorzichtig op den brancard gelegd, togedekt, de dekzeilen eroverheen, de riemen zorgvuldig dichtgetrokken en in sombere processie werd Mevrouw Desmet naar de ziekenauto gebracht.

Een avontuur voor deze weinig deugdzame vrouw, wel heel anders dan zij bedoeld of verwacht had, toen zij dien avond haar huis verliet.

In diep nadenken verzonken draaide Jonkmans een groote, nog niet aangestoken sigaar tusschen duim en vingers.

Ademloos van het snelle loopen kwam de inspecteur naar binnen:

‘Ziet U eens wat we in de auto gevonden hebben, chef.’

In de uitgestrekte rechterhand hield de inspecteur een stukje papier dat Jonkmans direct herkende en *waarop in grove lijnen een doodskop geteekend stond met eronder twee gekruiste doodsbeenderen met de letters ‘M.M.’*

‘Verder niets gevonden?’ vroeg Jonkmans, die, hoezeer hij ook gespannen was, toch zijn zelfbeheersching geen oogenblik verloor.

‘Neen.’

‘Mooi, doe dan wat ik verder gezegd heb.’

De sigaar van den Utrechtschen hoofdresearcheur werd nu tenslotte toch ten brandoffer gewijd aan Logos, den god van het denken, en in zwaar gepeins beende, tegen middernacht, door het bureau van de befaamde Utrechtsche politie, Hoofdinspecteur Jonkmans.

Hoe lang hij zoo denkend had rondgelopen, wist hij niet, maar het was kwart over twaalf toen de inspecteur weer terugkeerde, vergezeld van een zeer verontwaardigd, niet geheel van zwaarlijvigheid vrij te pleiten, zwartharig manspersoon, wiens avondtoilet grootendeels schuil ging onder een pels met een hoog-opgeslagen kraag van opossum en wiens druk gesticuleerende handen gesierd waren met onmannelijke diamanten ringen.

‘Ik protesteer,’ blafte hij tegen Jonkmans, zoodra hij dezen zag. ‘Is dat een manier van doen!’

‘Een oogenblik, meneer,’ zei Jonkmans. ‘U zult toch wel kunnen begrijpen dat de politie haar redenen heeft voor wat ze doet.’

‘Ja, dat kan me niet schelen, maar ik ben een vrij Nederlandsch burger en ik laat me niet op een dergelijke manier behandelen.’

‘Als U Nederlandsch burger is, meneer, dan zult U toch wel bereid zijn de politie te helpen. Zegt U eerst maar eens wie U eigenlijk is.’

Dit was inderdaad iets wat de heer Van Rooy - want die was het - maar ál te graag vertelde.

‘Ik ben Alfred van Rooy, de bekende concertzanger.’

Het potlood van Jonkmans noteerde.

‘Juist meneer. En, inspecteur, waarom hebt U meneer Van Rooy hier gebracht?’

‘We stonden op de plaats die U ons had aangegeven, chef, toen meneer Van Rooy het portier opende en aan den chauffeur vroeg: “Op wie wacht je?” Dat was voor mij voldoende reden om, zooals U mij gelast had, dezen heer te verzoeken om mee te gaan naar het politiebureau, waartoe hij absoluut niet bereid was. Slechts na zeer veel tegenstribbelen heb ik hem tot U kunnen brengen.’

‘Wel, meneer Van Rooy, dan zal ik U eens één ding zeggen: U is verplicht de politie de inlichtingen te geven die ze hebben wil. Doet U het niet, dan zal ik U moeten opsluiten; doet U het wel, dan is U over een half uurtje weer vrij om te gaan en te staan waar U wilt.

Zegt U eerst maar eens: hoe kwam U er toe om die vraag te stellen aan den chauffeur? U moet daarvoor toch een reden gehad hebben.’

‘Ja zeker, ik verwachtte iemand, maar ik zou wel eens willen weten wat dat U aangaat.’

‘U verwachtte iemand. Een.... eh... dame?’

‘Maar meneer,’ sputterde Van Rooy, ‘dat hoef ik U toch niet te vertellen!’

‘Ook niet als die dame intusschen een ongeluk overkomen is?’

‘Een ongeluk....?’

‘Ja, een ongeluk, en een zeer ernstig ongeluk. Er is zeer vermoedelijk een moordaanslag op die dame gepleegd.’

‘Een moordaanslag!’ Het papperige gezicht van den concertzanger werd zoo mogelijk nog bleeker.

‘D.... dat is verschrikkelijk,’ stotterde hij.

‘Ja, meneer, dat is zeker verschrikkelijk. ‘We hebben de dame net naar het ziekenhuis laten brengen in zeer ernstigen toestand en willen nu zeer graag weten hoe ze heet. Ik vermoedde dat ze met iemand afgesproken had en nu kunt U ons wel vertellen wie ze is, dan kunnen we haar familieleden waarschuwen.’

‘Familieleden,’ fluisterde heesch, met lang niet volmaakte l's, de keurige musicus. ‘Het was geen familie van me.’

De angst had blijkbaar dezen man met Kreuzer-Sonate-aspiraties hevig te pakken.

‘U kende haar dus; wie was het, zeg op!’ zei Jonkmans streng, het ijzer willende smeden terwijl het heet was.

‘Het was Mevrouw Desmet,’ antwoordde Van Rooy. ‘Maar, kunt U mijn naam er niet buiten laten? Het zou nogal compromitteerend zijn als U hier ruchtbaarheid aan gaf.’

Een trek van minachting vloog over Jonkmans' gelaat.

‘We zullen zien,’ zei hij.

‘Was die dame getrouwd? Zoo ja, leeft haar man nog en waar woont zij?’

Van Rooy gaf nu, één en al welwillendheid, snel de gevraagde antwoorden, waarna de inspecteur opdracht kreeg direct naar den heer Desmet toe te gaan teneinde hem van een en ander op de hoogte te brengen en hem aan te raden naar het gemeenteziekenhuis te gaan.

‘Nog een paar vragen, meneer Van Rooy: is U Utrechenaar?’

‘Neen, Rotterdammer.’

‘Kende U Mevrouw Desmet al lang?’

‘Al een paar jaar, ze heeft vroeger zangles bij me gehad.’

‘Was meneer Desmet op de hoogte van Uw.... eh.... vriendschap?’

‘Neen,’ meesmulde Van Rooy.

‘Hebt U hier veel kennissen in Utrecht?’

‘In de muziekwereld, anders niet.’

‘Heeft U bijgevolg gekend een zekere Mevrouw Temming?’

‘Temming? Temming? Nooit van gehoord.’

‘Ook nooit van een zekere Mevrouw van Arkel?’

‘Evenmin.’

‘Mevrouw van Eck dan misschien?’

‘Ook al niet; maar wat beteekenen al die vragen in Godsnaam?’

‘Dat is mijn zaak,’ zei Jonkmans, die bij het stellen van deze vragen den man voortdurend scherp had gadeslagen, maar niets bijzonders aan hem ontdekken kon.

‘Heeft U eenig vermoeden of Mevrouw Desmet vijanden had?’

‘In geenen deele, ofschoon ik niet zou durven zeggen dat ze bepaald op goeden voet met haar eigen man stond. Maar dat is misschien niets bijzonders.’

‘Ik laat daar,’ zei Jonkmans, ‘of *U* het recht heeft om smalend over het huwelijk te spreken. Ik heb U niet meer noodig; U heeft zeker wel een

kaartje met uw adres erop bij U; als U dat hier achterlaat, kunt U wel gaan.'

Voldoende dicht bij de deur gekomen, mompelde Van Rooy nog: 'een mooie manier van doen,' en verdween, de deur met een smak dichttrekkende.

'Bel het ziekenhuis op, inspecteur, en zeg dat ze de kleeding van Mevrouw Desmet, voorzoover ze die niet aangehouden heeft, zooveel mogelijk zonder onnoodige aanraking opzij leggen en dat ik direct kom om ze te onderzoeken. Is er nog een bericht binnengekomen of een van de dienstdoende agenten een manken voorbijganger heeft gezien?'

'Ik zal ernaar informeeren, chef.'

Terwijl Jonkmans zich klaar maakte om te vertrekken, ging de inspecteur informeeren.

Even daarna kwam hij terug met de volgende boodschap:

'Een der agenten van de rijwielbrigade heeft een man die aan de beschrijving voldoet, de Nobeldwarsstraat zien ingaan. De man had zijn hoed diep in de oogen getrokken, zoodat de agent zijn gelaat niet heeft gezien. Iets eigenaardigs in zijn houding bracht hem ertoe om den man op een meter of vijftig afstand te volgen. Deze was op een gegeven moment echter in den mist totaal verdwenen.'

'Verdwenen,' zei Jonkmans. 'Laat dien agent eens even hier komen.'

Even later stond deze stram in de houding voor zijn chef.

'Zoo, agent,' zei Jonkmans sarcastisch, 'laat jij de menschen die je volgt verdwijnen! Da's merkwaardig.'

‘Ja chef, als ik niet zoo nuchter was geweest als een pasgeboren kind, dan zou ik geloofd hebben dat ik dronken was.

‘Daar loopt veertig à vijftig meter voor me uit een man; aan het eind van de Nobeldwarsstraat zie ik hem nog het Van Alphenplein overloopen. Ineens verlies ik hem uit het oog, spring op m'n fiets en zie niets meer. Ik heb nog aan een meneer die uit de richting Heerenstraat kwam, gevraagd of hij een mank persoon was tegengekomen, maar die had ook niets gezien.’

‘Zoo, en hoe zag die meneer eruit?’ vroeg Jonkmans scherp.

‘Nou, een man van gewone lengte met een vollen baard en een beschaafde stem.’

‘Zoo, zoo, zoo. Dank je, je kunt wel gaan.’

‘Inspecteur, morgen in het “U.D.” een oproep plaatsen als volgt: Den heer, die gisteravond circa kwart voor twaalf is aangesproken door een agent van de rijwielbrigade om hem te vragen of hij ook een manklopend persoon had gezien, wordt verzocht zich bij de politie te vervoegen.’

Jonkmans sloeg den inspecteur overdreven enthousiast op den schouder, zeggende:

‘Als die heer zich *niet* aanmeldt, dan ben ik een heeleboel wijzer dan ik was.’

De inspecteur keek hem aan of hij het in Keulen hoorde donderen en Jonkmans vertrok naar het ziekenhuis.

[Hoofdstuk VIII]

Niemand zou den morgen na den moordaanslag op mevrouw Desmet aan Jonkmans' gezicht hebben kunnen zien dat hij het grootste gedeelte van den nacht met onderzoekingen en gepeinzen had doorgebracht. En dat was toch inderdaad het geval.

Met een geduld zooals alleen de ras-speurder dat bezit, was hij eenige uren bezig geweest met in het ziekenhuis een onderzoek in te stellen naar de kleeren van mevrouw Desmet.

Terwijl voor de assistenten van de politie loupe en fototoestel de belangrijkste onderzoekingsmiddelen zijn, is voor den echten detective de intuïtie het voornaamste wapen en zeer waarschijnlijk was het ook de intuïtie, die hem op den mantel van het slachtoffer had doen ontdekken een haar, eenigszins gekruld, van onbestemde kleur en ongeveer een vinger lang.

Een gesprek dat hij met den in allerijl ontboden echtgenoot van mevrouw Desmet had gevoerd, had hem niet veel wijzer gemaakt.

Wel was hem zonneklaar gebleken, dat hij ook hier weer in een ongelukkig huwelijk verzeild was geraakt.

Zoo wist meneer Desmet bijvoorbeeld absoluut niet wat zijn vrouw dien avond voor voornemens gehad had, en evenmin wist hij wat zij op het Lucas Bolwerk moest uitspoken.

Jonkmans, dien wij kennen als een ridderlijk man^{*)}, verzweg voor den toch al zeer geschokten echtgenoot de reden van haar aanwezigheid daar.

Het kostte den politieman de grootste inspanning om op zijn bureau te wachten totdat de gegevens bekend waren geworden, noodig om zijn onderzoek te kunnen vervolgen.

Twee punten vooral hielden hem voorloopig vast.

Ten eerste de door den agent gesignaleerde manke voorbijganger.

Indien deze zich niet aanmeldde, dan was hij zeer waarschijnlijk de moordenaar, afgezien dan van de betrekkelijk geringe kans, dat het net toevallig een analphabeet was of een van die eigenaardige menschen, die uit principe geen krant lezen, of iemand die slechts op een doorreis, juist dien avond even in het Sticht vertoefd had.

Was de manke de moordenaar, dan bleef nog de onverklaarbare verdwijning van zijn toch opvallende figuur, daar uit de politierapporten al was gebleken, dat géén van de agenten, met nachtdienst belast, iets bespeurd had, behalve dan de agent die hem als het ware in het niet had zien verdwijnen.

Jonkmans gevoelde behoefte om van gedachten te wisselen, welke gedachtenwisselingen overigens niet

*) Zie No. 1 van de B. & T.-serie: 'Straperlo'.

tot de aangenaamste oogenblikken behoorden voor de wederpartij die hij daarvoor uitkoos.

Het was ook nu weer de jonge inspecteur, die op het bureau naast hem werkzaam was, die als wrijfpaal werd gebruikt.

Met een gezicht van ‘ik-weet-al-wat-er-komen-gaat’ ging inspecteur Hermans, het slachtoffer, zitten.

‘Vertel jij me eens, Hermans, kan iemand zomaar 's avonds in de Nobeldwarsstraat verdwijnen als een in een automaat geworpen dubbeltje?’

‘Als hij daar niet toevallig woont, in geen geval.’

‘Zoo, en als hij er wèl woont, toch zeker ook niet. Ik bedoel “verdwijnen”, ik bedoel niet “naar binnen gaan”.’

‘Dat heelemaal niet.’

‘Naar binnen gaan,’ herhaalde Jonkmans mediteerend, ‘je bent toch eigenlijk niet zoo dom als je er uit ziet.’

‘Dank u. Misschien val ik u nog meer mee, als ik u vertel dat ik een rechercheur heb laten informeren of er in één van de huizen van de Nobeldwarsstraat een man in of uit is gegaan, die aan het gisteravond door den chauffeur opgegeven signalement beantwoordt.’

‘Zoo,’ zei Jonkmans, eenigszins kleurende, omdat zijn ondergeschikte een fout in zijn onderzoek gevoeld had, doch gelukkig ook hersteld. ‘Dat is knap werk, èn....?’

‘Geen van de bewoners heeft een dergelijk type ooit gezien.’

‘Dan zou hij dus tóch verdwenen moeten zijn. Dat

is te gek. Een uiterlijk zeer makkelijk te herkennen individu loopt in de Nobeldwarsstraat; een agent ziet hem, hij verdwijnt en een meneer die van den anderen kant komt....'

Jonkmans sprong op.

'Eén ding zeg ik je, Hermans, en dat praat je me met al je eigenwijsheid niet uit mijn hoofd: die meneer die hem gezien zou moeten hebben en tegen den agent vertelde: ik heb niets gezien, die had hem wèl gezien.'

'Of....,' zei Hermans.

'Of....., wat òf.....,' snauwde Jonkmans.

'.... het was één en dezelfde persoon.'

'Ah, dus je komt in je kinderlijke onschuld tot de conclusie die mij gisteravond al voor den geest lag. Dus zelfs jij snapt dat dat mank-loopen een truc was. We hebben dus met een geraffineerden knaap te doen. Ik zou dien chauffeur nog wel eens willen spreken. 't Is jammer dat hij niet gezien heeft....'

'.... of de moordenaar een baard had,' vulde Hermans aan.

'Je wordt een tweede Watson,' bromde Jonkmans goedkeurend, 'want óók dat kan licht een vermomming beteekenen. En dan zouden we moeten zoeken naar iemand van normale lengte, zonder baard, die zich vermomt door een valschen baard aan te doen en die bovendien mank gaat lopen.'

De politiescheikundige onderbrak de besprekingen met een klop op de deur en een droog: 'Morgen heeren,' bij het binnentreden.

'Zoo, hebben we dezen keer iets aan jullie gehad,

wijst het onderzoek iets uit?’ vroeg Jonkmans, zijn spanning onder cynisme verbergende.

‘Nou, dat is maar hoe je 't bekijkt,’ zei de scheikundige droog. ‘Dat haar dat je me gegeven hebt, is in ieder geval een haar van een mensch, maar het zal een jaar of vijf geleden zijn dat het het menselijk lichaam dat het heeft doen groeien, heeft gesierd, zoodat het méér dan waarschijnlijk is....

‘.... dat het een haar is van een valschen baard of van 'n pruik,’ vulde Hermans aan.

‘Nou, als jullie het al wisten, dan had je het mij niet hoeven te laten onderzoeken.’

‘Maar je kunt me toch een grooten dienst bewijzen,’ zei Jonkmans. ‘Bestaat er wel een gif dat bijna onmiddellijk den dood tengevolge heeft, en dat geen sporen nalaat in het lichaam; met andere woorden, een ideaal gif voor moordenaars? Want u heeft zeker al gehoord dat het bloed dat we gisteren hebben afgetapt, generlei sporen van vergif toonde.’

Dat was niet aan doovemansdeur geklopt.

De dokter strekte zijn lichaam, gereed om college te geven over een onderwerp dat hem zeer interesseerde.

‘Vermoedelijk zou dat dan een gif zijn dat van Aziatischen of Afrikaanschen oorsprong is. U kunt daarover zeer interessante gegevens vinden in de studie “Vergif” van Dr. P.H. van der Hoog*’.

De meest gevaarlijke giften, hartgiften, worden namelijk bereid uit planten die slechts voorkomen in Afrika en Oost-Azië.

*) “Vergif”, door Dr. P.H. van der Hoog. Uitg. N.V. v/h Batteljee & Terpstra, Leiden.

Het meest bekende van deze giften wordt bereid uit den *Anticaris toxicaria*, een Javaanschen gifboom. Uit het melksap van dezen boom maakt men het uiterst gevaarlijke, snelwerkende, dus voor misdadigers kostbare *Maccassar-gif*.

In dit Maccassar-gif zit het Antiarin, een kristallijnen stof, die bijvoorbeeld voor kleine dieren in de kleinste hoeveelheden, in millioenste deelen van grammen, doodelijk is.

Om de doodelijke werking van het gif te verhoogen moet men het mengen met aker kampong of met ipoh aker.

De inboorlingen van de Mentawei-eilanden, van Banka, Bali, Timor en Celebes, maken gebruik van dit gif om hun pijlpunten te vergiftigen.

Volgens van der Hoog is 90 gram al voldoende om honderd pijlen te vergiftigen.

Maar er zijn nóg sterkere giften.

Daar is bijvoorbeeld het gif van een in Oost-Afrika voorkomende plant, de *Acokanthera*.

Dit is het gif dat door vele negerstammen wordt gebruikt, onder andere door de Somalis.

Dit gif verlamt het hart en maakt de slijmvliezen waar het mee in aanraking komt, ongevoelig.

Van der Hoog zegt in zijn boek dat zelfs nijlpaarden en olifanten door dit gif in korten tijd sterven.

En er zijn nog talrijke andere hartgiften die ook zeer gevaarlijk zijn, hoewel in mindere mate dan de eerstgenoemde.

Om iemand te redden van zoo 'n hartgif is het zaak dat het gif, mèt het omliggende weefsel, direct wordt uitgesneden.

Als de vergiftiging plaats had met een pijl, dan valt het niet moeilijk om de plaats aan te wijzen en onmiddellijk maatregelen te nemen.

Moeilijker, ja, zelfs welhaast onmogelijk wordt het, wanneer zoo 'n hartgif door middel van een injectie werd toegediend.

En dan zijn er nog de krampgiften, maar.... ik geloof niet dat hiervan sprake kan zijn, in verband met.... eh.... den moordaanslag....'

'Juist,' zei Jonkmans, 'wat je me daar vertelt vind ik eigenlijk wel zoo interessant als wat je me over dat haar hebt verteld, want dat wist ik eigenlijk al en over die giften praten we nog wel eens uitvoerig - op het oogenblik weet ik genoeg.'

'Dan ga ik maar weer. Ik hoop dat jullie dezen keer eens succes zult hebben.'

Met welk troefaas de scheikundige het bureau verliet.

Jonkmans en zijn inspecteur keken elkaar aan.

'We zullen dezen keer succes hebben,' zei Hermans.

'Houd je mond.'

Jonkmans staarde voor zich uit en de inspecteur wist dat het hem nu geraden was om te zwijgen.

Na eenige oogenblikken zei Jonkmans, zijn woorden meer afbijtende dan uitsprekende:

'We moeten zoeken naar een man van normale lengte, zonder baard, die òf medicus is, òf in Afrika dan wel in Azië is geweest. Geef het dossier even aan. We beginnen van voren af aan. Maar een spoor hebben we. Wie was het eerste slachtoffer?'

'Mevrouw Temming,' antwoordde Hermans.

‘Juist; je begint het te leren, je hebt de zaak goed in je hoofd.’

‘Wie heeft mevrouw Temming vermoord?’

‘Diegene van haar mannelijke kennissen die aan de door ons opgestelde definitie voldoet.’

‘Zou het geen vrouwelijke kennis kunnen zijn? Zou het geen vermomde vrouw kunnen zijn, chef?’

‘Neen.’

‘Maar waarom niet?’

‘Ten eerste omdat ik het zeg en ten tweede omdat jij je mond moet houden en ten derde omdat dit geen vrouwenwerk is. Dat vóel ik, begrijp je wel. Als je mijn ervaring had, zou je dit óók voelen.’

Hermans zweeg, met een gezicht alsof hij per ongeluk een toffee met papier en al had doorgeslikt.

Hoofdstuk IX

Het oogenblik om van Arkel nog eens te gaan bezoeken, scheen Jonkmans nu zeer geschikt.

Na een stevige wandeling, wat de politieman als het beste middel beschouwde om zijn verstand te scherpen, vervoegde hij zich weer bij het echtpaar, waar hij door zijn vorige bezoek zoo 'n consternatie had verwekt.

Willy schrok hevig toen ze hem zag binnenkomen.

‘Schrikt u maar niet, mevrouwtje,’ zei hij, denkende: souvent femme varie.... ‘Uw man wordt met den dag onschuldiger.’

‘Da 's geen slechte tijding,’ begroette van Arkel hem, die in de gang Jonkmans' woorden had opgevangen en nu op hem toetrad.

‘Maar, u kunt me wel een zeer grooten dienst bewijzen, meneer van Arkel, als u nog even tijd voor mij heeft.’

‘Dat kan, gaat u maar mee naar boven.’

‘U heeft me den vorigen keer verteld,’ zei de inspecteur, nadat hij was gaan zitten, ‘dat mevrouw Temming nogal een flirt was. Weet u ook of ze, laat

ons zeggen, een bepaalde voorkeur had bij het beoefenen van die gevaarlijke sport?’

‘Zeker, ze was zeer “bevriend” met een zekeren Verzwaayen. Daar heb ik haar zelf eenige malen mee in dancings gezien.’

‘Zoo, zoo. Kunt u dien meneer ook beschrijven?’

‘Dat zal wel gaan. Normale lengte....’

Jonkmans knikte vriendelijk.

‘Een baard?’ vroeg hij.

‘Géén baard.’

Jonkmans knikte nóg vriendelijker.

‘Misschien bijzondere kenteekenen?’

‘Ik zou er geen weten.’

Jonkmans knikte allervriendelijkst.

Het onvermijdelijke notitieboek werd dichtgeklapt.

‘Ik ben u zeer dankbaar. Meer behoef ik op 't oogenblik niet te weten. Kan ik hier even telefoneeren?’

‘Zeer zeker. Daar staat het toestel. Ik zal u even alleen laten.’

Jonkmans belde het bureau op, kreeg vrij snel gehoor en vroeg verbinding met Hermans.

‘Hallo Hermans, laat eens even uitzoeken het adres van een zekeren meneer Verzwaayen; die voldoet aan het signalement dat je kent. Ik kom zoo naar het bureau.’

Na van Arkel bedankt te hebben verliet hij, met een vriendelijk ‘goedendag’ voor de nog steeds eenigszins onthutste Willy, in allerijl de zaak.

Op het bureau heerschte die eigenaardige stemming van ‘hij-levert-het-hem,’ die zoo typisch is, wanneer

de mensen van de politie bezig zijn met het uitzoeken van een bepaalde zaak.

Alle agenten en rechercheurs die hij moest passeeren keken naar hem, alsof ze van zijn gezicht wilden lezen hoever hij was, terwijl in hun houding duidelijk lag dat zij vast vertrouwden dat de oplossing door hem zou worden gevonden.

‘Zoo Hermans, ga nou maar eens even mee naar m'n kamer - Verzwaayen al ontdekt?’

‘Er is een man naar het bevolkingsbureau, chef, en ik heb hem gezegd dat hij de mededeelingen die hem daar geworden, naar het bureau moet telefoneeren.’

‘Mooi.’

‘Wat waren de data en de tijdstippen van overlijden van mevrouw Temming, van mevrouw van Arkel en van mevrouw van Eck?’

‘Dat staat allemaal in de stukken.’

‘Zoek jij dat dan even op.’

‘Dit zijn ze,’ zei Hermans, zijn snel gemaakte aantekeningen voorlezende.

‘Mevrouw Temming 13 Januari 19.., 11 uur 's avonds; Mevrouw van Arkel 13 April 19.., 10 uur 's avonds en Mevrouw van Eck 13 Juli 19.., 11 uur 's avonds.’

‘Hm,’ gromde Jonkmans, ‘en de moordaanslag op mevrouw Desmet?’

‘13 Februari van dit jaar, om elf uur 's avonds.’

‘Prachtig voor bijgeloovigen. Ja, daar hebben we weer een van die eigenaardigheden van den misdadiger.’

Op dat moment rinkelde de telefoon.

Hermans nam den hoorn van den haak.

‘Ja, met het politiebureau.’

‘O, woont er maar één man van dien naam hier in de stad? En waar? Witte Vrouwensingel 17. Juist, genoteerd. Dank je.’

Hermans keek Jonkmans verwachtend aan.

‘Ga mee, we gaan er heen; misschien vinden we den vogel thuis.’

Getweeën stapten ze naar de woning van den heer Verzwaayen. Het geluk was met hen, want de man die al voor zeven achtste verdachte was, bleek thuis te zijn.

Na door de hospita te zijn aangekondigd - Verzwaayen woonde op kamers - werden zij in de groote voorkamer gelaten, waar onze lady-killer als commensaal resideerde.

Le style c'est l'homme is zeker niet juister dan: Les meubles, c'est l'homme.

Eén oogopslag en men voelde zich in het typische intérieur van een saletjonker.

Veel portretten van onwaarschijnlijk mooie vrouwen aan den wand; glimmende wortelnoten meubels met velours d'Utrecht bekleed. Op de crapauds, God betere het, antimacassars! Op het dressoir en het guéridon zilveren lijstjes met weer andere vrouwenportretten. Zilveren, koperen en ivoren bibelots. Een lamp met een licht-zijden kap, en nóg een lamp met nóg zoo 'n kap en gesloten vitrages.

Verzwaayen toonde zich over het bezoek zeer verbaasd, eenigszins schichtig sturende naar het uniform van inspecteur Hermans.

‘Wat verschaft mij de eer,’ begon Verzwaayen.

‘We wilden gaarne eenige inlichtingen van u hebben,’ zei Jonkmans droogjes.

‘Gaaf u ziffen, gaaf u ziffen.’

De Don Juan deed blijkbaar hevige moeite om zijn zenuwachtigheid te onderdrukken.

‘Ten eerste willen wij gaarne van u weten, waar u gisteravond - u weet, het was gister de dertiende, meneer Verzwaayen - geweest is.’

‘Eh, gisteravond, op het eh... concert in Tivoli.’

‘Ja, den héélen avond?’

‘Nee, de zanger viel me zoo vreeselijk tegen dat ik in de pauze ben weggegaan.’

‘Hoe laat was dat zoo ongeveer, denkt u?’

‘Ik schat half tien.’

Jonkmans en zijn ondergeschikte wisselden een blik.

‘En toen...?’

‘Toen ben ik een eind gaan wandelen. Het Wilhelminapark om, de Biltstraat langs en zoo bij het politiebureau - ik meen me te herinneren dat er een auto voor stond - linksaf naar huis toe.’

‘De man is verdraaid brutaal, of volmaakt onschuldig,’ beteekende het knipoogje dat Jonkmans zijn collega-speurder toewierp.

‘Is u toen misschien bekenden tegengekomen; heeft u misschien iemand gesproken die zou kunnen bevestigen dat u daar geloopt heeft om dien tijd?’

‘Nee, het was ellendig weer zooals u weet en het regende, zoodat er bijna niemand op straat was.’

‘Hoe laat is u thuisgekomen, denkt u?’

‘Ik denk om ongeveer half elf.’

‘Dat zal uw hospita dan toch wel kunnen bevestigen?’

‘Dat betwijfel ik. Die was al naar bed. Het goede mensch is niet sterk en gaat altijd vroeg slapen.’

‘Ach zoo. Een andere vraag,’ zei Jonkmans, plotseling besluitende om een heel anderen kant op te gaan. ‘Weet u misschien waar u 13 Januari van het vorige jaar den avond heeft doorgebracht? Ook gewandeld misschien?’

Verzwaayen werd lijkkleek bij deze vraag.

‘Dertien Januari,’ fluisterde hij.

‘Die vraag schijnt u nogal aan te grijpen.’

‘Dat spreekt, toen is er een heel goede kennis van me overleden,’ bitste hij terug. Hij maakte nu een bijna mannelijken indruk.

‘Ja, ja,’ zei Jonkmans, ‘u bedoelt mevrouw Temming. Maar u heeft nog niet op mijn vraag geantwoord.’

Verzwaayen aarzelde slechts een kort oogenblik en zei kalm: ‘Dat kan ik niet zeggen en dat wil ik niet zeggen.’

‘Daaraan zijn consequenties verbonden, meneer Verzwaayen. Dan moet ik u verzoeken u ter beschikking van de politie te stellen.’

Dit had de wankelmoedige niet verwacht.

‘Dan zal ik het u zeggen. Ik had dien avond afgesproken, dat ik langs het huis van mevrouw Temming zou loopen en dat heb ik gedaan. Zij heeft mij uit haar slaapkamerraam toegewuifd en sindsdien heb ik haar niet meer gezien.’

Jonkmans meesmulde.

‘U heeft zeker niet toevallig in uw hoofd wat u den dertienden April en den dertienden Juli van het vorige jaar 's avonds gedaan hebt, meneer Verzwaayen?’

‘Dat kan ik allicht in mijn agenda vinden.’

Dit zeggende stond Verzwaayen op, pakte een in rood leer gebonden boekje van zijn dressoir en constateerde triomphantelijk dat hij den dertienden April den Schouwburg in Amsterdam had bezocht met een kennis.

‘Wie was die kennis?’

‘Dat zou ik u desnoods kunnen zeggen.’

‘Dan zal ik u wel zeggen wanneer dat “desnoods” gekomen is,’ zei de politieman, met moeite de minachting onderdrukkend, die hij voelde voor het gemak waarmee deze man de eer of de quasi-eer van z'n vrouwelijke kennissen opofferde aan eigen belang.

‘En nu de dertiende Juli?’

‘Daarover staat in mijn agenda niets, zoodat ik zoo goed als zeker dien dag thuis geweest ben. Als ik uitga, noteer ik het altijd.’

‘Is u weleens in Indië geweest, meneer Verzwaayen?’

‘Ik ben drie jaar werkzaam geweest op een handelskantoor in Batavia, bij Arnolds en Zoon.’

‘Ach zoo. Heeft u misschien verstand van de verschillende soorten vergif die er zijn?’

‘Niet het minst. Ik heb alleen verstand van administratieve werkzaamheden.’

‘We zullen het hier voorloopig bij laten. U wilt wel zoo vriendelijk zijn in géén geval de stad te verlaten, meneer Verzwaayen? We zullen naderhand uw hospita wel een verhoor afnemen, als dat noodig mocht zijn.’

‘Da's dwaasheid,’ zei Hermans.

‘Zei u iets, inspecteur?’

‘Nee chef.... nee chef.’

En de beide politiemannen verlieten den hevig geschokten liefhebber en keerden zwijgend naar het bureau terug.

Jonkmans als een bulldog voorop, Hermans als een hazenwind er achter aan, klauterden ze de trap op naar het bureau.

Twee groote sigaren kwamen uit de onuitputtelijke zakken van den speurder. Een voor hemzelf, een voor den inspecteur.

‘Ik heb liever een sigaret.’

‘En je rookt een sigaar, begrijp je! Dat bliksemsche sigaretten-rooken belemmert het denken.’

‘Zouden die zooveel ongezonder zijn dan sigaren?’

‘Je begrijpt er weer niks van. Wie sigaretten rookt, moet telkens een nieuwe sigaret aansteken, hetgeen wil zeggen dat de regelmatige loop van zijn gedachten telkens onderbroken wordt. Daarom moet je sigaren rooken als je denken wilt. Ook geen pijp, da's tijdverlies.’

Hermans glimlachte toegefelijk.

‘Het is anders zelig met je gesteld, jongetje. Nu mocht je erbij zitten, terwijl ik op onnavolgbare wijze een verhoor afnam, en het eenige zinnetje dat je gesproken hebt, was een onnavolgbare stommiteit.’

‘Hoezoo chef?’

Hermans kreeg een kleur.

‘Wel man, ik heb in Den Haag één keer een volkomen onschuldige gearresteerd en dat doe ik liever geen tweeden keer. En ik heb ook geen zin om om dien Verzwaayen te blijven heendraaien, totdat ik ein-

delijk zekerheid heb. Dat eene zinnetje: “ik zal later uw hospita een verhoor afnemen”, was er juist op berekend om op de snelste manier te ontdekken of de man schuldig is. Ik heb daarmee vroeger ook zeer goede resultaten bereikt. Als de man z'n hospita niet zéér duidelijke instructies geeft en haar van te voren prepareert op ons bezoek, is zijn onschuld bewezen.’

‘Neemt u mij niet kwalijk,’ zei Hermans, ‘maar als hij dat doet zal hij er toch wel bij zeggen dat ze niet aan de politie moet vertellen dat ze van te voren gewaarschuwd is.’

‘Zoo, en als wij nu morgen dat menschje samen een verhoor afnemen, zouden wij dan samen niet in staat zijn om uit haar woorden op te maken of ze door hem ingelicht is of niet?’

‘Hij kan toch ook onschuldig zijn en haar inlichten.’

Jonkmans blies zijn wangen op, als wilde hij een blaasbalg vormen om den inspecteur in den schoorsteen te blazen.

‘Dat is onzin. Fantasie is heel goed in ons vak, maar het moet niet fantastisch worden. Wij zullen, vriendje, dit zaakje eens fijn met z'n tweeën opknappen. En, wat wij met z'n tweeën niet vinden, dat kan je gerust als onoplosbaar beschouwen.’

Op dat moment werd er op de deur geklopt.

‘Ja, binnen.’

‘De chauffeur van gisteravond vraagt u te spreken.’

‘Laat boven komen.’

‘Goeden middag heeren, ik ben nog maar eens ge-

komen. Het is misschien van geen beteekenis, maar ik heb zoo gedacht, ik mot het toch maar eens eventjes kommen vertellen.

Nou motten de heeren me maar niet uitlechen, maar ik was mijn wagen aan het schoonmaken en toen heb ik op de vloer nog iets gevonden dat de heeren misschien wel interesseert. Ik zeg tegen mijn patroon, zeg ik, ik gaan maar effies naar het politiebureau, en hier ben ik nou....

En raait u nou es wat ik gevonden heb.'

'Een visitekaartje van den moordenaar,' schamperde Hermans, wat hem een bestraffenden blik van zijn chef bezorgde.

'Dat kon wel eens waar wezen, inspecteurtje,' zette de chauffeur hem op zijn plaats, 'kijkt u maar es.'

En voor de verwonderde oogen van de politiemannen legde de chauffeur iets neer, dat op het eerste gezicht een naald met omgebogen punt leek, die even onder het oog afgebroken was. Jonkmans, geen vreemde in deze zaken, herkende oogenblikkelijk een stuk van een injectienaald; zulke naalden hebben de eigenaardigheid betrekkelijk dikwijls af te breken even onder de plaats waar ze vastgehouden worden.

'Donders,' zei hij, 'als jij er nog eens over denkt om bij de politie te gaan, meld je dan maar bij mij, vader! Er zal binnenkort wel een vacature komen, want ik denk dat meneer Hermans wel ontslag zal willen nemen.'

Hermans mompelde wat binnensmonds, waarschijnlijk wel iets dat beter niet aan de vergetelheid ontrukkt wordt.

Na nogmaals geprezen te zijn en, inmiddels voorzien van de onvermijdelijke sigaren, nog de belofte afgelegd te hebben dat hij over zijn vondst zwijgen zou als het graf, verdween de chauffeur weer.

‘Als Verzwaayen onschuldig is, dan was het dus...’

‘... een dokter,’ zei Hermans.

‘Dat ik het nog heb mogen beleven, dat je zoo'n verstandige opmerking maakt!

Weet je wat we doen, jongetje? We gaan eten. Dat wil zeggen: jij bij jou thuis, en ik bij mij thuis. Ik zou niet aan tafel willen zitten met een vent die zulke stommiteiten verkoopt.’

‘Alles goed en wel, chef; daarnet heeft u nog gezegd dat wat wij samen niet konden oplossen, onoplosbaar was.’

‘Houd je mond! Denk je dat ik mijn reputatie door jou wil laten bekladden? Maar, gelijk heb je, die opmerking was nou eens een stommiteit van mij. Maar je zult je herinneren dat me dat gezegde net ontviel op het moment dat ik bezig was m'n sigaar aan te steken, en dat scheelt zooveel.’

[Hoofdstuk X]

Mevrouw Jonkmans had dien dag niet te klagen over de spraakzaamheid van haar echtgenoot, daar deze nauwelijks een woord zei. Het was hem aan te zien dat hij amper beseftte wat hij at en dat zijn gedachten voortdurend bezig waren met zijn werk.

Op een gegeven moment werd zij - wij kennen haar trouwens als niet al te geduldig - er blijkbaar baloorig onder.

‘Zou je niet eens alvast een enkel woordje kunnen missen om iets, dat in de vèrte op een gesprek lijkt, te onderhouden?’

Jonkmans verslikte zich bijna in een aardappel, door de scherpte van den toon die hij uit haar woorden hoorde, plotseling beseffend dat hij bezig was het in hevige mate bij zijn echtgenoot te verbruïen.

‘Neem me niet kwalijk,’ zei hij, ‘maar ik heb een draad te pakken in een belangrijke zaak en ik zou graag, omdat ik bang ben voor nieuwe moorden of moordaanslagen, zoo gauw mogelijk tot een goed einde komen.’

‘Alles goed en wel, maar je bent nu niet in dienst en het is allesbehalve gezellig om tegenover iemand

te zitten, die zwijgend als zeven moffen, zijn eten maalt.’

‘Ja, daar heb je gelijk aan, maar wanneer zijn wij politiemannen eigenlijk eens buiten dienst? Zoolang er nog onopgeloste kwesties zijn, kan je er vrij zeker van zijn, dat je jezelf haast verplicht voelt om door te jakkeren. Je voelt je alsof alle burgers schuldeischers van je zijn. De politie móet en zál het opknappen. En zoolang dat niet gelukt is, heb je geen rust.’

‘Je schijnt er anders van overtuigd te zijn dat je op den goeden weg bent,’ antwoordde z'n vrouw iets milder, klaarblijkelijk in de hoop dat hij wat los zou laten.

‘Ach, ik geloof wel dat we in de goede richting zijn met het onderzoek, maar er ontbreken nog eenige zéér belangrijke schakels.’

‘Nou, je weet, als ik je met mijn raad terzijde kan staan....’

‘Dezen keer niet,’ antwoordde Jonkmans, ‘want het is een kwestie van strakke logica.’

‘Dank je.’

Een verraderlijke blos bewees dat Jonkmans het opnieuw verkorven had.

‘Als je vanavond óók zoo gezellig bent,’ bitste zij, ‘dan kunnen je gasten hun plezier wel op.’

‘Gasten, wát voor gasten?’

‘O, weet je dat weer niet? Ik begrijp niet hoe zoo'n vergeetachtig mensch als jij, op politiegebied nog iets kan presteeren.’

‘Misschien ben ik op dat gebied niet vergeetachtig. Wie komen er?’

‘Hermans en zijn vrouw.’

‘O, da's zoo kwaad nog niet.’

‘Maar ik verzeker je, dat, als je den heelen avond weer politie-agentje gaat zitten spelen met je collega, je 't met mij aan den stok krijgt. Het is wat moois met jou: òf je hebt het over moord en doodslag, diefstal en oplichting, òf je zwijgt.

Laatst op mijn verjaardag heb je zoowat geen woord gezegd, omdat er toevallig niet een of andere diender was, waarmee je over je vak kon praten. Eigenlijk ben je niets anders dan een maniak.’

Jonkmans kneep zijn oogen even dicht toen hij dit vriendelijke verwijt naar zijn hoofd kreeg, doch zich snel herstellende antwoordde hij filosofisch:

‘Ach ja, ik ben politie-maniak. Wat zou het - hebben we niet allemaal een of andere manie? De een verzamelt postzegels, de ander tramkaartjes. Weer een ander loopt alle concerten af; weer iemand anders is niet tevreden als hij niet alle films gezien heeft. De vraag is eigenlijk alléén maar of iemand het nogal getroffen heeft met zijn manie.

't Kan er namelijk ook slecht uitzien, wanneer men maniakaal is, bijvoorbeeld ten opzichte van den alcohol, of ten opzichte van het schoone geslacht, of ten opzichte van het mijn en dijn, of wanneer men dol is op ruziemaken.

Mijn manie is mijn beroep.

Als elke manie vatbaar was voor beroepsmatige uitoefening, dan zouden een heeleboel maatschappelijke problemen zijn opgelost en zouden de verschillende werkzaamheden waarschijnlijk veel beter worden verricht.’

Mevrouw Jonkmans zuchtte.

‘Als je nou eindelijk nog eens wat zegt, dan is het zóó zwaar op de hand dat een fatsoenlijk mensch er duizelig van wordt.

Ik zou wel eens een tijdje met een gezellig mensch getrouwd willen zijn, inplaats van met zoo 'n houten klaas als jij bent.’

‘Lieve, je kent mijn principes. Ik verzoek je vriendelijk het sacrament des huwelijks niet aan te tasten,’ zei Jonkmans quasi-barsch.

‘Het idee alleen dat jij met een ánder getrouwd zou zijn,’ ging hij hoog-ernstig verder, ‘brengt me buiten mezelf. Hoe kán je zóóiets zeggen. Een dergelijke gedachte moest zelfs niet bij je kunnen opkomen.’

‘Dus je zou het tóch wel naar vinden als ik met een ander getrouwd was,’ zei mevrouw Jonkmans gevlaid.

‘Naar? Ik kan geen woorden vinden om uit te drukken hoe ik het precies zou vinden, maar in ieder geval verschrikkelijk.’

De vriendelijkheid van de gecoeffeerde vrouwe steeg bijna tot zonnigheid.

Nóg meer willende genieten van haar triomphen, vroeg zij: ‘En waarom?’

‘Waarom? Vraag je dat nog? Als ik bedenk dat het toch zéér waarschijnlijk is dat die abstracte echtgenoot waar jij het over hebt, vermoedelijk wel minder geduld zou hebben dan ik en dan misschien bij een van je booze buien wel eens zóó driftig zou kunnen worden dat hij je een pak slaag gaf, dan ril ik!’

De vrouw van den speurder had een gevoel alsof

ze van duizelingwekkende hoogte in een peillooze diepte viel.

‘Ik zal afnemen,’ zei ze snibbig-kort, aldus ten minste het laatste woord reddende.

De avond verliep verder zoals dergelijke avonden gewoonlijk verlopen.

Er werd gepraat, gekaart, en weer gepraat.

Er werd thee gedronken, gerookt. Hermans mocht nu zelfs sigaretten rooken - en de gebruikelijke kroon op den avond bestond ook ditmaal uit een wijngroc voor de heeren en een likeurtje voor de dames.

Van intieme gesprekken tusschen mevrouw Jonkmans en mevrouw Hermans over de onvermijdelijke feilen van de even onvermijdelijke dienstboden, de beste manier om snijboonen in te maken, huzarensla te bereiden en visch te bakken, hadden de beide politiemannen listig gebruik gemaakt om, schuldbewust en clandestien, te praten over de zaak die hen zoozeer bezighield.

En zoo kwam de chef te weten dat zich niemand had aangemeld op de in het Utrechtsch Dagblad geplaatste advertentie; dat mevrouw Desmet zoowaar beterende was, waarmee de kans dat het signalement van den gruwelijken moordenaar nog wat vollediger zou worden, aanzienlijk toenam.

‘Heeft de dokter nog gezegd wanneer wij haar een verhoor mogen afnemen?’ wist Jonkmans nog net te fluisteren, toen een bestraffende blik van zijn eega reeds onderweg was.

‘Morgen misschien,’ durfde Hermans nog net te antwoorden, waarop hij, zéér verstandig, oogenblik-

kelijk liet volgen dat hij gehoord had dat mevrouw Jonkmans zoo van bloemen hield en hij het derhalve op prijs zou stellen wanneer hij haar wat bollen van hyacinten en tulpen zou mogen brengen, daar hij toch ieder jaar een zending van zijn zwager kreeg, die in bollen deed.

Waarmee hij den opkomenden storm boven het hoofd van zijn chef wist te bezweren.

‘Als de getrouwde mannen elkaar niet hielpen,’ zei Jonkmans veelbeteekenend, toen ze weer even gelegenheid hadden voor een *entre-nous*, ‘dan zou zelfs *ik* het huwelijk toch wel een beetje een gevaarlijke instelling gaan vinden.’

Wanneer nog vermeld wordt dat Jonkmans, die al kaartende alle Utrechtsche doktoren die hij tot nog toe gezien had, aan zijn geest liet voorbijtrekken, probeerde om schoppenvrouw af te troeven met harten-drie, terwijl juist schoppen troef was, en dat Hermans, zwaar peinzende over de vraag of er inmiddels niet reeds weer een moord gebeurd zou zijn, *sans à tout* zat te spelen terwijl er nullo geannonceerd was, is wel alles verteld wat er van dezen avond te vertellen valt.

Dat beiden den volgenden morgen vroeg op het kantoor zouden zijn met het gevoel alsof ze eigenlijk hun plicht verzaakt hadden door zoo maar een vrijen avond te nemen, kan als zeker worden beschouwd.

Hoofdstuk XI

De volgende morgen, klokslag half negen, gaf twee politiemannen te aanschouwen, over den doktersgids van de gemeente Utrecht gebogen.

Stuk voor stuk werden eerst de toxicologen afgewerkt, dat wil zeggen dat ze met elkaar overlegden of één van de daargenoemden, in verband met wat van hen bekend was of over hen verteld werd, als verdachte in aanmerking kwam, en naarmate de kwartieren verliepen werd telkens weer, in onderling overleg, een naam van de lijst afgevoerd. De een omdat hij onder de maat was, de ander omdat hij één of meer der moorden niet had kunnen plegen nademaal hij op de data of op den kritieken datum uitstedig geweest was, naar uit de intusschen door een rechercheur verzamelde gegevens omtrent waarneming was gebleken. Eindelijk kwamen zij tot de conclusie dat zij er op deze wijze vermoedelijk niet zouden komen.

‘Overigens,’ meende Hermans te moeten opmerken, ‘zijn we op het oogenblik niet bepaald slim.’

‘Spreek maar gerust voor jezelf, piepkuiken,’ zei de oudste van de beide politiemannen.

‘Hersteld,’ verbeterde Hermans, ‘ik was niet slim, want waarom zou ik nu bepaald bij de toxicologen kijken? Elke dokter heeft, om zoo te zeggen, een injectienaald in zijn vestzak, dus elke dokter kan het gedaan hebben. En we kunnen toch niet alle Utrechtsche doktoren laten schaduwen, totdat er eindelijk eens een mank gaat lopen?’

En dan nog te bedenken dat het niet eens zeker is dat het een dokter is, dien we hebben moeten.’

‘Nou ja, Verzwaayen kunnen we wel afvoeren,’ zei Jonkmans. Gisteravond is één van mijn beste rechercheurs bij de bouwvallige hospita geweest. Hij geeft als zijn volstreekte overtuiging te kennen dat het als uitgesloten beschouwd mag worden, dat Verzwaayen haar ook maar eenigszins heeft ingelicht over het doel van het bezoek, dat wij dien saletjonker gebracht hebben.

Hij heeft zeker een uur met haar zitten praten, van alle kanten gepolst en gesteekproefd, maar uit geen enkelen zin, uit geen enkel gebaar bleek dat zij ook maar eenigszins door Verzwaayen was ingelicht.’

‘Maar daarom kunnen er nog wel andere lieden, die in Indië geweest zijn, of in Afrika, en die een normale lengte hebben, in Utrecht wonen.’

‘Dat kan, maar we hadden in principe aangenomen dat het een kennis van mevrouw Temming moest zijn.’

Jonkmans sprong op; als door den duivel bezeten porde hij Hermans in zijn ribben.

‘Noem oogenblikkelijk een dokter van normale lengte die een kennis was van mevrouw Temming; oogenblikkelijk, zeg ik je!’

Hermans keek zijn bijna ontploften chef verschrikt aan.

‘Dringt het misschien tot je door, met uilenessence besprenkelde ezel, dat Dr. Temming een dokter is die een goede kennis was van mevrouw Temming?’

‘Dat schijnt logisch,’ zei Hermans, eenigszins van zijn schrik bekomen, ‘voor zoover dan man en vrouw elkaar kennen, maar... Dr. Temming heeft een baard, chef...’

‘Vervloekt,’ zei Jonkmans uit het diepst van zijn hart, ‘Dr. Temming heeft een baard. Wat doet die ellendige vent ook met een baard...’

Hermans schoot in een lach over dit inderdaad zeer onbillijke verwijt, waarop Jonkmans reageerde met een potsierlijke grimas.

Het was eenige oogenblikken stil in het bureau. Toen, als welkome afleiding, rinkelde de telefoon.

Jonkmans greep den hoorn.

‘Hallo! O, spreek ik met het ziekenhuis?’

Een diepe zucht ontsnapte, als bij afspraak, tegelijkertijd aan de toch even geschrokken politiemannen.

‘Juist, dokter,’ sprak Jonkmans in het apparaat, ‘wij zijn over een minuut of tien bij u. Dag dokter.’

Jonkmans legde den hoorn weer op de telefoon.

‘Waarom zuchtte je, mosterdjongen,’ richtte hij zich tot zijn ondergeschikte.

‘Omdat ik bang was dat er wéér een moord gebeurd was.’

‘Zoo, *jij* dus óók.

Ga mee kereltje. We mogen mevrouw Desmet even bezoeken.’

Jonkmans belde.

‘Laat een taxi komen,’ sprak hij tot den binnentredenden agent. ‘Vlug!’

Tien minuten later traden zij de ziekenkamer binnen.

Op het witte ledikant, midden in de kamer geplaatst, lag de doodsbleeke zieke, met een blik van nog hevigen angst in de starende oogen.

Jonkmans trad op de patiente toe, zeer kalm, zeer voorzichtig en zéér gedecideerd in zijn optreden.

‘Mevrouw, we zullen uw aanrander wel vinden. Kunt u iets over hem zeggen?’

‘Ik geloof,’ fluisterde de zieke, ‘dat het....’ - de woorden kwamen moeilijk, één voor één; telkens moest zij even rusten - ‘.... dat het.... een.... geest.... was.’

‘Een geest? Maar die bestaan toch niet....’

De zieke zweeg.

En hier toonde Jonkmans hoe groot zijn gave van onderzoeker was.

Wát moest hij weten?

Hoe de persoon die haar had aangerand, er uit zag.

Een debat over het al of niet bestaan van geesten had dus geen zin. Vandaar dat hij na slechts zéér korte aarzeling vroeg: ‘Hoe zag die geest er dan uit, mevrouw?’

Mevrouw Desmet keek naar hem op als een kind dat op een leugentje betrap wordt.

‘Zult.... u.... me.... niet.... uitlachen....?’

‘Maar natuurlijk niet, mevrouw. We zijn toch zeker veel te veel begaan met uw lot. We willen graag den misdadiger gevangen nemen, juist omdat we zoo met

u begaan zijn. Kom, probeert u nu eens te zeggen wát u gezien heeft.’

‘Magere.... Hein,’ fluisterde de blijkbaar doodelijk vermoeide vrouw.

Jonkmans keek alsof hij het in Keulen hoorde donderen.

Ware het niet zoo tragisch geweest, dan zou hij misschien in lachen zijn uitgebarsten.

Een volwassen vrouw die beweert magere-Hein gezien te hebben....

Een uitdrukking uit een klucht, uit den mond van een doodzieke.

Maar vóórdát hij verder nog iets kon vragen, gaf de verpleegster, ziende dat de patiënte een flauwte nabij was, hem een wenk om te vertrekken.

Door de lange, lange gang - 't is net of in een ziekenhuis de gangen langer zijn dan overal elders - liepen de beide politiemannen naar den uitgang, terwijl Jonkmans mompelde: ‘Magere Hein, heb je ooit....’

Zwijgend reden zij in de taxi terug.

Op het bureau, tegenover elkaar gezeten, mompelde eerst Jonkmans: ‘Magere Hein....’ en schudde het hoofd; mompelde toen ook Hermans: ‘Magere....’

‘Houd je mond; houd je mond! Magere Hein.... Memento Mori.... een doodskop.... een doodskop..

Natuurlijk, die misselijke, fieltige moordenaar; dat sluipend stuk vergif. Hoe heet die film.... hoe heet die film, jongen? Jij bent jong, jij behoort de films te kennen. Hoe heet die film waarin die vent voorkomt met dien doodskop?’

‘Het Spook in de Opera,’ zei Hermans prompt.

‘Ik ben er,’ zei Jonkmans. ‘Die vent, die schminkt zich natuurlijk, zoals die meneer.... God weet hoe die heet....’

‘Lon Chaney,’ vulde Hermans aan.

‘....zichzelf een doodskop heeft geschminkt. Het klopt allemaal precies. Memento Mori, een doodskop, Magere Hein.... Wat moeten die stakkerds geschrokken zijn.

Eén ding zeg ik je, Hermans: als we dien vent vinden, dan arresteer *jij* hem, want ik sla hem tot páp... tot móes.’

Wel een halve sigaar lang zweeg Jonkmans. Tot hij zich eindelijk, zéér meewarig, bijna hoonend weer tot zijn ondergeschikte wendde:

‘Jij bent den laatsten tijd bepaald niet heelemaal in orde, Hermans!’

‘Ik... ik ben best.’

‘Geen insubordinatie asjeblijft. Jij bent den laatsten tijd níét in orde. Jij bent ziek. Je ziet bleek. Je hebt hartkloppingen...’

‘Hartkloppingen?’

Hermans dacht een oogenblik dat zijn chef gek geworden was.

‘Hártkloppingen zeg ik je. Je bent beverig, je hebt migraine....’

‘Maar chef!’

‘Als je nu nog éénmaal insubordinatie pleegt, kan je je als ontslagen beschouwen. Jij bent ziek, zènuwziek.’

Hermans begon iéts te begrijpen.

‘En wéét je hoe het kómt dat je zenuwziek bent?’

‘Nóg niet,’ zei Hermans, voelende dat er nog méér kwam.

‘Je vrouw, jóuw vrouw,’ zei Jonkmans, met zijn vinger dreigend in de richting van zijn ondergeschikte wijzende, ‘die maakt je het leven tot een hel. Tot een hël, zeg ik je.’

‘Ik begrijp niet....’

‘Jij begrijpt nooit wat...., of het moest een héél klein beetje zijn. Maar *jij bent* ziek. Jóuw vrouw maakt je het leven tot een hel. En jij gaat dus vanmiddag met die hééle klachtenlijst naar het spreekuur van dokter Temming.’

‘O juist, bedoelt u dát. 't Zál gebeuren, chef!’

[Hoofdstuk XII]

Het liep al tegen tweeën toen Hermans, die zich voor deze gelegenheid zorgvuldig in burger had gestoken, aanbelde bij den bekenden zenuwarts Dr. Temming. Daar deze van een tot twee spreekuur had, was het dus vrij zeker dat Hermans de laatste patient zou zijn die dien middag tot den dokter kon doordringen - iets wat hij juist wilde, in de hoop den arts zoo lang mogelijk aan den praot te kunnen houden.

De dienstbode geleidde hem door de gang van het sombere huis naar de lange smalle wachtkamer, waar nog twee mannelijke patienten op den dokter zaten te wachten, als opgeprikte vlinders, op twee van de - om zooveel mogelijk ruimte te sparen - langs den muur geplaatste stoelen; stoelen van den bric-à-brac-stijl van den jare 1900 - en ook Hermans installeerde zich als muurbloem, nadat hij een keus had gemaakt uit den stapel verouderde tijdschriften - Wereldkroniek, Prins, Punch, Leven, Revue des Deux Mondes - meerendeels in leesgezelschapskleeding, die bijna geheel het pluchen tafelkleed bedekte. Kortom, de typische kleinburgerlijke sfeer van de dokters-

wachtkamer, met het karakter van bijeengeraapt-zijn dat ontstaat doordat in dergelijke kamers gewoonlijk wordt neergezet en neergehangen wat men gaarne kwijt wil zijn, doch overigens nog te goed is om weggegooid te worden.

Dat de oud-Aarlanderveensche pendule een twintig minuten achterliep, mocht misschien beschouwd worden als een vriendelijkheid tegenover de patienten.

De beide voorgangers van Hermans behoorden tot de zwijgzame soort, zoodat hij het maar beter vond om geen gesprek uit te lokken.

Toen de laatste van deze twee hem als eenzaam wachter had achtergelaten, maakte Hermans van de gelegenheid gebruik om een blik in den tuin te werpen.

Deze verschilde in geen enkel opzicht van honderdduizenden andere stadstuinen. Rechte, oneindig vervelende en in verhouding véél te kleine kiezelpaden; een aantal stamrozen als soldaten in 't gelid; afzettingen van 2 decimeter breede grasranden en op de schutting dofgroen-glanzende klimop.

In de achterschutting een deur, uitkomende op een dwarsgang, welke deur ook in niets afweek van andere deuren - of het moest dan zijn in het feit, dat deze deur was aangebracht in den hoek die tegenover de huiskamer, dus *niet* tegenover de keuken lag.

Dit had hij waargenomen door het raam open te schuiven en snel den achtergevel te monstren.

Eindelijk werd Hermans bij den dokter in diens spreekkamer toegelaten.

En de eerste indruk dien hij kreeg was, in verband met wat hij hoopte te vinden, bepaald ongunstig.

De dokter maakte namelijk op den politiemans den indruk een welwillend en goedgehartig mensch te zijn.

Niet alleen dat zijn optreden zeer vriendelijk was, maar in zijn heele manier van doen lag trouwhartige en eerlijke belangstelling voor zijn aspirant-patient.

Nadat Hermans, op verzoek van den dokter, had plaatsgenomen en zijn naam en adres genoteerd waren, vroeg deze: ‘En, wat zijn uw klachten?’

‘Ik voel me zoo zenuwachtig,’ antwoordde Hermans plichtmatig.

De dokter fronste zijn wenkbrauwen.

‘En, is dat iets waar u méér last van gehad heeft, of is het meer van den laatsten tijd?’

Hermans voelde zich niet op zijn gemak.

Hij had wel zoo ongeveer bij zichzelf bedacht wat hij zooal te berde zou brengen, in verband met de aanwijzingen van zijn chef, maar nu hij zoo er op los moest liegen, stuitte het hem toch tegen de borst.

Maar bedenkende dat het nu eenmaal zijn plicht was, besloot hij er in godsnaam maar verder op los te liegen.

‘Ik ben vroeger ook wel eens nerveus geweest, dokter, maar het is den laatsten tijd hoe langer hoe erger geworden. Ik voel me slap, onrustig, schrikachtig....’

De dokter noteerde.

‘Slap; eet u voldoende?’

‘Ik zou bijna zeggen: onbehoorlijk veel, dokter.’

‘Onrustig; heeft u dingen waar u zich met reden ongerust over kunt maken?’

‘Eigenlijk niet; ik heb goed mijn brood; ik heb een prettigen werkkring.’

‘Enne.... uw huiselijk leven.... Is u getrouwd?’

‘Ja, ik ben getrouwd. En m'n huiselijk leven, ziet u, dat is het hem nu juist. Dat laat heel wat te wenschen over.’

‘Hoezoo?’

‘Ja, 'k vind het eigenlijk vervelend dat ik het zeggen moet,’ antwoordde Hermans, toevallig volkomen naar waarheid. ‘Maar m'n vrouw maakt me het leven nogal zuur.’

‘Is het weer zoo?’

‘Hoe bedoelt u?’ zei Hermans, vergetende, dat hij hier de rol van ondervraagde speelde.

Even kwam er een gloed in de oogen van den geneesheer.

‘Och meneer, van de tien mannelijke patienten die ik hier krijg, zijn er zeker acht gezonde, sterke kerels, wier gestel bedorven is of bedorven wordt door hun vrouw. Spreekt u dus gerust vrijuit. Wat maakt u zoo nerveus?’

‘Ach,’ zei Hermans, ‘dan zult u het wel kunnen begrijpen, ik kan bij m'n vrouw geen goed doen. Als ik een beetje vroolijk ben, dan scheldt ze me uit voor clown; als ik stil ben, dan heet ik een dooie diender; als ik zuinig ben, word ik uitgescholden voor gierigaard en als ik royaal ben, verwijt zij me, dat ik met geld smijt. Als ik thuis wil blijven, dan wil zij uit; als ik uit wil, dan wil zij thuis blijven.’

Hiermee was Hermans, die in werkelijkheid zéér gelukkig getrouwd was, bijna aan het eind van zijn Latijn gekomen, vermeenende dat hij nu wel onge-

veer het inbegrip van alle boosheid van een of andere Xantippe had geschilderd.

‘Als dat àl uw klachten zijn, zou ik haast zeggen: dan heeft u toch nog niet zoo erg veel reden om u zenuwachtig te maken. Hoe lang is u getrouwd?’

‘Twee jaar.’

‘O, dan zal ik u wel zeggen wat er met u aan de hand is. U heeft eenvoudig de vrouwelijke onredelijkheid ontdekt - en die heeft u nu eenmaal te aanvaarden als een fait accompli. 't Is zelfs de vraag of, indien die onredelijkheid ontbrak, de vrouw haar grootste charme niet zou missen.’

‘Maar ik word er verduiveld zenuwachtig van, dokter,’ hield Hermans vol, intusschen met de grootste moeite de vraag weerhoudende: ‘hoe komt u aan dat litteken op uw voorhoofd?’, terwijl hij tusschen de bedrijven door ook al had geconcludeerd dat de kastanjebruine baard van den dokter alle kenteekenen vertoonde, zoowel in kleur als in de wijze waarop hij het gelaat omlijstte, van écht te zijn.

‘Ja,’ ging Temming geruststellend verder, ‘u moet natuurlijk nog een beetje aan het huwelijk wennen. Geloof u mij, op den duur krijgt een getrouwd man ervaring van al die dingen. Heeft u kinderen?’

‘Neen,’ zei Hermans.

‘Kijk eens aan, vergeet u niet dat sommige vrouwen - ik wil niet zeggen dat het er een heeleboel zijn - nog in hun voordeel veranderen wanneer ze kinderen krijgen, dus u kunt nog op een aardige verbetering in uw toestand hopen. Maar, vertelt u me eens, u zei dat u schrikachtig was; hoe openbaart zich dat?’

‘Nou,’ zei Hermans, ‘als ik bijvoorbeeld op straat loop, dan heb ik soms ineens het gevoel alsof er iemand achter me loopt. En als ik dan omkijk, zie ik niemand. Ook wel eens iemand, maar heel dikwijls niemand. En het gekke is dat ik dan een kwartier daarna nóg niet van den schrik bekomen ben.’

‘Wat voelt u dan?’

‘Hevige hartkloppingen.’

‘Dacht ik wel. Als u uw kleeding even los wilt maken, zal ik uw hart onderzoeken. Gaat u maar even in het kabinet hiernaast, dan kom ik zoo bij u.’

Hermans, zich nu heelemaal voelende als een schooljongen die een apenstreek uithaalt, voldeed aan het verzoek, nu werkelijk hartkloppingen krijgende bij het idee dat de dokter met stethoscoop en percussiehamer hóógstens zou kunnen constateeren dat hij kernegezond was.

Met groote zorgvuldigheid onderzocht Temming het hart van den quasi-patient, niet wetende dat de patient bezig was, minstens éven nauwkeurig, den onderzoeker te onderzoeken.

Geen van beiden vond echter eenige afwijking. Of het moest dan zijn dat Hermans een iets te hoogen hartsflag had, terwijl de dokter een eenigszins gelige, men zou zeggen: niet-levende gelaatskleur had en overdreven dikke ooren.

Temming keerde terug naar zijn schrijftafel om den ander gelegenheid te geven zich weer aan te kleeden, welke gelegenheid tevens benut werd om eens goed in het dokterskabinet rond te kijken.

Veel wijzer werd hij daar echter niet door.

De gebruikelijke kastjes met instrumenten; stop-

flesschen met watten; kleine fleschjes met fantastisch gekleurden inhoud; een vaste washtafel; een verstelbare bank. Het was zoo echt wat men nu eenmaal in zoo 'n folterkamertje vindt.

‘Gaat u nog even zitten,’ zei de dokter, toen Hermans weer aangekleed in het vertrek terugkeerde.

‘U hoeft zich niet ongerust te maken. Naar mijn meening is u gezond genoeg. Zorg dat u in voldoende mate uw nachtrust krijgt. Mocht daar iets aan gaan haperen, kom dan direct bij me terug; zorg dat u dikwijls in de buitenlucht komt. Niets maakt den mensch zoo prikkelbaar als veel binnen zitten.

En maak u niet druk over de onredelijkheid van een vrouw. Geloof u mij: u heeft het nog getroffen. Zoolang ze u niet bedriegt, uitzuigt of verraadt, niet met u speelt zooals de kat met de reeds half-dooode muis, behoort u nog tot de gebenedijden.

En uw schrikachtigheid zal dan vanzelf wel verdwijnen.’

‘Ik zal uw raad opvolgen, dokter,’ zei Hermans opstaande. ‘U lijkt me anders wel een beetje een vrouwenhater.’

‘Ja, bij God, dát ben ik.’

Even weer meende de inspecteur een eigenaardigen gloed in de oogen van den dokter waar te nemen. Of was het slechts verbeelding?

De laatste mogelijkheid werd grooter, toen de dokter op zijn woorden nog liet volgen: ‘Maar er zijn ook een heeleboel goeie vrouwen, ofschoon ik soms wel eens denk dat het moet luiden: er wáren ook een heeleboel goede vrouwen.

Als er verder niets bijzonders met u gebeurt, ver-

wacht ik u over veertien dagen terug,' besloot de dokter het gesprek.

'Intuïtie, intuïtie,' dacht Hermans bij zichzelf, toen hij de trap afdaalde naar de vestibule, waar het dienstmeisje, door het bellen van den dokter gewaarschuwd, klaar stond om hem uit te laten.

'Weet u hier ook een goeien kapper in de buurt, juffrouw?' vroeg Hermans, inderdaad intuïtief. Hij had op dat oogenblik onmogelijk kunnen zeggen waarom hij dat vroeg.

'Als u rechts afslaat, de eerste zijstraat rechts, aan uw linkerhand, vóór in,' antwoordde het meisje prompt.

'O, is dat een goeie kapper. Laat de dokter zich daar óók knippen misschien?'

'De dokter knipt zichzelf, maar ik heb altijd gehoord dat het een heel goeie kapper is, die daar woont.'

'Zoo, knipt de dokter zichzelf. Ja, dat doen meer menschen tegenwoordig. 't Lijkt me toch niet gemakkelijk.'

'Och ja, maar die doktoren zijn dikwijls zoo handig, hè,' zei het meisje mededeelzaam.

Hermans vertrok.

Met gemengde gevoelens.

Op het bureau zat Jonkmans al vol ongeduld op hem te wachten.

'Hij knipt zichzelf,' zei Hermans, er het eerst uitgooiende wat hem het meest getroffen had.

'Wié knipt zichzelf?'

'Temming.'

‘Wat zou dat? Mag dat soms niet?’

‘Ik vind het gek.’

‘Wou je 't soms verbieden?’

‘t Zal wel in den geest van den tijd liggen. Je mag niet meer zeggen wat je denkt. Je mag niet meer schrijven wat je wilt; je mag je niet meer kleeden zooals je wilt; je mag niet meer koopen als je koopen wilt en niet meer verkoopen als je verkoopen wilt; waarom dan geen wetje gemaakt, dat je je eigen baard niet mag knippen?’

Eigenlijk vind ik dat men speciale vergunning moest hebben van den minister van Justitie om zijn baard te laten knippen.’

‘Jawel, chef, maar hij knipt niet alleen zijn eigen baard, maar ook zijn haar.’

‘Wat zou dát nou? Daar heb je speciale instrumenten voor; gewoon een soort veiligheidsscheermes aan een kam vast - en als je dan je haar kamt, ben je meteen geknipt.

Maar wat bedoel je nou eigenlijk?’

‘Wel,’ zei Hermans, ‘het zou óók kunnen zijn dat hij zichzelf knipt, *omdat hij niet naar een kapper durft*, bijvoorbeeld omdat zijn baard valsch is....’

‘En *is* zijn baard valsch?’

‘Om zoo te zien niet, maar.... eh.... mijn intuïtie doet me tóch twijfelen.’

Hermans deed nu een gedetailleerd verslag van zijn wedervaren, terwijl Jonkmans, zonder hem te onderbreken, met spanning zat te luisteren en slechts zoo nu en dan enkele aantekeningen maakte.

‘Ik geloof dat ik er tóch zélf eens op af ga,’ zei hij peinzend, toen Hermans zijn verhaal gedaan had.

‘Maar veel illusies maak ik me toch niet,’ zei Jonkmans. ‘De zaak is dat ik vanmiddag nog even ben toegelaten bij mevrouw Desmet. Zij was nu wat kalmer, en daardoor duidelijker in haar verklaringen. Ze houdt vol, dat ze een wezen heeft gezien met een doodskop. En beslist zonder baard. ‘Een doodskop heeft toch geen baard,’ zei ze nog uitdrukkelijk.

Hoofdstuk XIII

Mevrouw Hobbel trad op de gordijnen, die haar slaapvertrek afsloten voor onbescheiden blikken, toe en maakte een kiertje, om een blik te werpen in de totaal verlaten straat.

De lantaarns waren reeds half om half gedoofd, want het was reeds lang één uur geweest.

Mevrouw Hobbel had meer dan één reden om naar buiten te kijken.

In de eerste plaats was daar het feit dat haar man nog niet teruggekeerd was van de societeit. En in de tweede plaats was ze alleen thuis; want kinderen had ze niet en de dienstbode was net den vorigen dag met niet-eervol ontslag vertrokken, hetgeen overigens geen zeldzaamheid was bij de dienstboden van mevrouw Hobbel, nademaal ze aan haar personeel buitensporige eischen stelde, wat op zichzelf mevrouw Hobbel nog niet tot een bijzonder type vrouw maakt.

Ze móést wel naar buiten kijken. Liever had ze het niet gedaan.

De halfdonkere straat en de gedachte aan de griezelige geruchten over den Stichtschen moordenaar maakten haar toch reeds grooten angst nog slechts

grooter. Dat ze naar buiten kijken móést, hield verband met een van de vele, zéér eigenaardige gewoonten van haar echtgenoot.

Deze brave ziel - den echtgenoot bedoelen wij - had namelijk een zeer groot zwak voor alle vochten, waarin alcohol verwerkt was, wat hem bij zijn vele societeitsbezoeken in een toestand bracht van bijna openbare dronkenschap. Wanneer de heer Hobbel met min of meer groote moeite erin geslaagd was om den weg van Tivoli naar zijn huis in de Emmastraat te vinden, scheen zijn orientatievermogen hem op een zeer kritiek moment in den steek te laten.

Wel was hem dan nog het besef bijgebleven dat zijn huis in de buurt lag van een magistralen lantaarnpaal, maar helaas was dit evenzeer het geval met diverse andere huizen in de Emmastraat.

In zijn benevelde toestand wist hij dan meestal niet beter te doen dan post te vatten met zijn rug tegen een der voornoemde lantaarnpalen, totdat een of ander gebeuren hem duidelijk maakte, welk van de als in een roes aan hem voorbijdraaiende huizen nu juist het zijne was.

Dat zijn dronkenschap toch niet zoo erg was als men uit een en ander wel zou afleiden, ligt in de omstandigheid dat al die huizen wel ‘vervloekt veel op elkaar leken’.

En reeds menigmaal had zijn trouwe echtgenote hem naar binnen geleid: van den lantaarnpaal naar zijn woning.

Vandaar dat ze ook nu telkens moest uitkijken of een van de lantaarnpalen de gebruikelijke middernachtelijke bekleeding vertoonde.

In strijd met de door vele humoristische bladen verwekte verwachting, had deze trouwe eega zich nòch met pook, nòch met mattenklopper gewapend.

Diep in haar hart vergaf zij den goedigen lobbies, die het voorrecht had haar echtgenoot te zijn, zijn offers aan Bacchus, die tenminste eenige afwisseling brachten in zijn somber ambtenaarsbestaan.

Mevrouw Hobbel keek nogmaals naar buiten en aan het eind van de straat meende ze een gestalte te ontwaren die zich in de richting van haar huis bewoog.

Ze loosde een zucht van verlichting.

Kleine zweetdruppeltjes op neus en voorhoofd, gevolg van haar toch wel grooten angst, werden met een gebaar van verlichting door het zenuwachtig verfrommelde kanten zakdoekje weggevaagd.

Angst!

Met ongezonde belangstelling had ze de sensatieberichten van de goedkoope kranten over alle mogelijke gruwelijke moorden in binnen- en buitenland niet alleen gelezen, maar welhaast uit het hoofd geleerd, en het besef dat binnen de muren van het Sticht óók zoo'n moordenaar vertoefde, maakte het alleenzijn haast ondragelijk.

Nader kwam de gestalte in den nacht.

Nog één met de omringende duisternis, langzaam, in onregelmatigen gang.

Ze staarde en staarde.

De contouren maakten zich los.

De gestalte kreeg bij het dichterbij komen meer en meer vorm en teekening.

God, wat was dát....

Dat wás haar man niet.

Dat was.... een mánke! Het eene been veel korter dan het andere, bewoog het monster - waar de kranten zooveel over geschreven hadden, - het monster dat verschenen en verdwenen was, zich in de richting van haar huis.

Haar adem stokte.

Als verdoofd zag zij, nu de gestalte dicht genoeg genaderd was, een hoofd zich opheffen naar haar verlichte raam.

Een glimp van het lantaarnlicht bescheen.... geen menschenhoofd, maar een doodskop....

Mevrouw Hobbel was op haar manier óók een kordate vrouw.

Nadat ze zich losgerukt had uit haar verdooving, rende ze hals-over-kop naar beneden en belde, klappertandend van angst, nauwelijks in staat het nummer aan te slaan, het hoofdbureau van politie op.

‘Hier mevrouw Hobbel, Emmastraat.... Die griezelige vent, die manke.... loopt hier in de straat. - Om Godswil.... hélp....!’

De dienstdoende inspecteur ried haar aan, zich in een van de kamers op te sluiten en beloofde oogenblikkelijk te komen.

Luttele minuten daarna racete een politieauto met een overvalcommando naar de Emmastraat, terwijl de inspecteur inderhaast nog opdracht gegeven had alle agenten te doen waarschuwen, dat uitgezien moest worden naar de griezelige figuur, waarvan alle agenten het signalement nu wel konden droomen.

Natuurlijk kreeg ook Jonkmans de alarmeerende mededeeling.

Toen de vliegende brigade in de Emmastraat arriveerde, zagen zij, tegen een lantaarn geleund, een standbeeld gelijk, een gestalte staan.

De remmen knarsten. De wagen slipte bijna en de politie-agenten omringden de sombere gestalte.

‘We hebben 'em,’ fluisterde heesch de inspecteur, op den man toetredende.

De heer Hobbel keek stomverbaasd naar de hem omringende geuniformde gestalten en knipperde met zijn oogen.

Een oogenblik waande hij zich in het ondermaansche, in de veronderstelling dat een aantal kwelgeesten klaar stonden om hem zijn alcoholische zonden in te peperen.

De inspecteur begon al eenigszins ontgoocheld te raken.

Een aan duidelijkheid niets te wenschen overlatende geur bewees, evenals de wazige uitdrukking van Hobbel's oogen, dat de politie blijkbaar gealarmeerd was, niét om den lang gezochten moordenaar te vinden, maar om een dood-ordinairen dronkaard op te pikken.

Tot zijn groote verdriet had de inspecteur bovendien met één oogopslag geconstateerd, dat hier van een manke geen spráke was.

‘Wat doet u hier, meneer?’ vroeg hij bits.

‘Ik.... hik.... snap er niks van.... hik,’ stotterde de aangesprokene.

‘Wát snapt u niet?’

‘Licht *uit*, licht *an*, licht *uit*....’

De inspecteur haalde zijn schouders op.

‘Waar woont u?’

‘In.... hik.... de.... Emmastraat...’

De agenten lachten.

‘Dan is u in ieder geval niet ver uit de buurt,’ zei de inspecteur, geen weerstand kunnende bieden aan het goedkoope vermaak om een beschonkene voor den gek te houden.

‘Hoe heet u?’

‘Hó.... Hóbbel.’

‘O, dat is de man van die dame die opgebeld heeft. Die heeft dus spoken gezien.’

‘Hm,’ zei een van de agenten, ‘hij heeft zijn naam óók al niet mee.’

‘Wat is uw huisnummer?’

‘Hèhè....’ grinnikte Hobbel, ‘hik.... tweemaal t-twee.’

‘Hoe geestig, dat zal vier moeten zijn.’

‘Húhú, lékker niet.’

‘Zanik nou niet,’ zei de inspecteur, ‘wat is je huisnummer, anders ga je naar het politiebureau.’

‘Huhuh.... t-tweemaal t-twee,’ zei Hobbel onverstoort, ‘d.. dat.... is.... hik.... tweeëntwintig.’

‘Vooruit jongens, neemt hem mee. Tweeëntwintig, dat is aan den overkant.’

Twee agenten namen de gealcoholiseerde nachtpit stevig in hun midden en de goeierd liet zich naar zijn woning geleiden, mompelend:

‘.... Verdomd geschikt zeg.... hik.... verduiveld aardig. Ik stond.... hik.... tegen den verkeerden lantaarnpaal.’

Aan de woning gekomen van waaruit het alarmeerende telefoonbericht was verzonden, hield het

escorte halt, juist op het oogenblik dat in razende vaart een taxi stopte, die den zeer geïnteresseerden Jonkmans aanvoerde.

‘Wat is dát,’ beet hij den inspecteur toe.

‘Een misverstand, chef.’

Jonkmans wierp een geringschattenden blik op den langzamerhand iets ontnuchterden Hobbel.

Inmiddels had het bellen van een der agenten tengevolge gehad, dat het licht in de gang werd aangestoken, en een benauwde stem riep:

‘Is dat de politie?’

‘Ja mevrouw,’ riep Jonkmans door de brievenbus, ‘doet u maar gerust open. Kijkt u eerst maar door het raampje als u nog bang is. Wij zijn het: de politie.... mét uw man....’

De stem van Jonkmans scheen de arme vrouw te kalmeeren en toen een blik door het geopende deurraampje haar had doen zien: echtgenoot plus véél uniformen, was ze voldoende gerustgesteld om de deur te openen.

Nog bleek als een doode liet zij met den gebruikelijken bestraffenden blik haar man binnen, vergezeld door Jonkmans en inspecteur, terwijl de andere agenten buiten bleven.

‘Dat is wat moois, mevrouw,’ zei het agentje, ‘u heeft zich leelijk vergist.’

‘Ik me vergist? Geen spráke van.’

‘Nou, u ziet het. We zijn direct gekomen. U beweerde dat u den massamoordenaar gezien had.... En we vinden.... uw eigen man.’

‘Zou ik me dan zóó vergist hebben? Ik heb toch duidelijk den manke gezien en in het licht van de

[...]

[Hoofdstuk XIV]

Jonkmans, toch lang geen besluitelooze natuur, wist voorloopig niet beter te doen dan om het huis, waar het licht zoo'n geheimzinnig spel had gespeeld, heen te dwalen.

Dat de heer Hobbel gemompeld had: 'licht-uit, licht-aan', kon nog een gevolg zijn van den benevelde toestand waarin hij verkeerde; maar het zeer zonderlinge was, dat ook hij zelf, toen hij naar buiten gesnelde was om zijn agenten op onderzoek uit te sturen, het licht aan en uit had zien gaan.

Hij dwong zichzelf tot nuchter redeneeren.

Als de alcoholminnende Hobbel juist gezien had, was dus, toevallig net kort nadat mevrouw Hobbel de angstaanjagende figuur van den moordenaar gezien had, met betrekkelijk geringe tusschenpoozen, het licht in het huis van Dr. Temming tweemaal aangegaan en weer uit.

De mogelijkheid bestond natuurlijk dat er hier een gewone inbreker aan het werk was, óf dat de moordenaar zélf bij Dr. Temming had ingebroken, gevolg gevend aan het bekende misdadigersinstinct om terug te keeren op de plaats van zijn misdaden.

Inbraak...., dat was een idee.

Resoluut stapte Jonkmans op de voordeur van het doktershuis toe en belde.

‘Wie is daar?’ vroeg een stem, betrekkelijk dicht bij zijn oor.

Jonkmans keek beteuterd om zich heen, zich een oogenblik slachtoffer van zinsbegoocheling wanend.

Maar al spoedig had hij de bron van deze geheimzinnige stem ontdekt.

Onder de bel zat een koperen zeefje, blijkbaar het uiteinde van een spreekbuis, die vermoedelijk naar de slaapkamer van den dokter leidde.

‘Politie,’ antwoordde Jonkmans luid.

‘Politie?’ zei de stem. ‘Ik kom.’

‘Chef,’ fluisterde de op het trottoir achtergebleven inspecteur, ‘het licht...., het licht....!’

Jonkmans ging eenige schreden achteruit om den gevel van de woning te kunnen zien.

Het raam op de bovenste verdieping, bóven de deur, was, zooals hij daarnet ook gezien had, verlicht.

‘Stil,’ fluisterde hij terug.

Even daarna hoorde hij de tochtdeur knarsen, terwijl vlak daarop de deur ontgrendeld werd en Dr. Temming, die een kamerjapon over zijn pyjama had aangeschoten, de deur opende.

‘Wat beteekent dit?’ vroeg hij, wantrouwend den politieman opnemende.

Jonkmans liet zijn legitimatiekaart zien en mompelde: ‘Het spijt me dat ik u moet storen, maar we vertrouwen de zaak niet,’ waarna hij eenige schreden naar voren kwam.

‘Hoezoo?’ vroeg de dokter.

De politiechef vertelde nu vlug welke eigenaardige lichtverschijnselen zich in het huis van den dokter hadden voorgedaan, zorgvuldig verzwijgende dat een deel van zijn gegevens op dronkemanspraat berustte.

‘O, dus u denkt dat er is ingebroken! Komt u in ieder geval even binnen.’

Zeer plichtmatig deed Jonkmans nu, vergezeld van den dokter, een rondgang door het geheele huis; keek achter gordijnen en kasten, alsof hij werkelijk overtuigd was de hand te zullen leggen op een inbreker. Slechts nu en dan wierp hij even een blik op den niets kwaads vermoedenden dokter, vooral toen ze aan de kamer van de dienstbode kwamen, die aanvankelijk, óók nadat de dokter het dringend verzocht had, haast niet te bewegen was om de deur open te doen.

Toen ze eindelijk door de beide mannen voldoende gerustgesteld was, bleek ook in háár kamer geen inbreker te vinden te zijn.

‘Ben je altijd zoo bang?’ vroeg Jonkmans.

‘Dat niet,’ antwoordde Kaatje, ‘maar ik wás al een keer geschrokken. Ik meende iemand in huis te hooren; toen ben ik uit mijn bed gesprongen en heb het licht aangedraaid en heb over de trapleuning gekeken, denkende dat het misschien de dokter was die thuishkwam. Maar er brandde nergens licht, terwijl ik toch meende iemand op de trap te hooren loopen. Ik ben toen maar weer in mijn kamer teruggegaan en heb de deur op slot gedaan.

Toen ik nu hoorde bellen, vertrouwde ik het heelemaal niet meer.’

‘Heb je toen het licht wéér aangedraaid?’ vroeg

Jonkmans, snel een blik werpende op den dokter, die echter geenerlei uitdrukking van schrik vertoonde.

‘Ja.’

‘En had je daarvóór al een keer licht aan gehad?’

‘Sinds ik naar bed gegaan ben, niet meer.’

‘Hoe laat ben je naar bed gegaan?’

‘Om tien uur ongeveer.’

‘En heb je tusschen tien uur en nu één keer het licht aan- en uitgedraaid en één keer het licht aangedraaid?’

‘Precies,’ zei de bijdehande Kaatje.

‘En kan ze u gehoord hebben, dokter?’

‘Onmogelijk; ik was eenigszins vermoeid vandaag en ben op een voor mij zeer vroeg uur, om klokslag elf naar bed gegaan.’

‘Dus dan moet er hier iemand in huis geweest zijn die in één van de vertrekken het licht heeft aangedraaid en weer uitgedraaid, en die intusschen weer spoorloos is verdwenen.’

Jonkmans stak zijn rechterhand nonchalant in den zijzak van zijn colbert en zei: ‘Ik wou u toch nog wel even spreken, dokter.’

‘Laten we dan even naar mijn studeerkamer gaan.’

Had Temming op dat moment door de kleeren van den politiemans heen kunnen zien, dan zou hij ontdekt hebben dat deze, in zijn zak, zijn revolver stevig omklemd hield.

In de studeerkamer bleek Temming weer de volstreekte man van de wereld. Nadat hij Jonkmans verzocht had plaats te nemen, ging hij zelf achter zijn schrijftafel zitten, nonchalant een sigaar presenteerende, welke Jonkmans, steeds den man fixeerende,

aanstak aan den aansteker die hem werd voorgehouden, de rechterhand in zijn zak houdende.

‘Rookt u zelf niet, dokter?’

‘Nee,’ antwoordde deze kortaf, als wilde hij te kennen geven dat het nu niet bepaald het tijdstip was voor een gezellig praatje.

Voor Jonkmans was er nog maar één probleem, want dat Temming de man was die het licht aan- en weer uitgedraaid had, dat Temming dús iets te verbergen had, stond voor hem vast. Dit, gevoegd bij de andere aanwijzingen die hij had, maakte het voor hem tot zekerheid dat hij hier met den langgezochte te doen had....

Maar, hoe kon deze man met zijn vollen baard en een rood litteken op het voorhoofd, zichzelf omtooveren in den grauwen doodskop, door mevrouw Desmet en mevrouw Hobbel beschreven?

Terwijl hij zocht naar stof voor een gesprek, bestudeerde hij het gezicht van den man tegenover hem, vooral baard en wenkbrauwen.

‘Wat denkt u zelf van het overlijden van uw vrouw, dokter?’ begon Jonkmans plotseling.

‘Wat bedoelt u?’

‘Wel, ik acht het niet uitgesloten, u heeft daarover in de kranten trouwens wel gelezen, dat uw vrouw óók vermoord is.’

‘Ik lees nooit sensatieberichten,’ zei Temming.

‘O, dan begrijpt u mijn vraag niet,’ antwoordde Jonkmans minzaam, onderwijl er over filosoferend hóe het kwam dat deze man zoo weinig rimpels in zijn gelaat had.

‘Hoe oud is u, dokter?’

‘Ik ben nu twee-en-veertig, maar wat heeft dát met den dood van mijn vrouw te maken?’

‘Ja, dat vroeg ik er ook maar zoo tusschendoor. Maar, wat den dood van uw vrouw betreft... eh... 't is toevallig dat u daarvan niets gehoord hebt...., ziet u, dát is nou juist het begin geweest van een reeks sterfgevallen.

Sterfgevallen waarbij de doktoren telkens hartverlamming hebben geconstateerd. En merkwaardigerwijze werd telkens een héél eigenaardige teekening bij het lijk gevonden.

Alleen wat betreft den dood van uw vrouw zou nog van iets anders dan van een wond sprake hebben kunnen zijn, omdat in het dossier daaromtrent niét van een dergelijke teekening sprake was.’

‘En wát was dat dan voor een teekening?’

Jonkmans trok met een woede aan zijn sigaar, tot de kop bijna roodgloeiend was; stond plotseling op - Temming schrok nu zeer duidelijk - en liep naar de schrijftafel.

‘Geeft u mij een papier en een potlood, dan zal ik die teekening eens even voor u maken.’

Haast mechanisch gaf Temming het verlangde en de politiechef teekende, terwijl de dokter overdreven geïnteresseerd toekeek, een doodskop met daar onder twee gekruiste doodsbeenderen en de letters: M.M.

Terwijl de dokter zich voorover boog om de teekening goed te kunnen zien, hield Jonkmans zijn gloeiende sigaar tegen den baard van Temming, die verschrikt en verbaasd opkeek en snoof, de brandlucht waarnam en toen angstig zei: ‘M'n baard.’

Jonkmans maakte een beweging van schrik en

doofde met zijn hand het smeulende haar, onderwijl quasi per ongeluk, stevig aan den baard trekkende.

....De baard gaf mee.... en Jonkmans hoorde een zuigend geluid....

‘Handen op,’ siste hij, den doodelijk verschrikten man zijn revolver onder den neus houdende.

Temming's handen rezen omhoog.

De boeien klikten.

‘Ziezoo, vadertje, nu zullen we die vermomming toch eens zorgvuldig onderzoeken.’

De misdadiger hijgde.

Jonkmans rukte nogmaals aan den baard, maar kon niet ontdekken hoe deze aan het gelaat was vastgemaakt.

Met vlugge vingers zocht hij achter de ooren naar eventueele aanhechtingen.

‘Donders, wat is dát knap gedaan,’ zei hij bewonderend. Maar terwijl zijn vingers langs de huid streken, kreeg hij een psychischen schok.

De huid voelde niet aan als lévend, maar als dóód materiaal.

‘Juist, ik snap het al! Rúbber!’

Dit eenmaal wetende, was de te volgen gedragslijn eenvoudig genoeg.

Hij schoof het rubbermasker als een handschoen van het hoofd van den ongelukkige en over bleef een macabere kop, door angstige vrouwen als een doodskop beschreven....

En terecht.

De huid was volkomen geel, goor; begrijpelijk, daar zij slechts zelden aan licht en lucht werd blootgesteld.

Alle beharing ontbrak.

Ondanks zichzelf staarde de politieman naar dezen afgrijselijken mensch; in zijn linkerhand het rubber masker, met zijn rechterhand het klamme zweet van zijn voorhoofd vegende.

‘Leelijk, hè,’ zei de geboeide man.

‘Mooi is héél anders,’ zei Jonkmans, eenigszins medelijdend.

‘Erkent u dat u... de gezochte moordenaar is?’

De oogen in den doodskop gloeiden.

‘Ja, ik beken. Ik ben aan het einde.

Ik heb mijn vrouw vermoord. En de vrouw van Van Arkel. En de vrouw van Van Eck. En bijna, maar dat is helaas mislukt, de vrouw van Desmet.

Ik heb gespeeld en verloren.

Ik heb me in de plaats van God gesteld.

Ik heb mezelf en die arme kerels willen wreken.

Stakkers, slachtoffers van die moderne vampiers die geen vrouw meer zijn, maar slechts de parodie van een vrouw en die zichzelf èn een ander tot last zijn.’

Al sprekende wond Temming zich hoe langer hoe meer op.

‘Vroeger, ja, toén kon de dichter schrijven:

Ehret die Frauen, sie flechten und weben
Himmlische Rosen ins irdische Leben.’

Jonkmans rilde van deze woorden, zooals zij uit den cynisch-vertrokken mond kwamen.

‘Maar tegenwóórdig, wát zijn het voor wezens! Waar zijn ze nog goed voor. Vernietigers van den vrede, de rust, het geluk, de gezondheid van hun man en van ieder met wien ze in nauwere aanraking komen.

O, hoe haat ik ze!

Ik heb het ze willen toedonderen, zoodat het hun dag en nacht voor oogen zou staan:

Memento mori! Gedenk te sterven! Gij ellendigen; gij trouweloze, verraderlijke egoïsten. Monsters van zelfzucht, gespeend van de eerste elementen van menschelijke waarde, kameraadschappelijkheid en trouwhartigheid.

Maar...., ik heb te veel geaarzeld.

Ik had nog tē veel medelijden met ze.

Als je soms weten wilt, politiepeurhond, of ik berouw heb? Vertel dan aan iedereen die het maar hooren wil....'

Temming had zijn stem nu uitgezet tot zij klonk als een bazuin -: 'Néén, duizendmaal néén.

Het eenige wat me spijt, is, dat ik niet méér heb kunnen doen. Nog honderden en honderden mannen had ik kunnen verlossen van hun wee. Kerels, die met de schoonste verwachtingen naar het huwelijksaltaar gingen, en al bekocht waren vóórdát hun uitverkoren vrouwe hun gehoorzaamheid had beloofd.

Gehoorzaamheid...., het mócht wat.'

Jonkmans was een stap achteruit gegaan toen de dokter zijn felle aanklacht, die tegelijkertijd een soort pleidooi scheen, uitbulderde.

'Maar dokter,' zei hij, als sprak hij tot een ziek kind, 'u weet toch wel dat eigen-rechter zijn verboden is!'

'Ja,' zei Temming, 'da's waar, maar waaróm...., waaróm? Omdat de stáát de rechtspleging in handen genomen heeft.

Maar wát heeft de gekwelde echtgenoot daaraan?

Welke rechtsmiddelen heeft hij, wanneer zijn vrouw hem ringeloort, 's ochtends, 's middags, 's avonds en 's nachts?

U moet ze maar tegenover u gehad hebben, zooals ik: al die arme, vervolgte en ellendig gekwelde kerels.

Wat kunnen ze doen, zoolang Mevrouw-lief binnen de grenzen van de wet blijft?

Niéts, meneer!

Scheiden, dacht u misschien?

Dát beteekent voor negen van de tien: maatschappelijke ondergang, gezwegen nog van de moreele bezwaren, daaraan verbonden.

Ach, ik weet het wel, jullie politiemannen kennen alléén de wet. Je denkt dat het leven daarmee geregeld is, als een uitvoering in een variété-theater. Jullie zien het leed niet dat achter de coulissen en in de zaal de menschen aanvreet.

Het was de vrouw die ik op haar plaats en op haar plichten wilde wijzen door de donkere dreiging van den dood.

En nu is het uit.

Ik hoop dat een ander mijn taak zal overnemen.'

Jonkmans schudde het hoofd.

Zoo Temming krankzinnig was, dan was menig eerzaam man dien hij kende óók krankzinnig.

Maar dit stond niet aan hem om te beoordeelen.

Dit zou wel ten processe blijken.

Ja, er zou een proces komen.

Met vooronderzoek, requisitoir, verslagen in de kranten, pleidooi, vonnis....

Een gevoel van groote matheid overviel den speurder.

Hij kon zich niet losmaken van den indruk dat hij verwacht had een gier te zullen vangen, en tenslotte slechts een schelen kanarie in zijn kooi ving.

Na eenig aarzelen kwam zijn politie-instinct toch weer boven, zoodat hij den voor zich uit starenden man vroeg:

‘Waarmee heeft u uw slachtoffers vergiftigd?’

‘Ja, dát interesseert jullie, hé?

Nou, ik zal 't je wel zeggen.

Met een injectie van Macassar-gif.’

‘Nog één vraag, voordat ik u meeneem: - Temming schrok en rilde - Kende uw vrouw deze vermomming?’

‘Ja, en óf, ofschoon ze me nooit wetens zonder die vermomming gezien heeft.

Wanneer ik mijn masker niet vóór had, liep ik bovendien zoogenaamd zwaar mank.

Zóó heb ik de vrouwen leeren haten.

Ik heb door een haarziekte al mijn haar verloren, vandaar mijn groote persoonlijke schoonheid.

Een arts in Weenen heeft dat masker voor me gemaakt.

Dát wist zij, maar ze had me nooit zonder masker gezien.

Ik voelde me indertijd moreel verplicht om haar dat te vertellen. Had ik dát maar nooit gedaan.

Want als ik aanmerkingen maakte op haar gedrag, en dat was véél erger dan men wel weet, dan dreigde

ze me met aan iedereen te zullen vertellen dat ik een masker droeg.

Zoo was ik in haar macht.

Want met dezen schrikaanjagenden kop zou ik als dokter eenvoudig onmogelijk geweest zijn.'

'Kom kom,' zei Jonkmans.

'U is wel vriendelijk, maar spiegels liegen niet.

Tot weerziens, mijnheer de speurder, tot weerziens...'

Temming bracht zijn geboeide handen aan zijn mond....

Het versplinteren van glas was even hoorbaar en vóórdat Jonkmans iets had kunnen doen, slikte de man, die zichzelf had opgeworpen als wreker, iets in.

Hij gleed van zijn stoel, en viel met een doffen bons op den grond.

Jonkmans snoof....

'Blauwzuur,' mompelde hij.

'Misschien is 't béter zóó.'